

KONTAKTPOSTEN

Nr. 1.

PÅSKEN 1985

Årg. 16.

organ for Møre og Romsdal døveforening og Nordvestlandets foreldrelag for hørselshemma

Kontaktposten var tidligere et medlemsblad for Møre og Romsdal Døveforening, men har nå ikke kommet ut på noen år. Vi mener at det kan være fint å ha et kontaktorgan for døve og tunghørte her i fylket, og vil derfor forsøke å komme igang med utgivelse igjen, nå som organ også for Nordvestlandets foreldrelag for hørselshemma. Men for at det skal bli et godt blad trenger vi bidrag fra leserne, så herved er dere alle utfordret til å være med å lage et blad som virkelig er kontaktskapende. Vi ser fram til et godt samarbeid. redaksjonen.

GOD PÅSKE !

● MØRE OG ROMSDAL DØVEFORENING

DELSTILT NORGES DØVEFORBUND

T O L K E L I S T E

Rita Selvåg Skinnes, Ulsteinvik, tlf.nr.070 11420.

Ledig torsdag og hver dag etter kl.14.00, kan lørdag og søndag.

Margareth Abelseth, Langevåg, tlf.nr. 93288(Ronny Vangnes,nabo),
hjemneværende.

Pernille Forstad, Langevåg, tlf.nr. 92351 ttlf.

Etter avtale, kan ordne med fri fra jobben.

Ann Karin Voldsund, Leiney, tlf.nr.070 88371(foreldre)

Ledig; Mandag-tirsdag etter kl.17.00, onsdag og fredag e.kl.15.00.

Ståle Voldsund, Leiney,daglig på Ulstein Hatle A/S, tlf.nr.070 10050
maskin og rør på Ulstein.

Ledig e.kl.16.00, kan event. få fri.

Aasta Vasstrand, Myrsbakken, Spjelkavik,tlf.nr.40613.

På sykehuset mellom kl.08.00 - 16.00, hverdager om kvelden
innenfor Ålesund og Sula.

Solveig Hjelme, Emblem,tlf.nr. 30061 el. 46264 ttlf.
etter avtale.

Velferdssekretæren skal være behjelpelig med tolkeformidling.

Hvis du trenger tolk ring tlf. nr. 071 46264 ttlf.

eller 071 30061, eller skriv til velferdssekretæren, Nørvasund,
6017 Åsestranda. Du kan også godt stikke oppom kontoret,
kontortidene finner du i KONTAKTPOSTEN.

EN HILSEN FRA DØVEFORENINGSLEDER.

Først vil jeg presentere meg selv.

Jeg heter Kjell Fiskergård. Jeg er fra Fiskarstrand på Sula. Jeg har gått på døveskole i Trondheim. Jeg er gift og har 3 store barn. Av yrke er jeg bygningsarbeider. Min hobby er jogging. Døveforeningen er svært glad for vi har fått velferdssekretær. Det er Solveig Hjelme som er velferdssekretær.

Styret har virkelig behov for hjelp med skrivearbeid og kontakter med myndigheter. Men det er ikke bare styret velferdssekretæren hjelper. Hun hjelper alle døve, som trenger hjelp med tolk eller noe lignende. Alle døve må bare henvende seg til henne dersom de står fast.

Velferdssekretæren sitter på kontoret på døvesenteret.

Kjell Fiskergård.

HER ER KONTORTIDEN FOR VELFERDSSEKRETÆREN.

På døvesenteret i Ålesund:

mandag kl.11.00 - 15.00

onsdag kl.13.00 - 17.00

fredag kl.14.00 - 19.00 (19.30, når døveforeningen har møte)

Molde, på Røde Kors Huset:

lørdag 27.april kl.14.00 - 17.00

lørdag 11.mai kl.14.00 - 17.00

Kristiansund, på Ynglingen:

lørdag 13.april kl.14.00 - 17.00

lørdag 4.mai kl.14.00 - 17.00

Du kan ringe eller skrive og avtale tid, og ellers er det bare å stikke innom og slå av en prat, det er bare hyggelig.

adressen er : Velferdssekretæren for døve og tunghørte,

Nørvasund, 6017 Åsestranda.

tlf. nr. er: 071 46264 (teksttelefon)

privat tlf. 071 30061 (helst ikke etter kl.22.00)

Solveig Hjelme.

Til alle dere som venter på besøk av velferdssekretæren:

Jeg må bare si at jeg har dårlig samvittighet for at jeg ikke har kommet skikkelig i gang med besøkstjenesten, men etter påske vil jeg starte for fullt, og jeg gleder meg virkelig. Jeg har besøkt døveforeningene i Molde og Kristiansund, og håpte å treffe mange døve der, men jeg ble litt skuffet. Håper det blir flere på møtene nå når våren kommer og snøen reiser.

Hvis dere lurer på hva jeg har drevet med hittil i år, så har jeg skrevet en masse søknader til kommunene og fylket. Døveforeningen har søkt om penger til å arrangere kurs og stevner, og der håper jeg at jeg vil møte riktig mange av dere. Dere finner mer stoff om planlagte kurs på annet sted i bladet. Med hilsen Solveig Hjelme.

KURS/TREFF I VALLDAL.

På neste side finner dere innbydelse til Kurs/Treff i Valldal helgen 14. - 16. juni.

Prisene dere ser i innbydelsen er blitt subsidiert av foreningene slik at økonomisk skulle det være mulig for alle å delta.

De som har høye reiseutgifter vil også kunne få dekket en del av disse.

Foredragsholderen, Odd-Inge Schrøder, er det nok mange av dere som kjenner fra før, han har blant annet deltatt på familietreff i foreldrelaget i Loen i 1983.

Nå vil han fortelle om forskningen sin i tegnspråket, og det er virkelig interessant å se hvordan språket er bygget opp, og hvordan den grammatikken som vi kjenner fra norsken kan uttrykkes visuelt.

Mange døve vil sikkert si: Dette er ikke interessant for meg, for jeg kan tegnspråk og har brukt det hele mitt liv.

Kanskje du skulle ta en tur likevel, det har jo vært sagt og skrevet så mye om tegnspråket, og det kan være godt å høre at det er et skikkelig språk som er like verdifullt som norsk. En annen ting som kan bli fint med dette treffet er at døve barn får mulighet til kontakt med voksne døve, og at det også kan være fint for foreldrene til de døve barna å treffe og få snakke med voksne døve og høre om deres erfaringer.

Til
Døveforeningens medlemmer
Foreldrelagets medlemmer
Døvetolker
Tegnspråklærere

KURS/TREFF I VALLDAL 14. - 16. JUNI 1985.

Dere innbys herved til kurs/treff på Muri Kro og Motell i
Valldal 14. - 16. juni 1985.

Emne for kurset blir : "Hva er tegnspråk?" og
foreleser blir : tegnspråkforsker, Odd-Inge Schrøder.
Håper det er mange av dere som vil delta på kurset da dette
er en fin mulighet til å skape kontakt gjennom et emne som er
viktig for oss alle, nemlig tegnspråk.

Priser fra fredag middag til søndag lunch :
Dobbeltrum pr. person kr. 250,-, barn 0 - 16 år gratis i extra seng.
Hytte, med full pensjon (du spiser alle måltid på kroa)
pris pr. hytte kr.110,- , pris for maten pr. person kr.170,-.
Du har også mulighet for å ta med mat og stelle deg selv i hytta.

Muri Kro og Motell har 18 dobbeltrum, men der er mange hytter.
Håper ingen har noe imot å dele rom.

Fullstendig program vil bli tilsendt deltakerne før treffet.
Vel møtt til en kontaktskapende helg!

Med hilsen

**MØRE OG ROMSDAL
DØVEFORENING**

NORDVESTLANDETS FORELDRELAG
FOR HØRSELSHEMMA

Påmelding sendes til velferdssekretær Solveig Hjelme,

Nørvasund, 6017 Åsestranda.

Navn.....barn.....alder.....

Navn.....barn.....alder.....

barn.....alder.....

Ønsker dobbeltrum Hytte Full pensjon(mat)

Er medlem av døveforeningen/foreldrelaget/døvetolk/tegnspråklærer
stryk det som ikke passer.

Påmelding innen: 1. mai.

SISTE NYTT — SISTE NYTT —

Rikstrygdeverket og Tekst-TV

Fra forbundssekretær Bjørn Melbye får vi en glad nyhet: Rikstrygdeverket har nå godkjent dekoder til TV-apparat (som vi må ha for å ta inn tekst-TV) som teknisk hjelpemiddel. Det vil si at døve som ikke har Tekst-TV, men et forholdsvis nytt fjernsynsapparat, nå kan søke trygdekontoret om å få dekket kjøp av nødvendig utstyr for å ta inn Tekst-TV. (En utgift på ca. 1.000-1.300 kr)

Dette er en nyhet som sikkert mange vil hilse velkommen, og det blir sendt ut rundskriv til trygdekontorene om dette med det første. Derimot kan ikke RTV gå med på å yte stønad til utskifting av TV-apparat, og heller ikke til nyanskaffelse, blir det opplyst.

”Rettigheter for funksjonshemmede”

Sosialdepartementet sender nå ut en ny utgave av håndboka ”Rettigheter for funksjonshemmede”, som ble utgitt første gang i 1971. Boken ble revidert i 1978, og kommer nå ut for 3. gang, revidert av forfatteren Guri Dyrendahl.

Det har skjedd mange endringer innen helse- og sosialsektoren de siste åra. Den nye utgaven av håndboka har med alle nye tiltak og er ajourført pr. oktober 1984.

”Rettigheter for funksjonshemmede” redegjør for de forskjellige funksjonshemninger. Den gir en grundig og lettfattelig orientering om lover, regler og tiltak på området. Samtidig er den en god veileder for dem som vil finne fram til de kontorer og institusjoner som kan gi nærmere råd, veiledning og støtte. Boka inneholder fyldige registre og er lett å finne fram i. Den egner seg som oppslagverk både for funksjonshemmede og for tjenestemenn, personell og studenter innen sosial- og helsesektoren. Den er også et godt hjelpemiddel for organisasjoner og for alle som har virkeområde og interesse i denne samfunnssektoren.

”Rettigheter for funksjonshemmede” kan kjøpes i bokhandler og kiosker og koster kr. 85.

Ikke video

En annen sak det har vært kjempet for, er å få videospillere godkjent som teknisk hjelpemiddel, men uten at det har lyktes. Forbundssekretæren kan likevel opplyse om et skritt i riktig retning: RTV kan nå dekke *leie* av video-spiller for den som er i en «tidsbegrenset undervisnings-/opplærings-situasjon», og som kommer inn under attføring. Denne ordningen kan altså komme døve skoleelever/studenter tilgode, dersom de kan dokumentere behovet for det.

KOMMUNIKASJONSKURS FOR DØVBLITTE VED ÅL FOLKEHØYSKOLE OG KURSSENTER FOR DØVE

Ål folkehøyskole og kurscenter for døve vil høsten '85 arrangere et 4 måneders kommunikasjonskurs for døvblitte.

Med døvblitte menes personer som har mistet hørselen i så sen alder, at talespråket (norsk) er lært via hørselen.

Hensikten med kurset er å nå de døvblitte som ønsker å integreres i tegnspråkmiljøet sammen med døve som har tegnspråk som primærpråk.

Hovedfaget vil være tegnspråk og kommunikasjon på tegnspråkets premisser. Videre vil det bli undervist i psykologi, sosialhistorie, sosialfag, generell språkteori, audiotekniske fag, drama, diverse valgfag m.m.

Skolen arbeider ut fra det syn at tegnspråk er et selvstendig språk, og spørsmål i denne forbindelse blir tatt opp til diskusjon.

Det man lærer i undervisningen, vil man få gode muligheter til å praktisere i fritiden.

Nedre aldersgrense er 18 år.

Det er mulig å søke stipend i Statens lånekasse for utdanning, og muligheten for attføringsstønad er også tilstede. Skolens sosialkurator vil være behjelpelig med disse spørsmål.

Kurset starter 20. august og avsluttes ca. 14. desember 1985.

Søknadsfrist 1. mai.

Hilsen fra oss på
Ål folkehøyskole og kurscenter for døve, 3570 Ål
Tlf. sentralbord (også teksttelefon): (067) 81 711

NORDVESTLANDETS FORELDRELAG FOR HØRSELHEMMA

Hei !

Jeg heter Marianne Karlsnes og er formann i Nordvestlandets Foreldrelag For Hørselshemma.

Noen fakta om meg selv: Gift med Per Atle, 2 barn - Arne (14) og Silje (7). Arne er sterkt tunghørt og går på Vikhov skole for hørselshemmede. Vi er bosatt i Brattvåg.

Foreldrelaget dekker et stort og vidstrakt distrikt, så ordinære medlemsmøter er det vanskelig å arrangere.

Vi har funnet en bra modell med 2 store familie - weekend treff i året. Et kommvåren i forbindelse med årsmøtet, og ett om høsten. Treffene som blir holdt på forskjellige hotell i distriktet, har stor oppslutning blandt medlemmene våre.

Det er viktig at både de hørselshemma, foreldrene og søskena møtes og blir kjent med hverandre.

I forbindelse med familietreffene har vi alltid foredragsholdere som tar for seg forskjellige temaer som er spesielt interessante for oss. Temaer vi har hatt er bl.a.: Demonstrasjon og opplysning om tekniske hjelpemidler, trygder og stønader, skoletilbud, psykologi, voksne hørselshemmede som har fortalt om sin opplevelse av det å være hørselshemmet, språk og språkutvikling.

Barnets utvikling er avhengig av at det tidlig får hjelp for den funksjonshemming det er å ha nedsatt hørsel.

Vi i foreldrelaget vil hjelpe hverandre å komme i kontakt med de rette personer og instanser.

En hjelp til foreldrene er barnets beste hjelp. Gjennom dette bladet vil vi i styret orientere medlemmene våre om saker vi arbeider med og annen informasjon av interesse, som vi får fra Norges Døveforbund og Norsk Forbund For Hørselshemmede hvor vi har medlemskap.

GOD PÅSKE !

Marianne Karlsnes.

NYTT FRA MOLDE.

Molde døvegruppe har tidligere hatt møtested på Velferdssentralen og det var et sentralt møtested for de som kom med ferja.

Det var spesielt bra for de gamle og de som bor på andre sida av fjorden. Men så dukket det opp ubehageligheter for oss døve som vi ikke var interessert i.

Så flyttet vi tilbake til gamle tomter, til Røde Kors Huset igjen, men nå i forbedret utgave.

Huset er helt nyoppusset, det er bare bord og møbler som er igjen fra før, og det er blitt mye triveligere.

Jeg vet at mange døve vil savne Velferdssentralen, men nå er det faste møtested Røde Kors Huset, og en gang i måneden har bl.a. besøk av velferdssekretæren. Der kan dere døve få hjelp til tolk osv.

Sist vi hadde møte, i Mars, hadde vi besøk av Kjell O. Mørk med foredrag om Gallaudet, en høyere utdanning som ikke var å få her i Norge i den tiden han var yngre. Vi var bare 6 stk. og det var litt skuffende, dårlig vær og vanskelig føre spillte kanskje en rolle?

Håper på mer deltakelse den 27. april for da får vi besøk av Karin Jensen fra Oslo. Hun skal holde foredrag om "skikk og bruk" Håper at alle døve vil ta en tur til Røde Kors Huset den dagen, hun er en festlig dame, men dere som røker må holde røyken unna den dagen, hun er nemlig allergisk mot tobakksrøyk (så vet vi det).

Altså VEL MØTT PÅ RØDE KORS HUSET DEN 27.APRIL KL. 15.00, neste møte blir 11. mai og 15. juni.

VEL MØTT OG STÅ PÅ !!

Eirik Heggem.

HEI UNGDOM I MØRE OG ROMSDAL !

Jeg har vært på Ungdomskonferanse i Stavanger.

De fortalte om RUSGIFT, RUSFRITT, UNG OG DØVBEVISTHET OSV.

Det var interessant å være med der.

Vidar Sæle fra Bergen skal komme til Møre og Romsdal D.U.K. den 27. april. Han skal vise oss videofilmen om RUSGIFT, og ha foredrag om ungdomskonferansen.

Vi skal være hjemme hos Rolf og meg, og begynner kl.15.00.

Mat og brus selges. Etter foredraget skal vi ha video-aften.

Vi skal se den svenske videofilmen "Skal vi ha fest i kveld?"

Håper dere alle er interessert, og velkommen til oss på

Kvasnes.

Jeg ønsker også at vi skal ha ungdomstreff på døvesenteret eller døvehytta eller et annet sted hvis dere har lyst.

La meg høre fra dere hva dere mener.

Med hilsen Leder Sigrid Melby.

adr. 6024 Eidsnes.

SMINKEFEST.

STED : HOS SIGRID MELBY

DATO : 22. 5. 85.

KL : 19~~00~~. TOLK : SOLVEIG HJELME.

Jeg får besøk av sminkedama heter Kirsten Isaksen som viser oss hvordan skal vi sminke riktig.

Er du interessert denne, bare kom til meg.

Sminkesyr heter "Oriflame"

Sigrid.

DØVESTEVNE PÅ SUNNDALSØRA DEN 21. - 22. - 23. JUNI.

Opplegget var ment å være fri fra hotell-kompleks og heller være mer ute i den frie natur sammen med døve fra Trondheim. Det jeg har tenkt var at vi skal leie en campingplass med hytter og dersom noen døve har telt er det bare fint.

Det skal ikke koste så mye, det vil bli rimelig.

Fredag vil være ankomstdag, kanskje litt fising etter laks i elva. Lørdag blir det leiker og mye moro særlig for barna. Fotballkamp mellom Ålesund og Tr.heim, og senere på kvelden bålbrekking (St.Hans på forskudd) med pølser og brus.

Først og fremst skal vi ha mye moro, og fiskekonkurransen må vi ha og se hvem som får den største laksen. Premie - ja hvorfor ikke. Dersom været er dårlig er det mulig å få låne låven til campingplasseieren - slik at vi slipper å være ute, men da er det ypperlig for de som vil prøve fiskelykken.

Jeg har ikke fått undersøkt forholdene skikkelig enda, men døvestevne skal det bli. TVI - TVI !!

Eirik.

Nærmere innkalling og påmeldingsslipp til dette døvestevnet vil komme i neste nr. av Kontaktposten.

April.

- 12.fre.Døves Menighet kaffesalg.
- 26. " Døveforening. foredrag av Karin Jensen,Oslo.
- 27.lør.Moldegruppa i Røde Kors Huset.kl.15.00.

Mai.

- 1.ons. Vårfest i Døvehytta kl.17.00.
- 4.lør. Kr.sundgruppa.Ynglingen kl.15.00.
- 11." Moldegruppa i Røde Kors Huset.kl.15.00.
- 17.fre.Arrangement på Døvehytta.
- 25.lør.Døves Menighet,Utflukt til Runde?

Juni.

- 8.lør. Fri-idrett og fotball Ålesund - Trondheim.
- 9.søn. -----"-----
- 15.lør. Moldegruppa i Røde Kors Huset.kl.15.00.
- 21.fre. Informasjonskurs og fiskekonk. Sunndalsøra.Camp.hytter. ?
- 22.lør. -----"-----
- 23.søn. Avreise .

NYTT FRA STYRET I DØVEFORENINGEN.

Styremøte 23.03.85. på døvesenteret i Ålesund, kl.14.00.

Tilstede: Kjell Fiskergård, Martin Stavaas, Magne Lid, Adolf Standal, Solveig Olsen og Målfrid Johnsen.

Velfedssekretær Solveig Hjelme var også til stede.

Sak 6/85. Hvem skal ha ansvaret for tv, videomaskin og filmkamera som er innkjøpt til døveforeningen.

vedtak: Bjørn Hjelme og Leif Gunnar Kvernberg skal ha ansvaret for Tv og videoutstyret.

Sak 7/85. Tilskott fra Smøla kommune, kulturmidler: kr. 500,-

Fra Sosial og Helsedirektoratet: kr.24000,-

Norges Døveforbund, feriereiser: kr.10000,-

Sak 8/85. Oline Leira fyller 70 år 19.april 1985.

vedtak: Døveforeningen gir gave. Solveig Olsen ordner opp.

Møtet hevet kl.17.00.

Målfrid Johnsen
Magne Lid
Solveig Olsen

Martin Stavaas
Adolf P. Standal
Kjell Fiskergård

FFO i Møre og Romsdal skal ha seminar i Ulsteinvik 19.-21.april.

Emnet for seminaret er: "Lær hverandre bedre å kjenne".

Fra døveforeningen deltar Einar Djupvik. Han skal holde 5min. orientering om døves problemer.

FFO i Ålesund hadde årsmøte 13.mars. Fra døveforeningen deltok ingen.

Det nye styret i FFO Ålesund ser slik ut:

Leder: Peder O. Pedersen, Sunnmøre forening for hørselshemmede

Medlemmer: Synnøve Holm, M.S. foreningen

Sara Honningsvåg, Revmatikerforeningen

Liv Roald, Vestlandske Blindforbund

Else Listhaug, Mental helse

Margot Ulvenes, Polioforeningen

Bjørg R. Kristiansen, L.H.L.

Peder O. Pedersen ble enstemmig valgt til ny leder.

Resten av styret konstituerer seg selv på første møte

SPORT®

GULL til Vibeke Olsen fra Klipra skole i Nasjonalt Skolemesterskap på ski.

Skolemesterskapet ble arrangert i Trondheim 22. og 23. mars 1985.

Fra Klipra skole i Ålesund var det 4 elever som deltok:

Vibeke Olsen, Svein Børre Hjelme, Erlend Holsen og Jo-Arve Furland.

Da jeg hørte rykte om den fine innsatsen de hadde gjort i Tr.heim tok jeg en tur oppom Klipra Skole for å prate litt og gratulere. Kom til skolen i matfriminuttet og fant Vibeke halvsovende i klasserommet. "Er du trøtt etter helgen?" spør jeg. "Ja, jeg kom hjem i går kl. 1/23, og jeg var utslitt." "Men du har fått to fine medaljer, både gull og sølv, gratulerer!" "Takk, det var hard konkurranse, og mange var flinke. Trondheim Døveskole var spesielt flinke i slalåm og Vikhov var gode i langrenn. Tr.heim fikk også en stor pokal," sier Vibeke som altså vant gull på 3 km. langrenn og sølv i slalåm.

Erlend forteller at han og Jo-Arve reiste oppover til Tr.heim på torsdag 21. De reiste alene og tok bussen fra flyplassen til Royal Garden i Tr.heim. "Skulle dere bo der", spurte jeg og gjorde store øyne. Men Erlend forklarte at det var der de ble hentet av bussen fra Døveskolen. Traff dere mange kjente?

"Ja, alle fra Døveskolen deltok, skolen var helt tom," sa Erlend.

Vi traff mange som vi kjente fra før. Det var elever fra Tr.heim, Vikhov, Ila, Hunstad, Kongstein, Skådalen, Holmestrand, Bjørkåsen og Klipra, og alle bodde i en tunnell inne i fjellet. Det var militært område, forteller de.

Hvordan var været og skiføret? Hadde dere problemer med smøring?

Vibeke forteller at fredag under langrennet var det overskyet og mildt. Lørdag var det slalåm på Vassefjellet, og da ble det pent vær utpå dagen. Det gikk bra med smøringen, og vi fikk hjelp av folk fra Døveskolen og Vikhov.

Hvordan var deltakelsen i langrenn og slalåm?

Det var flest som deltok i langrenn, ikke så mange i slalåm.

Svein Børre fikk sølvmedalje i langrenn, og i stafett kom Klipra på delt 4.plass med Ila skole.

Fredag kveld var det forresten fest med diskotek og film.

Jeg takker Vibeke for praten, Jo-Arve og Erlend har stukket av, men takk til dere også. "Har du lyst å reise på skolemesterskap neste gang?" spør jeg til slutt. "Ja," svarer Vibeke, "og i Mai er det friidrett i Oslo, jeg håper vi får delta der også." avslutter gulljenta.

Gulljenta

Tanja til ski- EM

Tanja Solheim, Averøy, er tatt ut på Norges Døveforbunds EM-lag på ski. 15-åringen som har vært döv siden spebarnsalderen, reiser nedover til Oslo i dag for å forenes med resten av forbundets skielite før avreisen til Sveits på fredag. Tanja har konkurrert og drevet idrett i hele sitt unge liv og trives med det. Haugevis med bestemannspremier og NM-gull for døve har hun tatt både i slalåmbakken og i langrennsporet. — Jeg skal gjøre mitt beste, sier Tanja på spørsmål om hvilken plassering hun satser på under EM-dagene ved foten av Alpene. Siste side.

Tanja Solheim (15) fra Averøy er tatt ut til å forsvare de norske fargene under Europamesterskapet på ski for døve. I dag reiser Tanja til Oslo for å møte resten av døveforbundets skitropp før de reiser samlet til EM og Sveits på fredag. Skijenta fra Averøy skal gå både 5 km for jenter og 3 x 5 km stafett. — Jeg gleder meg og skal gjøre mitt beste, sier Tanja med mamma Sefa som tolk.

Og det er ingen «hvem som helst» innen de døves skiverden som reiser nedover fra Averøy. Tanja har haugevis med bestemannspremier og NM-gull både i slalåmbakken og i langrennsporet. Om sommeren bytter hun ski og staver med piggsko og friidrett. Tanja er et naturtalent.

Siden spebarnsalderen har Tanja vært döv. I de siste åtte årene har hun vært elev på døveskolen i Trondheim. Og her har Tanja virkelig fått utfoldet seg og dyrket sine interesser. Ski, karate og friidrett tar det meste av fritida og Tanja trives med sin idrett. —

Jeg liker å trene, sier den energiske 15-åringen som ikke lar seg merke med sitt handikap.

Smilende foreller hun ved hjelp av døvespråket og talende bevegelser at hun bestandig har likt idrett og konkurranser.

— Ja, Tanja var ikke gamle jenta før hun deltok i langrenn. Hun debuterte like godt i et skirenn for hørende. Husker så godt spiker'n sa at nå er Tanja på vei mot mål med lua langt ned i øynene. Tanja stanset da hun fikk lua bort fra øynene og fikk øye på meg. Men skal si hun fikk det travelt da jeg vinket og skrek at hun måtte se å komme seg over mål. Det var den gang, forteller en stolt mor som går spennende dager i møte sammen med resten av familien.

Tanja gruer seg ikke. — Dette skal bli artig. Hvilken plassering jeg oppnår kan jeg ikke si noe bestemt om. Jeg skal i hvert fall gjøre mitt beste, sier Tanja, noe vi er hellig overbevist om.

Døveskolen har lagt forholdene godt til rette for Tanja og andre

ved skolen som er opptatt med idrett. Tanja er medlem av Trondheim Døves Idrettslag og er den eneste jenta fra Trondheim som har fått plass på laget.

Et skår i gleden er hvor liten

oppmerksomhet døve toppidrettsfolk får i media. Her glir toppprestasjoner stille forbi almenheten. De døve lider under et handikap som ikke er synlig. Folk blir ikke klar over at ikke alt er som

det skal være før man henvender seg til en som er döv. På grunn av den manglende oppmerksomheten er det heller liten økonomisk støtte å få for disse idrettsutøverne.

Om det blir gull under Europamesterskapet i Sveits får tiden
vise, sier Tanja Solheim, som her får en god
klem av sin mamma og gode venn Sefa før avreisen til Oslo.

Tanja har bestandig likt å konkurrere enten det er i langrennsport eller i slalåmbakken. — Jeg liker det, sier naturtalentet fra øykommunen.

Utflyttet sunnmøring ble Døvemester i Bridge.

I helgen 23/24. mars ble det i Stavanger arrangert døvemesterskapet i bridge.

Fra vår klubb, Ålesund døves bridgeklubb deltok Harald Oppigård og Leif Gunnar Kvernberg.

Det deltok ialt 19 par, og spillingen foregikk i Døves Hus.

På lørdag ble det spillt ialt 10 runder à 4 spill.

For oss ble det en dårlig åpning da vi ikke hadde lykken med oss i de første 2 spill. Vi lå blandt de siste, og det ble mye å ta igjen. Ved slutt hadde vi kommet oss opp til 10. plass likt med middelscore.

Så utgangspunktet på søndag var bra.

Paret Zuckermann-Walther hadde skaffet seg et solig forsprang på de øvrige.

Om kvelden var det hyggesamvær samme sted.

Søndag tok spillingen til kl, 8.45 fordi vi måtte bli ferdig før kl.15.30, da flere måtte reise.

Søndag ble en bedre dag for oss.

Det ble en del dramatikk i siste runde mot paret Brenden-G.Kvitvær, som hadde gått forbi oss i nest siste runde.

Vi visste at vi måtte slå dem med 18 poeng for igjen å passere dem. Etter at runden var ferdigspilt så visste det seg at vi hadde vunnet med akkurat de nødvendige 18 poeng. Dermed ble det 7. plass på oss. Et resultat vi er meget fornøyd med.

Alt ialt eg godt gjennomført arrangement som Stavanger Døve-Bridgeklubb skal ha all ære for.

RESULTATLISTE:

1.Erling Kvalsund-Arnulf Pedersen Stavanger.	153
2.Eitan Zuckermann-Henrik Walther Oslo	129
3.Johannes Stenseth-Ola Svare Oslo	109
4.Svein Arne Peterson-Arne Handberg Oslo	98
5.Erling Jakobsen-Jon Stokvik Bergen	70
6.Jan Fjelldalselv-Leif Rånes Trondheim	66
7.Harald Oppigård-Leif Gunnar Kvernberg Ålesund	54

DM i bridge 1986 i ÅLESUND

På bridgetinget i Stavanger lørdag 23. mars ble det vedtatt at neste års døvemesterskap blir lagt til Ålesund med Ålesund Døves Bridgeklubb som arrangør. Mesterskapet blir holdt i mars måned.

Dette betyr da at vi slipper å tenke så mye på utgifter til reise, slik at flere par kan delta.

Siden vi nå har fått til faste treningskvelder på Døvesenteret skulle det være mulig å kunne bli flink nok.

Håper derfor at alle som er interessert møter til trening på døvesenteret hver tirsdag kl. 19.00.

Også nybegynnere er velkommen. Bridge er ikke så vanskelig som mange tror, og det er fin trening for hodet.

VEL MØTT.

INNENDØRS-SPORT

21.2 ble det arrangert klubbmesterskap i innendørs høyde og lengde u/t.

Her er resultatene:

Høyde u/t:

1. Kjell Fiskergård	1.30m
2. Kjell O Olsen	1.30m
3. Adolf Standal	1.20m
4. Trond Brudevoll	1.15m
5. Karstein Ramsvik	1.05m
6. Rolf Arntsen	1.00m

Lengde u/t:

1. Kjell Fiskergård	2.51m
2. Johny Ramstad	2.48m
3. Karstein Ramsvik	2.48m
4. Adolf Standal	2.40m
5. Svein B Hjelme	2.39m
6. Trond Brudevoll	2.30m
7 Rolf Arntsen	2.15m

Lengde u/t kvinner

1. Mette Fiskerstrand	2.03m
2. Sigrid Melby	1.94m

14. mars arrangerte Ålesund Døves Sportsklubb korrespondanse-DM i lengde og høyde uten tilløp.

Høyde u/t:

1. Kjell Fiskergård	1.37
2. Adolf Standal	1.28
3. Trond Brudevoll	1.15
4. Karstein Ramsvik	1.10

Lengde u/t:

1. Kjell O Olsen	2.61m
2. Adolf Standal	2.59m
3. Karstein Ramsvik	2.41m
4. Trond Brudevoll	2.35m
5. Rolf Arntsen	2.12m

Lengde u/t Kvinner:

1. Mette Fiskerstrand	1.98m
-----------------------	-------

Kjært navn har mange barn

Stressless® er et registrert varenavn. Det er en berømt hvilestol som fåes i mange varianter. Over 100.000 Stressless-stoler er solgt bare i Norge. Stressless® Royal er den største og mest fasjonable av Stressless-familien.

Stressless® Royal har det ypperste i komfort og det er topp kvalitet i alle detaljer. Leveres i hud og stoff i mange farger.

Stressless® Royal i hud: Kr. 5.075,-
Krakk kr. 1.380,-

Veil. priser.

Stressless® Royal er en av 9 medlemmer i Stressless-familien.

EKORNES

Scanvest Ring

LA DIN FØRSTE INVESTERING I EDB-UTSTYR VÆRE
GRUNNLAGET FOR VIDERE UTBYGGING.
TA KONTAKT MED DISTRIKTETS LØSNINGSLEVERANDØR
- DIN LOKALE SAMARBEIDSPARTNER.

Retur adr.
**MØRE OG ROMSDAL
 DOVEFORENING**
 Nervasund,
 6017 Åsestranda.

UT Å REISE?

BENNETT 5000 0%

Kjenn deg ut før du bestemmer deg

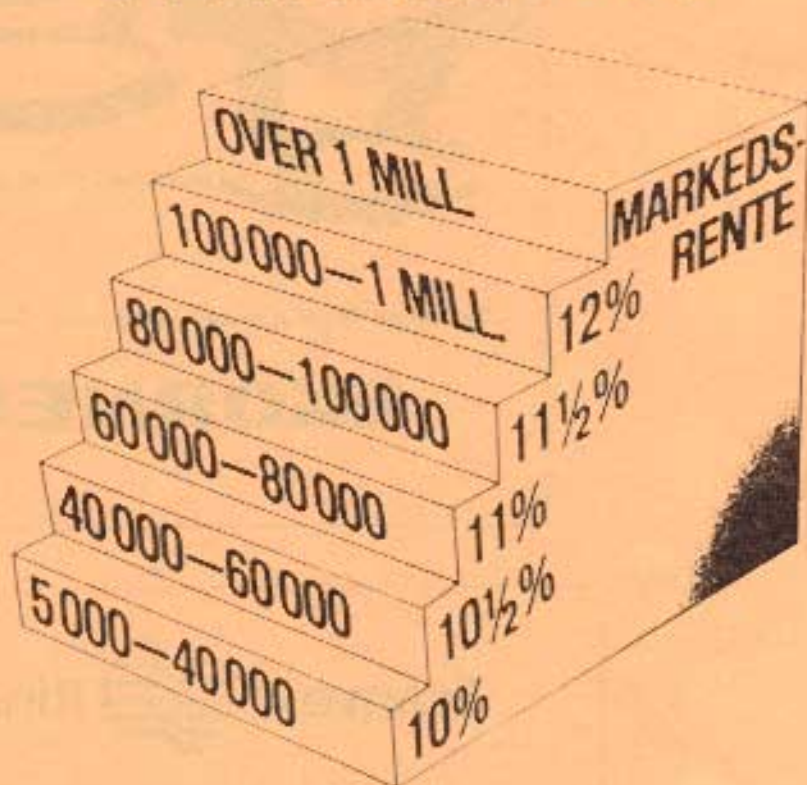
6010 SPJELKAVIK
 TLF. 071.43616

Du må nok ete meir
RØMMEGRAUT.....!

RØMMEGRAUT....
 næringsrik kost frå
 S/g Sunnmøre Meieri

ALFR. NÆSSET AS
 ELEKTRISK — RADIO — TV
 VIDEO — T.V. — HI FI

NORGES BESTE SPAREKONTO

**Bli kunde i Sunnmørsbanken
 du også!**

 SUNNMØRSBANKEN
 «snakk om bank!»

KONTAKTPOSTEN

Nr. 2

MAI 1985

16. årgang

Gratulerer!!

Det passer vel bra å si Gratulerer nå i Mai 1985. Vi har nettopp feiret 40 års jubileum for freden her i Norge. Finst vær har vi fått, og snart er det 17.mai. Og sist men ikke minst, Norge vant i Melodi Grand Prix. Teksten på Grand Prix melodien, la det swinge, kan jeg desverre ikke men jeg har en annen sang som jeg synes passer fint til den tiden vi har nå.

NÅ KOMMER VÅREN.

Nå kommer våren enn en gang, vi hilser den, hurra!
Stem opp med tusen stemmers klang, vel møtt igjen, hurra!

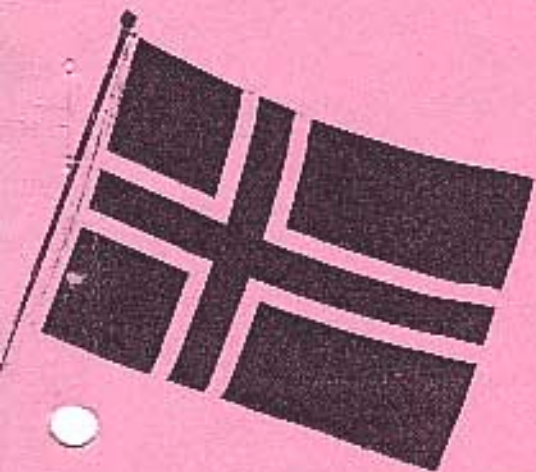
Til skog og mark med muntert sinn vi drar som trekkfugl atter inn!

For våren, for våren vi roper langt hurra!

Hurra, hurra, tra la la la la la, hurra, hurra, tra la la la la la. For våren, for våren vi roper høyt hurra!

Ja, nå kommer altså andre nr. av Kontaktposten, som dere ser er den ikke lik den første.

Det som er viktig er at dere hjelper oss med stoff, slik at vi kan lage et blad som er mest mulig variert, og har stoff både for små og store, unge og gamle. Kom igjen med vitser, tegninger, oppskrifter, konkurranser og annet stoff som er av allmenn interesse. Det er deres blad vær med og lag det!

● MØRE OG ROMSDAL DØVEFORENING

HENSØTTI NORGES DØVEFORBUND

T O L K E L I S T E

Rita Selvåg Skjønnes, Ulsteinvik, tlf.nr.070 11420.

Ledig torsdag og hver dag etter kl.14.00, kan lørdag og søndag.

Margareth Abelseth, Langevåg, tlf.nr. 93288(Ronny Vangnes,nabo).

Fjernetværende.

Pernille Førstad, Langevåg, tlf.nr. 92351 tlf.

Etter avtale, kan ordne med fri fra jobben.

Ann Karin Voldsund, Leinøy, tlf.nr.070 88371(foreldre)

Ledig: Mandag-tirsdag etter kl.17.00, onsdag og fredag e.kl.15.00.

Ståle Voldsund, Leinøy,daglig på Ulstein Hatle A/S, tlf.nr.070 10050
maskin og rør på Ulstein.

Ledig e.kl.16.00, kan event. få fri.

Aasta Vasstrand, Myrabakken, Spjelkavik,tlf.nr.40613.

På sykehuset mellom kl.08.00 - 16.00, hverdager om kvelden
innenfor Ålesund og Sula.

Målfrid Myhr, Brendhaugen 20, 6023 Emleim, tlf.nr.071 30383.

Hørselsentralen, tlf.071 46654 tlf.

Arbeider på hørselsentralen og kan kontaktes der for tolking
på sykehuset.

Solveig Hjelme, Magerholm, 6023 Emleim, tlf.nr. 071 30061

Ledig etter avtale tirsdag og torsdag + fredag formiddag og
muligens i helga.

Velferdssekretæren for døve og tunghørte, Norvasund, 6017 Åsestranda
skal drive tolkeformidling. Kontaktes på tlf.nr. 071 46264 eller
pr. brev.

OM MØRE OG ROMSDAL DØVEFORENING.

ØNSKER DU Å BLI MEDLEM I VÅR FORENING ?

DA KAN DU HENVENDE DEG TIL SOLVEIG OLSEN, 6030 LANGEVÅG.

SOM MEDLEM I MØRE OG ROMSDAL DØVEFORENING FÅR DU DØVES TIDSSKRIFT GRATIS.
DU FÅR OGSÅ DEKKET REISETUGIFTENE DINE HVIS DU ER MED PÅ STEVNER SOM
DØVEFORENINGEN ARRANGERER.

HAR DU NOEN KLAGER ELLER SKULLE DU ØNSKE Å MELDE DEG UT AV FORENINGEN;
MÅ DU SI FRA TIL MEG.

JEG VIL OGSÅ GJERNE VITE OM DU FÅR DØVES TIDSSKRIFT, DET SKAL DU SOM SAGT
HA NÅR DU ER MEDLEM AV DØVEFORENINGEN.

MED HILSEN FRA

SOLVEIG OLSEN 6030 LANGEVÅG

DØVESTEVNE PÅ SUNNDALSØRA DEN 21. - 22. - 23. JUNI.

Som vi skrev i forige nr. av "Kontaktposten" skal det bli
døvestevne på Sunndalsøra.

Campingplassen heter TRÆDAL TURISTHYTTE og ligger i Litldal
ved Sunndalsøra.

Plassen har hytter med 4 køyer og felleskjøkken i hovedbygningen.
Felleskjøkkenet er stort og det er mulig å lage maten der og så
ta den med tilbake til hytta og spise der.

Husk også å ta med sovepose.

I hovedbygningen er det også oppholdsrom med TV.

Det er mulig å fiske i Driva, Litldalselva, i et vann eller
i sjøen. Fiskekort får dere kjøpt på stedet.

Hyttene koster kr. 100,- pr. døgn.

Egenandel kr. 25,-

-----klipp-----klipp-----klipp-----klipp-----klipp-----klipp-----

Påmelding til døvestevne på Sunndalsøra 21.22.23.juni 1985.

	voksen	barn
navn.....	()	()
navn.....	()	()
navn.....	()	()
navn.....	()	()

PÅMELDINGSFRIST 1.JUNI !!!!!

Sendes til: Møre og Romsdal Døveforening, Nørvasund, 6017
Åsestranda.

DØVESTEVNE PÅ HAUGLANDSENTERET 16 - 18. AUGUST 1985

Pris pr. person : kr. 440,-

Barn 7 - 14 år : halv pris.

Barn under 7 år: gratis.

Barn og ungdom kan overnatte på hems i sovepose.

Fredag kveld blir det varmrett etter ankomsten.

Lørdag og søndag får vi servert : Frokost

Lunch

Middag

Hver forening lager 1 times program til underholdning (kom med gode forslag).

Gjestene kan bruke båtutstyr.

Andre opplysninger fåes på stedet (f.eks. om motorbåt).

Vi gleder oss til en hyggelig helg sammen med Bergen Døveforening.

VEL MØTT !!

Påmelding til dette stevnet sendes til : Møre og Romsdal Døveforening
Nørvasund, 6017 Åsestranda.

Deltakeravgiften innbetales til postgiro nr. 3 14 39 30.

-----klipp-----

Jeg/vi ønsker å delta på døvestevne på Hauglandsenteret.

Navn :.....
Adresse :.....
Barn :.....Alder.....
Barn :..... Alder.....
Barn :..... Alder.....
Andre opplysninger:.....

HVA SKJER I DØVEFORENINGEN I SOMMERHALVÅRET ?

DØVESENTERET ER ÅPENT 17. MAI KL. 16.00 (4)

MAT OG DRIKKE FÅES KJØPT DER.

DET ER ÅLESUND DØVES SPORTSKLUBB SOM STÅR SOM ARRANGØR.

VENNSKAPSKAMP MELLOM ÅLESUND OG TRONDHEIM 8.- 9. JUNI.

DET SKAL VÆRE BÅDE FRI-IDRETT KONKURRANSER OG FORBALLKAMP MELLOM ÅLESUND DØVE OG TRONDHEIM DØVE PÅ AKSLA STADION.

FRI-IDRETTEEN BEGYNNER LØRDAG 8. JUNI KL. 10.00

FOTBALLKAMPEN BEGYNNER KL. 10.00 SØNDAG 9. JUNI.

LØRDAGSKVELDEN 8. JUNI SKAL DET VÆRE HYGGESAMVÆR PÅ DØVEHYTTA.

UTHUSET PÅ DØVEHYTTA.

UTHUSET ER SATT OPP, OG DET ER SATT OPP VEGGER, MEN STÅR ENNÅ MYE IGJEN FØR DET KAN TAES I BRUK.

DET BLIR MYE RØRLEGGARBEID FOR Å FÅ I STAND VANNKLOSSETTET.

ELLERS KAN DØVEHYTTA BRUKES. DET ER SATT OPP ET SKUR MED TØRR-KLOSETT, SOM KAN BRUKES FORELØBIG.

DØVESTEVNE PÅ DØVESENTERET VED FØRDE.

SKAL HOLDES DØVESTEVNE PÅ HAUGLANDSENTERET 16. - 18. AUGUST 1985.

DETTE BLIR ET FELLES-STEVNE MED BERGEN DØVEFORENING.

GJESTENE KAN LÅNE BÅTER, OG DET VIL OGSÅ BLI UNDERHOLDNING.

Vi prøver oss med noen kakeoppskrifter og strikkeoppskrifter, hva synes dere om det ?

Har du en god kakeoppskrift, en god strikke- eller hekleoppskrift, eller kanskje noen gode råd til hvordan man skal holde seg slank eller ung lenger ?? Send inn til Kontaktposten og hjelp oss å lage et blad med noe for enhver smak.

MIN BESTE KAKE :

AMBASADEKAKE

4 egg } pisk eggedosis
2½ dl. farin }

2 ss vann

50 g malte mandler

1 dl. potetmel

½ dl. hvetemel

2 ts. bakepulver

Stekes ved 180° i ca.30 min.

fill: { 1 egg

½ dl. farin

½ dl. kaffe

blandes og

1 pl. kokesjokolade

avkjøles

smeltes i kaffen

100 g smør smeltes

oppi kaffen også

Ha i ½ l. stivpisket fløte

Fyll kaken oppå og inni med kremen.

Denne oppskriften fikk jeg av Liv Rasch Pettersen da jeg jobbet som tolk på husmorskolen i Fagerlia. Jeg har servert den mange ganger med stort hell. Jeg bruker en vanlig bløtkakeform størrelse 24 eller 26 går bra.

Solveig H.

* NASJONALDAGSFEST. *

HURRA - HURRA - HURRA !!!!

* 17. MAI 1985 *

På døvesenteret i Nørvasund kl. 16.00.

1. EN FORTELLING.

2. LEK.

3. HYGGESAMVÆR.

Smørbrød - bløtkake - kaffe (is - kjeks)

Pris: kr. 25,-

SPIS ALT DERE ORKER !!

VELKOMMEN !!!

ARR: ÅLES. D. Sport.

VELFERDSSEKRETÆREN FOR DØVE OG TUNGHØRTE I MØRE OG ROMSDAL.

v/Solveig Hjelme.

Ja, Møre og Romsdal Fylke har altså en velferdssekretær for døve og tunghørte. Dere trodde vel at dette er noe som alle vet nå.

Grunnen til at jeg skriver slik er at jeg har fått vite navn på flere personer som kan få tilsendt Kontaktposten, og som vi kan håpe på vil komme på møtene i Døveforeningen, og som jeg håper vil benytte seg av velferdssekretæren hvis de skulle ha behov for det.

Det hender at jeg treffer døve som sier: du jeg vet om en person som har mistet hørselen, men som ikke har lyst å begynne å gå i døveforeningen. Da ber jeg om å få vite navnet på den personen slik at jeg kan sende informasjon om velferdssekretæren, jeg har jo taushetsplikt, så hvis han/hun ikke er interessert i at noen skal få vite at de har problemer med hørselen eller at de ikke kan tegnspråk eller hva det kan være som gjør at de ikke ønsker å stå fram offentlig med sin funksjonshemming, så kommer ikke det navnet lenger enn til min liste over døve/tunghørte personer i Møre og Romsdal. Forstår dere hva jeg mener med dette ?

Hvis dere kommer i kontakt med en person som er blitt döv eller kanskje har vært det lenge uten å ha kontakt med noen av foreningene for døve eller tunghørte, så fortell han/henne at i Ålesund sitter velferdssekretæren for døve og tunghørte. Jeg skal hjelpe alle enten de er medlem av en forening eller ikke. Samme hvilket problem vedkommende har, så vil jeg prøve å hjelpe til med å kontakte den som kan hjelpe, det kan være trygdekontoret, sosialkontoret, hørselsentralen eller Døveforbundet.

Jeg er også veldig glad hvis noen kontakter meg bare for å prate, det er fint å bli kjent med folk å få vite hvordan de har det, hvis de har det bra så er det fint å høre om det også.

Kontortiden på døvesenteret i Ålesund vil bli forandret litt, den blir slik:
mandag kl.11.00 - 15.00

onsdag kl.13.00 - 17.00 Døvesenteret har tlf.nr. 071 46264. •

fredag blir strøket som kontordag på grunn av at det er så mange arrangement i helgene fremover nå.

I Molde og Kristiansund blir det ikke flere kontordager for velferdssekretæren før sommerferien. Ellers er det vanlig at jeg er til stede ved møtene der, og at jeg begynner kontortiden 1 time før møtet begynner hvis det er noen som ønsker å komme dit å snakke privat.

-----klipp-----klipp-----klipp-----klipp-----klipp-----klipp-----

Til Velferdssekretæren for døve og tunghørte, Nørvasund, 6017 Åsestranda.

Jeg ønsker besøk av velferdssekretæren

Jeg vil komme til kontoret i Ålesund Molde Kristiansund

Mitt navn.....

Adresse.....

tlf.nr.

— Dei hørselhemma vert tvinga over på tekst-TV

Tekst og Foto: FIRDA

I forrige utgave av Hørselvernet hadde vi reportasje om NFHs misnøye med den service de hørselhemmede ytes fra NRKs side. Og at dette er et problem viser nedenstående reportasje som er et intervju med Gøsta Rougnø fra Bulandet.

— Dei hørselhemma vert tvinga til å kjøpe nytt TV-apparat for å kunne ta inn tekst-TV. NRK sitt tilbud for dei hørselhemma med vanlege TV-apparat vert berre dårlegare og dårlegare. Trygdeataten vil ikkje vere med på å betale differansen mellom TV-apparat med og utan tekst-TV.

Det er Gøsta Rougnø frå Bulandet — sjølv hørselhemma — som gjer seg til talsmann for ei

stor gruppe nordmenn som ikkje har stor glede av NRK sitt programtilbod så lenge dei ikkje har tekst-TV.

Det har i lang tid vore arbeid med å få fleire TV-program teksta for hørselhemma. Det har i liten grad lukkast og det er mest berre repriseprogram som vert teksta utanom dei utanlandske programma.

Dette har ikkje falle i heilt god jord hjå dei hørselhemma avdi reprisene vert sende på

Gøsta Rougnø må tiliiks med mange andre hørselhemma byte om til apparat ustyrt for tekst-TV for å ha glede av NRK-lisensen. Men trygdeverket vil ikkje betale mellomlegget.

ugunstige tidspunkt — til dømes tidleg på ettermiddagen når dei fleste enten er på arbeid eller nett komne frå arbeid. Å sjå TV er ikkje det som står i hovudet på dei fleste i den situasjonen.

Eit anna argument er at familien vert splitta på denne måten. Dei som høyrer, har naturlegvis ikkje interesse av å sjå programma oppatt når dei er teksta. Så vert den hørselhemma sitjande åleine framfor skjermen.

— Det har vore diskutert korleis ein på ein rettferdig måte skulle rekne ut kva dei hørselhemma skulle betale i sjåaravgift. I byrjinga av TV-alderen var regelen at dei slapp betale lyaravgifta. Då denne fall bort, vart det snakk om at dei ikkje burde få redusert sjåaravgifta. I staden valde dei å betale full avgift og heller få fleire program teksta.

Når ein reknar med at det er minst 300.000 hørselhemma i landet, og om ein går ut frå at berre fjerdeparten har TV, vert inntekta til NRK om lag 57 millionar kroner frå denne gruppa. Då får einkvar gjere seg opp ei meining om tilbodet står i høve til prisen.

— Tekst-TV skulle vel vere løysinga på dette?

— At tekst-TV har kome på marknaden, har gjeve mange fordelar for dei hørselhemma. Ein god del TV-apparat kan få innmontert ein dekodar og då kan dei nyttast til tekst-TV mottaking. Men for dei fleste hørselhemma vert det å investere i nytt apparat. Dette er ein stor kostnad, då eit TV-apparat med tekst-TV kostar frå 1500 til 2000 kroner meir enn eit utan tekst-TV mottaking.

Fleire har søkt trygdekontora om å få refundert differansen. Men det ser ut til at trygdeataten ikkje har oppfatta problemet, for alle har fått avslag, fortel Gøsta Rougnø.

— No er tendensen at fleire og fleire program vert teksta over tekst-TV på den såkalla side 555. Då vil endå fleire få sitt vesle tilbod frå NRK ytterlegare redusert, og dei vert tvinga til å kjøpe nytt TV-apparat om dei vil fylgje litegrann med. Like fullt betalar dei full sjåaravgift som og inkluderer all den lytting på radio P1 og P2 som ein orkar — om det er noko for dei som ikkje høyrer....

Klipp fra Hørselvernet nr. 4.

REFERAT FRA NORSK FORBUND FOR HØRSELHEMMEDES LANDSKONFERANSE FOR FORELDRE
MED HØRSELHEMMEDE BARN PÅ SARA HOTEL, VOKSENÅSEN (OSLO) 3. - 5. MAI 1985.

Vi var samlet 53 deltakere fra hele landet. Konferansens hovedemne var :
Vil framtiden gi våre hørselshemmede barn og unge likeverdige tilbud i
lokalsamfunnet ?

Konsulent Godvin Dragsland holdt foredrag om det nye inntektssystemet for
kommunene. Regjeringen fremmet forslag til nytt inntektssystem for kommunene
og fylkeskommunene i St.melding nr. 26 (83/84). Forslaget fikk bred tilslutning.
i Stortinget.

Saken er egentlig komplisert, og det ville kreve mye tid om jeg skulle gå
inn på de enkelte detaljer. Jeg må derfor nøye meg med å dvele litt ved
følgende spørsmål:

Hva omfatter det nye inntektssystemet?

For kommunene vil systemet gjelde tre sektorer: Grunnskole, Helse- og sosial
tjeneste og Fritid/kultur.

I grunnskolen blir en del ordninger som før. Inn i systemet går : PP-tjeneste,
"Rammetimetall" og "B-timene" utgjør det aller meste av resursene, så har vi
sykehus, fengsel, skyss. Voksenopplæring, brevundervisning, skolebibliotek.
På Statsbudsjettet 85 utgjorde dette 3.478 mill.kr.

Hvordan blir situasjonen for hørselshemma barn og unge i den kommunale skolen?

Når en så betydelig reform som denne innføres, er det både rimelig og naturlig
at en del grupper undrer seg over hva fremtiden vil bringe.

Ikke minst gjelder dette de hørselshemma ?

Vi er kommet langt med integreringsarbeidet for disse. Det er utført en del
vanskelig "nybrottsarbeid", men tilbudet er ulik i mange deler av landet.
Mye er ugjort. Spørsmålet er da med all god grunn må kunne stille er om det
nye systemet vil stimulere og anspore til videre arbeid. Eller vil arbeidet
stagnere og i verste fall, vil systemet være "to skritt tilbake" for denne
gruppa ?

Integrering av hørselshemma barn og unge i vanlig skole.

Det finns neppe noen gruppe integreringsarbeidet har betydd mer for enn de
hørselshemma. Livssituasjonen for mange av disse er blitt en helt annen
enn for en del år siden. De bor hjemme, tilhører lokalsamfunnet og får sin
opplæring i vanlig skole.

Når disse elevgruppene ikke lenger samles ved spesialskoler, men er spredt
rundt omkring på skoler der hvor de bor, fører dette til et stort behov for
flere audiopedagoger.

forts..

Siden hørselshemma er en såkalt lavfrekvent gruppe, er det blitt utdannet altfor få audiopedagoger. Konsekvensen er følgelig blitt at vanlige lærere uten utdanning i audiopedagogikk til vanlig må ta seg av opplæringen av de hørselshemmede elevene.

Ut fra dette kan det trekkes en del verdifulle erfaringer som en bør ta vare på når praksis for framtiden skal utformes.

1. God integrering er avhengig av spesialutdannede personer som kan foreta nødvendig observasjon og diagnostisering av eleven og jevnlig besøke den enkelte skole for å gi råd og veiledning til både elev og lærer og til foreldre/foresatte. Det er også et stort behov for en viss etterutdanning av de impliserte lærerne.

2. Hørselshemma er en så lavfrekvent gruppe at det i de fleste tilfeller ikke har vært mulig å få tilsatt spesialutdanna personell - audiopedagoger - i de vanlige regionene som P.P.tjenesten er delt inn i.

3. Som eneste brukbare praktiske løsning er det derfor i noen grad blitt opprettet stilling(er) for audiopedagog i fylkesregionen.

Vi har i dag ca. 15-20 audiopedagoger som arbeider på tvers av kommunegrensene ofte med et helt fylke som sin arbeidsregion.

For å få kommuner til å opprette slike stillinger har det vært nødvendig å finne "særordninger" som er slik at statens tilskudd dekker det meste av lønnsutgiftene.

All erfaring har entydig vist at å få til et økonomisk samarbeid mellom 15-20 kommuner for å opprettholde slike stillinger, er dårlige løsninger. Etter noen år trekker ofte enkelte kommuner seg ut av slike økonomiske avtaler. Dette skaper utrygge forhold for både elev, foreldre, lærere og for fylkesaudiopedagogen, situasjonen blir uholdbar for alle parter, ikke minst for foreldrene som må opptre som advokater og pressgruppe på vegne av sine barn - en nokså uverdige situasjon.

Ut fra ovennevnte må det være rimelig om en erkjenner følgende: Når øremerkede tilskudd faller bort som følge av nytt inntektssystem, finns det ingen mulighet til å videreutvikle en audiopedagogisk tjeneste i fylkesregionene.

Det mest sannsynlige er at det som en på ulikt vis har fått etablert pr. idag antagelig forsvinner. Dette vil i særlig grad ramme utkantstrøk med små kommuner. Det må derfor være innlysende at staten på dette området må erkjenne et overordnet ansvar for å opprette likeverdige tilbud og sikre rettighetene til denne gruppen.

En konklusjon må bli at staten erkjenner et overordnet ansvar for og ser til at det blir utbygd en rimelig audiopedagogisk diagnostiserings-, rådgivnings- og etterutdanningstjeneste knyttet til skoledirektørkontoret i hvert fylke.

Denne tjenesten bør faglig være knyttet til spesialskoler, hj elpemiddel-sentraler, spesialavd. v/sykehus, ressursentre eller andre som det er hensiktsmessig å samarbeide med.

Tjenesten bygges i første omgang ut for aldersgruppa 0 - 15 år, dvs barn og unge som etter lov om grunnskolen har krav på særskilt tilpassa opplæring. Til denne aldersgruppa trengs det på landsbasis ca.50 stillinger som forutsettes utbygd innen 2 år.

Til slutt: Dette er egentlig bare et forslag om at vi bør få likeverdig opplæringstilbud også for hørselshemmede, noe det vel er bred politisk enighet om. Det er videre den eneste realistiske måten dette kan bli ordnet på. Denne ordningen er m.a.o. både billigere og bedre enn tidligere praksis da disse elevene ble samlet ved spesialinstitusjoner.

For samfunnet er det dessuten en svært rasjonell ordning (jfr. målet med nytt inntektssystem).

Ref. Marianne Karlsnes.

Nye eigendelar ved legebesøk

Frå 1. mai 1985 er takstane for legehonorar og refusjon frå folketrygda endra. Dette fører til visse endringar av dei eigendelane som pasientane skal betale.

Legar som har avtale med kommunar eller fylkeskommunar kan krevje følgjande eigendelar ved konsultasjonar, ved sjukebesøk og ved røntgenundersøkingar:

Allmennpraktikarar
Konsultasjon kr 48,-
Med nattillegg kr 75,-
Sjukebesøk kr 58,-
Med nattillegg kr 80,-

Spesialist

Konsultasjon kr 60,-
Med nattillegg kr 80,-
Sjukebesøk kr 65,-
Med nattillegg kr 90,-

Andre satsar

Enkel legekontakt (ved fram møte hos legen) kr 10,-
Røntgenundersøking pr. rekvisisjon kr 60,-
Eigendel hos spesialist gjeld også for psykoterapi.

Dei same satsane gjeld for kommunelegar og offentlege poliklinikkar.

Frå 1. mai 1985 kan det også krevjast ein eigendel på kr 60,- for psykoterapi hos spesialist i klinisk psykologi.

**Sosial-
departementet**

Statens informasjonsteneste

ÅL FOLKEHØYSKOLE OG KURSSENTER FOR DØVE
INVITERER TIL

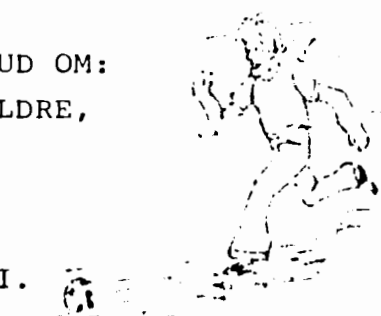
FAMILIELEIR

23.-29.JUNI I ÅR PÅ ÅL.

LEIREN ER ÅPEN FOR:
HØRENDE FORELDRE SOM HAR DØVE BARN.
DØVE FORELDRE MED BARN.

PROGRAMMET PÅ LEIREN BLIR:
MYE FRITID/FERIE MED TURER; BADING; FISKING; LEKER;
KONKURRANSER,
MEN HVER FORMIDDAG FÅR FORELDRENE TILBUD OM:
TEGNSPRÅKUNDERVISNING TIL HØRENDE FORELDRE,
SAMTALEGRUPPER FOR DØVE FORELDRE.

ANKOMST TIL ÅL ILØPET AV SØNDAG 23.JUNI.
VI FEIRER ST.HANS KVELDEN SAMMEN.

AVREISE FRA ÅL LØRDAG 29.JUNI ETTER FROKOST.

OPPHOLDSPRISER:

BARN UNDER 4 ÅR	GRATIS
4 - 16 ÅR	KR.450
OVER 16 år	KR.900

DELTAKERNE VIL BLI INNKVARTERT I HYTTER, SMÅ LEILIGHETER OG
DOBLE- OG ENKLE ROM.

OPPHOLDSPRISEN DEKKER OGSÅ STOR FROKOST OG MIDDAG HVER DAG.

SPANDER EN UKE AV FERIE I ET TEGNSPRÅKLIG MILJØ I
SEND PÅMELDINGER FØR 1.JUNI TIL:

ÅL FOLKEHØYSKOLE,
3570 ÅL.

Dette er sakset fra NOFFs medlemsblad Bladet Vårt.

NOFF er forkortelse for Norsk Foreldrelag for Funksjonshemmede.

Det er en REISERAPPORT skrevet av Bjørgulf Bekkevoll som er styremedlem i NOFF i gruppen for døve/hørselshemmede.

Lørdag 27. oktober -84 hadde jeg den glede å være NOFF's representant i Sverige.

Da avholdt DHB dsv. "Riksforbundet før døva och Hørselskadde barn" sitt årsmøte i Ørebro.

Før møtet var vi med på en rundtur pr. buss for å se på skoler som hadde døve- og/eller hørselhemmede elever.

På 13 skoler er det undervisning for disse elevene, fra førskole til riksgymnas for døve og riksgymnas for hørselhemmede.

Tenk den dagen da vi i Norge kan gi våre døve og hørselhemmede et slikt tilbud.

Selve årsmøtet begynte med at formann Bo Carlson ønsket velkommen, og minnet om at organisasjonen i år er 35 år.

Ordet gikk så til Ann-Marie Wikstrøm, hun er døv, og rektor på VÅstanvik folkehøgskola før døva.

Hennes emne var : "DØVESKOLEN FØR OG NÅ".

Et historisk tilbakeblikk viste at tegnspråket har hatt tilhengere og motstandere like lenge som det har vært organisert undervisning av døve, og at argumentene var de samme som de er i dag.

Hun nevnte den eksploderende utviklingen av tekniske hjelpemidler i 60 årene

- at tegnspråket så snart ble tillatt i undervisningen i 1970
- at barn som får tidlig tegnspråk har samme muligheter som andre barn
- at gymnaset bør sette opptakskrav til de døve
- at målet må være :

1. gi førskolebarnet tegnspråk

2. "oversette" dette, og gi dem det svenske språket etterpå.

Årsmøteforhandlingene ble raskt gjennomført (ca. 3,5 time).

Grunnen er kort fortalt den at "fylkeslagene" på forhånd har gjennomgått årsberetningen, regnskap, valg og resolusjonsforslag og gjort sine evt. merknader som representantene så fremla på møtet. Festmiddagen om kvelden ble en fin hyggestund, og mange ønsker om et foreldresamarbeid over landegrensene har jeg med hjem.

NORDVESTLANDETS FORELDRELAG FOR HØRSELHEMMA

REFERAT FRA ÅRSMØTE I NORDVESTLANDETS FORELDRELAG FOR HØRSELHEMMA PÅ ULSTEIN HOTELL 31.03.85.

Møtet ble åpnet kl.10.00 med at formann Marianne Karlsnes ønsket alle velkommen.

Det var ingen bemerkninger til innkallingen eller saklista.

Harald Bjørnevik ble valgt til dirigent og Solveig Hjelme til referent.

Årsmeldingen ble lest av sekretær Odd Kolvik, den ble godkjent uten bemerkninger.

Referatsaker var en ny post på saklista. Formannen refererte her diverse brev som har vært sendt fra styret i forskjellige saker. Det var bl.a. skriv til Ålesund skolestyre ang.situasjonen på Klipra skole, brev fra skolesjefen i Ålesund til kommuner med elever på Klipra skole og svar fra skolestyret til foreldrelaget. Det var også et skriv til departementet fra "aksjonsgruppa for bedre tilrettelagt barne-tv" som foreldrelaget har underskrevet.

Regnskapet ble gjennomgått av kasserer Atle Holsen. Regnskapet ble også godkjent uten bemerkninger.

Kontingenten blir uforandret i 1985.

Valg var siste post på saklista. Formannen i valgkomiteen ba om at dirigenten måtte lede valget, og det ønsket ble etterkommet. Resultatet av valget ble enstemmig og i samsvar med valgkomiteens innstilling. Det nye styret ble sammensatt som følger:

Forkvinne	:	Marianne Karlsnes, Brattvåg	(1 år gjenvalg)
Sekretær	:	Odd Kolvik, Ålesund	(ikke på valg)
Kasserer	:	Atle Holsen, Sykkylven	(ikke på valg)
Styremedlemmer	:	Solveig Meland, Vågsøy	(2 år gjenvalg)
		Arna Christiansen, Ålesund	(2 år ny)
Varamedlemmer	:	Bodil Flataker, Nordfjordeid	(1 år ny)
		Kjell Haugen, Ålesund	(1 år ny)
		Reidun Klauseth, Vestnes	(1 år gjenvalg)
Valgkomite	:	Torill Kriken, Vanylven	(forkvinne)
		Anne Turid Furland, Sykkylven	
		John Indredavik, Hornindal	
Varamedlemmer	:	Vigdis Sande, Fosnavåg	
		Unni Fylling, Stranda	

Revisor : Kjell-Frode Ramstad, Sula (2 år gjenvalg)

Årsmøtet ble hevet kl.11.00.

ref.

INTERVJU MED FINN ARILD.

v/Solveig.

Finn Arild Thordarson Eilertsen som er hans fulle navn, er en flittig deltaker på døveforeningens møter i Kristiansund.

Jeg fikk lyst å ta en prat med ham slik at dere som leser Kontaktposten også kan bli litt kjent med han.

- Hvor gammel er du, Finn Arild ?

Jeg er 11 år og går på Nordlandet Barneskole her i Kristiansund.

- Er det mange elever i klassen ?

Ja, det er tilsammen 30 elever (29 hørende) i klassen.

- Trives du godt på skolen, er det vanskelig å følge med i undervisningen ?

Jeg trives godt på skolen, jeg har Anne Karin Loennechen som tolk og henne har jeg kjent så godt i mange år at jeg synes det er lett å følge med i undervisningen.

- Har du mange hørende venner ?

Jeg har mange venner på skolen, men det er ikke så mange som bor i nærheten av meg så vi sees ikke så mye i fritiden.

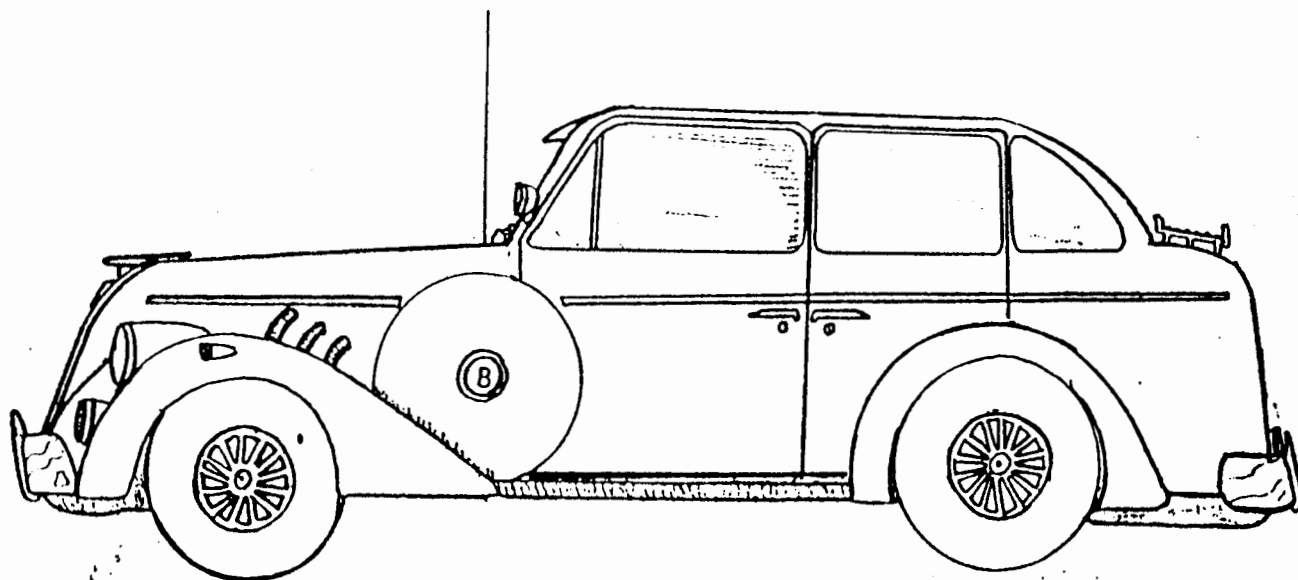
- Hva gjør du i fritiden ?

Jeg går på brytetrening 2 - 3 ganger i uken på K.A.K.(Kristiansund Atlet Klubb). Jeg skulle være med på Nordisk Brytetreff i Ålborg i Danmark, men jeg ble desverre syk der nede og fikk ikke delta. Men neste år er det mulig at jeg skal delta på bryttestevne i Tyskland.

- Liker du deg på døveforeningen ?

Ja, jeg synes det er hyggelig på døveforeningen i Kristiansund, men jeg synes det skulle vært flere barn med på møtene, sa Finn Arild.

- Takk for intervjuet Finn Arild, det var morsomt å prate med deg.

På de neste sidene finner dere en omtale som Gerd Wold i NOFF hadde av denne stortingsmeldingen i Bladet Vårt, Norsk Foreldrelag for Funksjonshemma nr. 1 1985. Dette er jo spesielt interessant for de av oss som har hørselshemma barn i skolealder, og som det blir sagt i stykket: Skaff dere meldingen selv. Foreldregruppen er viktig og skal vi ha noen innvirkning på våre barns opplærings situasjon, må vi engasjere oss.

Meldingen fåes ved henvendelse til:

Universitetsforlaget, Postboks 8134, Dep. Oslo 1. tlf. 02 198510.

Den kan også bestilles gjennom nærmeste bokhandel.

Tittel: St. melding nr. 61 (1984-85) "Om visse sider ved spesialundervisninga og den pedagogisk-psykologiske tenesta".

Beklager at dere må lese den på tvers, men jeg gadd ikke skrive alt omigjen.

Og...leser dere noe som kan være av interesse for flere -- send det til Kontaktposten og del informasjonen med oss andre.

Her ser dere de bøkene som foreligger fra Aschehoug med tegnspråk.

Terningene symboliserer vanskelighet sgraden.

TEGNSPRÅKBØKER

HEI, JAN!

Skrevet av Anders Havnelid,
illustrert av Hanne Halvorsen.
Med illustrert ordliste.

FY KATTE!

Skrevet og illustrert av Philip Newth.

HVOR ER DOKKA?

Skrevet av Jo Tenfjord,
illustrert av Harald Nordberg.

PASS PÅ LILLEBROR.

Skrevet og illustrert av Philip Newth.

DEN RØDE SKAMMELEN.

Skrevet av Else Breen,
illustrert av Tor Morisse.

EGG TIL ALLE.

Skrevet av Einar Økland,
illustrert av Tonje Strøm.

KOM UT OG SE!

Skrevet og illustrert av Mette Newth.

GUTTEN OG FUGLEN.

Skrevet av Harald Sverdrup,
illustrert av Ingunn Mosberg.

St. meld. nr. 61

(1984-85)

Om visse sider ved spesialundervisninga og den pedagogisk-psykologiske tenesta

Av CERD WOLD.

Endelig er den kommet denne melding som vi har ventet på så lenge. Resultatet er blitt et godt gjennomarbeidet dokument på mange områder.

Kap. 2 "En skole for alle", inneholder mye av de tankene som NOFF har kjempet for.

Endelig synes tanken om integrering å være rettet mot eleven selv. Begrep som "ekte integrering" - "normaliseringsiver" - "idyllisering" - "romatisering" er sterke uttrykk, men absolutt i samsvar med den debatten som har pågått.

NOFF ønsker "ekte integrering" for sine barn, og vi takker KUD for klar tale.

Selv i et hjem, der følelesetilnyttningen er eller bør være sterkere, er det ofte vanskelig å ta den funksjonshemmede med i samhandling og kommunikasjon. Alt for ofte blir det "to språk", og den funksjonshemmede opplever isolasjon også her.

NOFF har alltid hevdet at virkelig felleskap finner den evneretaderte kun blant likesinnede, og er det egentligge så unaturlig.

Det er vanskelig å ta ut deler av meldingen uten at dette går utover helheten.

Jeg vil anbefale at interesserte foreldre skaffer seg meldingen og leser den.

Endelig synes det som om de stråtlige spesialskolene kan pustet ut. Forhåpentligvis vil Stortinget gi sin tilslutning til de ulike forslagene:

Ny Lunde skole, Dypvåg. - Ny døveskole på Heimdal. - Nytt teoribygg ved Kjelle v.8. skole. - Undervisningsbygg ved Hålmrast skole.

Etne skoler for spesialundervisning som ressurscenter for det øvrige skoleverk er slått fast. Til en viss grad er det vel allerede en regionalisering mth. de stråtlige spesialskolene.

At ansvarsområdene settes ned på papiret er praktisk og greit, men det bør vel fortsatt være fleksibilitet slik at tilbud utnyttes og hvert barn får det for dem det beste tilbudet.

NOFF har alltid sagt at vi må se skoletilbudene samlet. De stråtlige - fylkeskommunale og kommunale spesialskolene må sees i ett med vanlig grunn- og videregående skole. Vi vil be KUD arbeide videre med forslag til samarbeid mellom de ulike skoleslag - at det utarbeides rutiner for samarbeid. PP-tjenesten bør vel ha en sentral rolle her.

Allfor ofte møter vi representanter fra PP-tjenesten som kun ser tilbud i den vanlige skolen som det eneste rette. Det synes da ofte å bli "plassering" av eleven med et pedagogisk opplegg som kunne være langt bedre.

Det synes nå å gå mot ro vedrørende drift av adferdsskolene. NOFF har i alle år hevdet at skolene primært driver opplæring og at KUD står for drift av skolene.

At KUD fortsetter samarbeid med Sosialdepartementet for å finne bedre løsninger ved f.eks. sommerferie og liknende andre problemer, er selvsagt kun positivt.

Arbeid med tilbud til barn/ungdom i Trøndelagregionen har pågått i lang tid.

Behovet er fastslått. Noe underlig er det selvsagt for NOFF at tidligere Leira skole avhendes til Justisdepartementet, som finner å kunne nytte eiendommen. Noen begrunnelse for at KUD ikke selv kunne bruke Leira skole, er så langt vi kjenner til, ikke gitt.

Det er flere år siden NOFF utformet en resolusjon vedrørende Røstad skole. Vi gikk inn for Røstad som vokneopplæringscenter på landsbasis, i såfall det eneste i sitt slag.

Det er mange funksjonshemmede som ville hatt stort utbytte av et tilbud vekk fra hjemmet, med arbeidstrening, selvstendighetstrening. Noen trenger også hjelp til å utføres tilbake til arbeidslivet igjen.

NOFF er glad for at fortrinnsrett for inntak i videregående skole foreslås innført fra 1987, selvsagt under forutsetning av Stortingets godkjenning.

Det som da synes sentralt er hvilke målsetting for opplæring for den enkelte elev. Faren for "plassering" i 3 - 4 år er stor. Styrken ved spesialskolene, kanskje særlig de kommunale- og interkommunale, er at de har arbeid for eleven som mål. Det må her settes krav til samarbeid på alle plan.

Det er i meldingen nytt et begrep som 1. og 2. linjetjeneste i kommunene, et begrep som har mye for seg. Innen 1. linjetjenestehører da de instansene som setter igang hjelpetiltak - arbeid - bo m.v.

2. linjetjenesten kommer inn med de økonomiske støttetiltak - trygd som lønn - husleiestønad - stønad etter Lov om sosialomsorg (husleie . strøm m.v.).

Når en har noe erfaring fra 2. linjetjenesten (attføring- basisteam) vet jeg hvor lett de funksjonshemmede ungdommene blir skjøvet ut av attføringsstyremet "De fyller jo vilkårene for rett til trygd".

Ut fra dette vet jeg også hvor stort krav til samarbeid det settes til den enkelte etat. Samarbeid om den enkelte funksjonshemmede må starte på et tidlig plan. Vi er i behov av sentrale retningslinjer for samarbeid.

Det foreslås en utvidelse av PPT-jenesten. NOFF vil be om at PPT-jenestens arbeidsoppgaver og ansvar blir gjennomdrøftet. Foreldre har ikke bare positive erfaringer her. Ofte synes det mer å dreie seg om et bestemt organ fremfor rådgivende, foreldre har ikke følelse av samarbeid. NOFF har tro for at PPT-jenesten kan være en sentral hjelpeinstans, men det setter krav til samarbeid - med foreldre - med vanlig skole - spesialskole - institusjon og andre etater i kommunen. Der dette lykkes, sees det positive resultater. NOFF har i mange år etterlyst en instans som har et definert ansvar for den funksjonshemmedes - også etter skoletid. Er det muligheten for at denne instansen med tiden kan finnes her? Selvsagt i samarbeid med andre etater i kommunene.

NOFF har vel ikke engasjert seg så sterkt for funksjonshemmede under HVPU. Andre foreldreforeninger har tatt denne oppgaven. Imidlertid etterlyser vi også her en mer målrettet opplæring. Det synes i stor grad som om opplæring i institusjon eller daghjem har preg av aktivisering. Er det da riktig å bruke opplæringsmidler til dette? Dette er vanskelig og sårbart område, men vi er enige med KUD at det bør rettes et blikk mot opplæringsinnhold, en ting er helt klart, gruppen har krav på tilbud på lik linje med andre funksjonshemmede.

Meldingen dreier seg mye om de statlige spesialskolers fremtidige situasjon. NOFF ser ikke det ene tilbudet adskilt fra det andre. Det er ikke ved alle kommunale- og interkommunale spesialskoler at elevgruppen er blitt svakere, tvert om synes det i stor grad å være barn/unge med generell lære vansker som blir de reelle taperne i dagens skole. Det er ofte her det mangler på samhandling og kommunikasjon slår sterkest ut. På den ane side er det også mulighets denne gruppen som har størst mulighet for senere samfunnsintegrering, dersom grunnlag for dette blir lagt. NOFF er noe skuffet over at disse skolers plass i systemet ikke er viet større oppmerksomhet. Foreldrenes ønske burde veie tungt for KUD.

Hvorfor ønsker foreldrene dette tilbudet for sine barn? Hva har gjort enkelte eksterne skoler til "livskraftige ressurser i lokalmiljøet".

Grunnskolen med særlig ansvar for tilpasset opplæring. NOFF stiller seg i utgangspunktet åpne for slike løsninger. Det vi ikke har ønsket er en nedlegging av de allerede eksisterende kommunale- og interkommunale spesialskolene. Vi har erfaring med deres ekspertise.

Det som er viktig er at det etableres egne tilbud for funksjonshemmede i nærmiljøet for de elevene som er i behov av dette.

Foreldrenes erfaring med eksterne skolen er god, men det er også de to andre alternativene, Preståsen og Madlavold. Spørsmålet som må stå sentralt er hvilke resultater opplæringen har vist. Det som uansett må stå sentralt er samarbeide på lokalplan der hjelpeapparatet og den funksjonshemmede sees i en helhetlig sammenheng.

Det er mye annet i meldingen som burde vært kommentert, men det vil føre for langt. Jeg har nevnt utvidede tilbud for autistisk/psykotiske, videregående tilbud for døvblinde, bruke av EDB, ikke bare for syns- og hørselshemmede, men også for CP-rammede og lære vansker, overgang skole/arbeidsliv, skoledirektørens økende ansvar osv.

KAP 2 " EN SKOLE FOR ALLE "

Under dette kapittel tar departementet for seg begrepet "sakkyndig vurdering".

Avsnitt 2.6 tar for seg foreldre som "sakkyndige " og "eksperter" på egne barn.

NOFF er enig med departementet i at slik sakkyndig er definert i juridisk betydning, så er neppe foreldre sakkyndige ut fra en bestemt profesjon eller fagutdanning.

Foreldrenes "sakkyndighet" består i deres praktiske kjennskap til barnet.

Foreldrenes rett til valg av skoletilbud for sitt barn, gir nok ikke alltid det beste tilbudet for barnet.

Det er vel bare å innrømme at ingen greier å være "fagperson" på eget barn, til det er vi vel for sterkt følelsesmessig knyttet.

Det er sterke grunner til å trekke inn Forvaltningslovens inhabilitetsregler her, men en betingelse er da at det beste opplæringstilbudet for den funksjonshemmede må vurderes helt nøytralt og uavhengig. Det må ikke styres av økonomi og etter idealistisk tankegang i tiden.

Skoletilbudet vil da i like stor grad kunne styres inn mot "plassering" fram for et "ekte" integrerings opplegg.

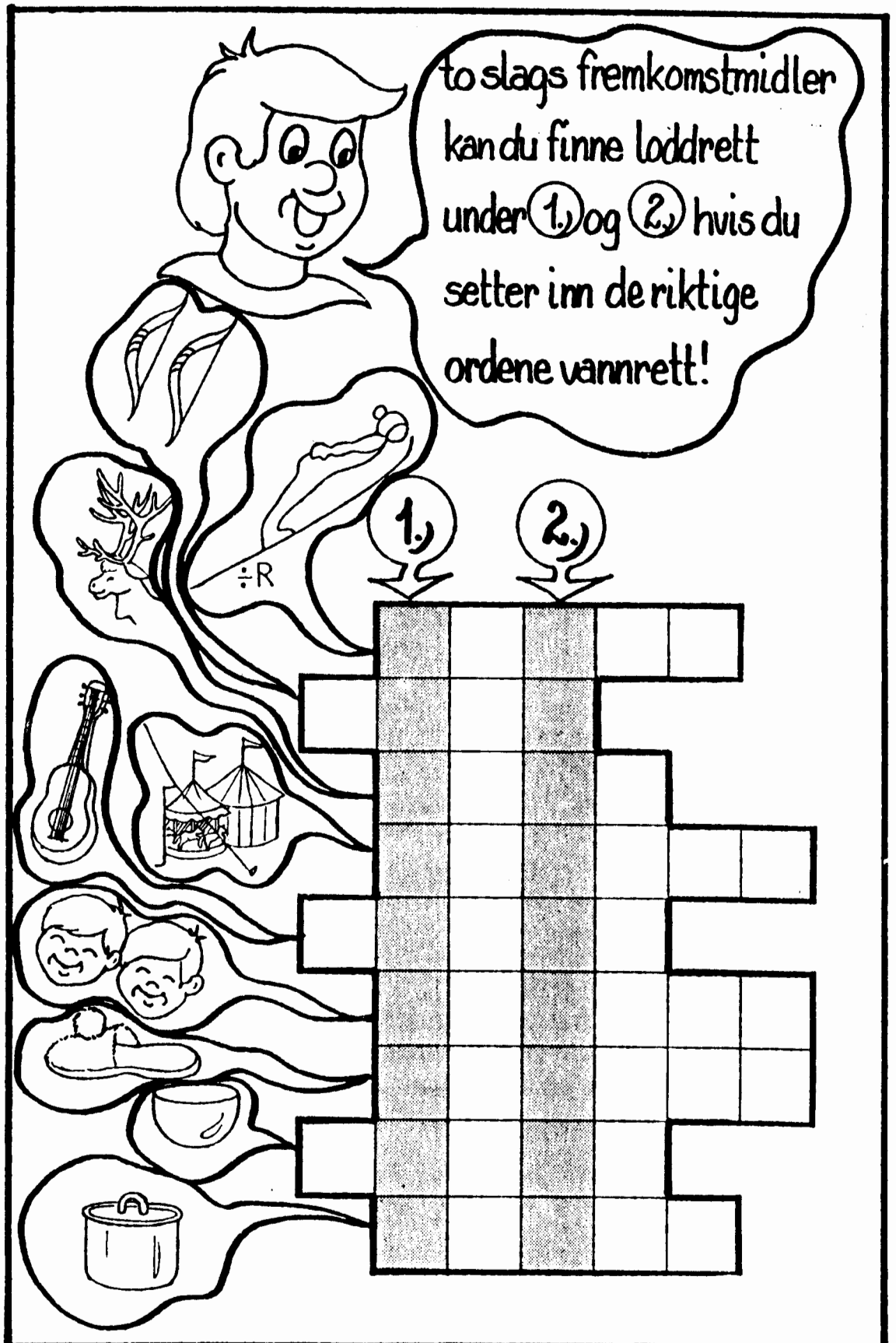
NOFF vil pånytt understreke viktigheten av samarbeid - at foreldrene føler de er med i beslutningsprosessen.

Jeg arbeider for tiden med en seminaroppgave som omhandler etatssamarbeid og samarbeid med foreldre. Innhentede opplysninger fra foreldre som deltar aktivt i samarbeid, viser en enestående tillit til hjelpeapparatet.

Målet må være at alle instanser går sammen om et best mulig tilbud for barnet i skole og fritid.

Den gode faglige rådgivning evner å gi foreldre trygghet, slik at alle i et samarbeid kan gi og få.

Her får dere litt hjernegymnastikk. Disse oppgavene har vi fått av Mette Fiskerstrand. Har du noe lignende kan du gjerne sende dem til oss i Kontaktposten, så kanskje flere kan få prøve seg og se hvor skarpe de er.

X-ord

			BIL-MERKE
5			
		DEI-LIGE	
SPILL			
SISTE-MANN I KORT	PERIODER		
DRIKK			
JOG-GING			
REISEN			
		UJEVN	

			IKKE INNE
	IKKE BRÅKE		
	ARILD ROSSEN		1000 KG
ØVELSE I TURN			
SNEI			
KJEFT		STRYKE-KOPP	
UKOKT		UT-ROP	JORD-STYKKE
		BRÅ	
	GJEN-LYD		
	GUTTE-NAVN		
		TAU	
IKKE NEI			
IKKE SLOV			JEG PÅ NY-NORSK
SPRANG		NÅRER	
IN-SEKT			

Skolemesterskapet i friidrett 1985.

I dagene 3-4.mai ble det arrangert skolemesterskap for internatskoler og noen hørselsklasser i Norge.

Stedet var Idrettshøyskolens bane på Sognsvann i Oslo.

Derfor har jeg hatt en prat med Mette, som var leder på turen for elevene på Klipra, sammen med Sølvi Kjærtun. Det hadde vært noe usikkerhet om det ble noe av det hele, siden det hadde vært så sen vår i Oslo og det hadde kommet snø der i førveien, men etter undersøkelser så skulle det hele gå som planlagt.

Avreisen fra Ålesund skjedde fredag morgen og reisen gikk fint.

Vi ble innkvartert på Skådalen skole, noen på flatsenger i gymnastikkbygget, mens vi fikk et av internatet.

Ved fremmøte på banen lørdag morgen, ble vi møtt av en kald vind, men det klarte ikke å drepe idrettsgleden.

Det var også noe snø i de ytterste løpebanene slik at de ikke kunne brukes.

Størst premieplukker ble Vibeke Olsen, men de andre oppnådde også gode resultater.

Så det var en meget fornøyd gjeng fra Klipra som reiste hjem fra Oslo.

Ellers så viser vi til resultatslisten:

Høyde gutter 17-18 år:

1. Ole T. Sponberg	Skådalen	1.64
2. Frank Kolstad	Skådalen	1.54
3. Edvard Rundhaug	Bjørkåsen	1.54
9. Vidar Farstad	Klipra	1.20

Kule gutter 17-18 år:

1. Frank Kolstad	Skådalen	8.34
2. Knut E. Isaksen	Vikhov	8.05
3. Steinar Bekkevoll	Bjørkåsen	7.68
12. Vidar Farstad	Klipra	5.68

100 m gutter 17-18 år:

1. Edvard Rundhaug	Bjørkåsen	12.60
2. Frank Kolstad	Skådalen	12.62
3. Ole Th. Sponberg	Skådalen	12.74

Kule gutter 15-16 år:

1. Ivar Larsen	Ila	10.15
2. Svein Børre Hjelle	Klipra	9.75
3. Jonny Ramstad	Klipra	9.00
4. Andreas Gjerholm	Ila	8.91

100 m gutter 15-16 år:

1. Ivar Larsen	Ila	12.98
2. Svein Børre Hjelle	Klipra	13.17
3. Kristian Johnsen	Nedre Gaus.	13.48
4. Johny Ramstad	Klipra	13.64

Lengde gutter 15-16 år:

1. Ivar Larsen	Ila	4.93
2. Johnny Ramstad	Klipra	4.74
3. Svein Børre Hjelle	Klipra	4.62

60 m gutter 13-14 år:

1. Per A Jønnevald	Nedre Gausen	8.43
2. Bjørn AA Johnsen	Hunstad	8.60
3. Pål Bersvendsen	Trondheim	8.84
6. Erlend Holsen	Klipra	9.40
8. Jo Arve Furland	Klipra	9.65

Lengde gutter 13-14 år:

1. Bjørn AA Johnsen	Hunstad	4.66
2. Per A Gjønevald	Nedre Gaus.	4.63
3. Øyvind Jakobsen	Vikhov	3.96
9. Erlend Holsen	Klipra	3.71
12. Jo Arve Furland	Klipra	3.40

Høyde gutter 13-14 år:

1. Per A gjønnevald	Nedre Gaus.	1.35
2. Øystein Eriksen	Hunstad	1.33
3. Bjørn AA Johnsen	Hunstad	1.30
5. Jo Arve Furland	Klipra	1.15

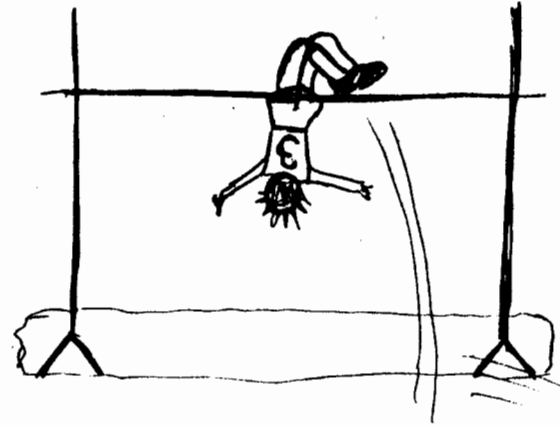
Kule gutter 13-14 år

1. Bjørn AA Johnsen	Hunstad	8.54
2. Øystein Eriksen	Hunstad	8.50
3. Per A Gjønevald	Nedre Gaus.	8.45
4. Arne Karlsnes	Vikhov	7.78
5. Erlend Holsen	Klipra	7.72
9. Jo Arve Furland	Klipra	6.85

Liten ball gutter 13-14 år:

1. Per A Gjønevald	Nedre Gaus.	49.82
2. Ronny Nilsen	Ila	44.78
3. Arne Karlsnes	Vikhov	44.41
7. Erlend Holsen	Klipra	40.02
8. Jo Arve Furland	Klipra	39.37

Resultatene til Vibeke er:

i klassen for jenter 15-16 år oppnådde hun andreplass i 100m. med tiden 14.85 av 10 deltakere, dessuten 3. plass i lengde med 3.75 totalt 7 delt. Vibeke ble nr 4 i høyde med 1.10 som var sistepl. etter at to hadde gått over 1.15 så det var ikke mere enn 5 cm som manglet til 1.plass. I kule ble hun nr. 2 med bestekast på 5.79 av totalt 9 delt.

Av resultatliste n ser vi at andre sunnmørsjenter også har vært med, nemlig May Britt Ludvigsen og Kirsti Fylling som går på Kongstein skole.

May Britt ble nr. 3 i høyde med 1.23 og Kirsti oppnådde 1.10, dessuten ble May Britt nr. 3 på 100 m. med tiden 14.59 og Kirsti oppnådde 6. pl. med tiden 15.25.

May Britt ble nr. 2 i lengde med bestehopp på 4.00m. og Kirsti hoppet 3.10 og det ga 10. plass. Ellers så ser vi av listen at vår venninne i Kristiansund Berit Øyen som går på Briskeby vant kule med bestekast på 6.79.

Til slutt tar vi med at Klipra vant stafetten, men det er ikke kommet med på listen på hvilken tid de brukte, men i følge Mette så var det en spennende stafett, der Erlend løp siste-etappen og ledet et stykke før mål, men så tok krampa han og konkurrentene halte innpå, men klarte å fullføre og vant.

Døves Kulturdager 1985

Tromsø

VIDEO TIL UTLÅN

Like etter påske har kulturutvalget i Norges Døveforbund sendt ut et hefte med programoversikt, opplysninger om kulturhuset, pris for hotellopphold, koldtbord, festmiddag, reisepriser osv, som er sendt ut til samtlige døveforeninger i landet. Nå har kulturutvalget også tatt det meste av det som står i heftet opp på video. Medlemmene i utvalget; Rune Anda, Norunn Ellingsen og Ellif Ohna håper at opplysninger meddelt på tegnspråk, vil være til hjelp. Vår del av video-programmet varer i tilsammen 65 minutter, hvorav 45 minutter dreier seg om kommende Døves kulturdager i Tromsø (inkl. 8 minutters underholdning), og 20 minutters intervju med forbundsleder Toralf Ringsø om arbeidet i døvefor-

bundet. Etter det er det ca. en times musikkprogram fra en lørdagskveld i Kulturhuset i Tromsø, vist i TV 27. april 1985. Dette er tatt med for at vi skal få inntrykk av scenen og salen.

Alle som er interessert i å låne en videokassett med ovennevnte program, kan henvende seg til Norges Døveforbund v/kulturutvalget, Postboks 97, 5001 Bergen. Kassetten er av typen VHS. Du må selv betale porto.

Hvis det kommer mange henvendelser om lån av videokassett, vil vi først prioritere døveforeningene (der de kan vise kassetten for en flokk medlemmer), og foreningenes kulturledere som skal organisere kulturarbeidet og reisen til Tromsø, deretter kommer andre interesserte til sist.

OBS ! OBS !

Dere inviteres alle til å se denne videoen på døvesenteret
tirsdag 21.mai kl. 19.00.

Vel møtt !!!

Hilsen Styret.

KOMMUNIKASJONSKURS FOR DØVBLITTE VED ÅL FOLKEHØYSKOLE OG KURSSENTER FOR DØVE

Ål folkehøyskole og kurscenter for døve vil høsten -85 arrangere et 4 måneders kommunikasjonkurs for døvblitte.

Med døvblitte menes personer som har mistet hørselen i så sen alder, at talespråket (norsk) er lært via hørselen.

Hensikten med kurset er å nå de døvblitte som ønsker å integreres i tegnspråkmiljøet sammen med døve som har tegnspråk som primærpråk.

Hovedfaget vil være tegnspråk og kommunikasjon på tegnspråkets premisser. Videre vil det bli undervist i psykologi, sosialhistorie, sosialfag, generell språkteori, audlotekniske fag, drama, diverse valgfag m.m.

Skolen arbeider ut fra det syn at tegnspråk er et selvstendig språk, og spørsmål i denne forbindelse blir tatt opp til diskusjon.

Det man lærer i undervisningen, vil man få gode muligheter til å praktisere i fritiden.

Nedre aldersgrense er 18 år.

Det er mulig å søke stipend i Statens lånekasse for utdanning, og muligheten for attføringsstønning er også tilstede. Skolens sosialkurator vil være behjelpelig med disse spørsmål.

Kurset starter 20. august og avsluttes ca. 14. desember 1985.

Hilsen fra oss på

Ål folkehøyskole og kurscenter for døve, 3570 Ål

FØDT

Robert Osdal fikk ei søster 21. april.
Siw og Geir Osdal.

HJERTELEG TAKK:

Vil hermed sende min
hjerteligste takk!

For den flotte presangen
jeg fikk på min 70 års
dag.

Ble veldig glad og forbauset
synes det var koselig
at dere visste at jeg ble
70 år den 19.april.

Nok en gang mange, mange
tak til alle dere i
foreningen!

Vennlig hilsen
Oline Leira.

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESORGANISASJON.

F.F.O. hadde møte 19.- 21.april -85 på nye Ulstein Hotell i Ulsteinvik. I alt møtte der ca.90 deltakere fra Møre og Romsdal fylke.

Helgens FFO møte hadde som emne: "Lær hverandre bedre å kjenne", og det var svært nyttig både for de funksjonshemmede selv og for de politikerne som var til stede. Det er mange saker der de funksjonshemmede har det vanskelig, og som vi funksjonsfriske ikke er klar over. Alle de signalene vi har fått på dette møtet vil vi formidle videre der vi har mulighet til det, sa Grethe Westergård Bjørlo som er nestleder i helse-og sosialstyret i Møre og Romsdal.

Hun sa at det er mange personer som har det vanskelig fordi de har skjulte funksjonshemninger som ikke viser utenpå. Hun fortalte også om den gangen hun var med på møte i Døveforeningen, og at da var det hun som ble funksjonshemmet fordi de døve hadde sitt eget språk som hun ikke forstod.

FFO oppfatter det som en provokasjon at teksttelefon for hørsel- og talehemmede skal finansieres av Rikstrygdeverket og ikke av Televerket.

Er det dette du mener med vilje til å likestille, Inger Koppernes?

Nei, men her må man se på Televerket som en ren forretningsbedrift med den klare målsetting at den skal være lønnsom.

Personlig mener hun at vi må se på de praktiske konsekvensene uten at det skal være nødvendig å reise denne problemstillingen.

Lisbeth Myhre, leder for FFO sier at de funksjonshemmede ikke står i samme arbeidsledighetskøa som andre, er dette vilje til likestilling?

De funksjonshemmede som vil ha jobb bør behandles på samme måten som alle andre, dersom det er en jobb han/hun kan mestre, sa stortingsrepresentant Inger Koppernes.

av Einar Djupvik.

Lisbeth Myhre som er leder av FFO sentralt var også tilstede på møtet.

Lisbeth Myhre fortalte at FFO hadde 140 forskjellige krav til 1985 budsjettet, og av disse er ikke et eneste oppfylt.

Hun mente at alle kravene er like viktige, og bare det at der er 140 krav forteller litt om hvordan de funksjonshemmede har det. Likevel har vi noen som vi vil legge ekstra vekt på til neste Statsbudsjett, slik som økt grunnstønad, bedre pensjonsordning for unge uføre som skal etablere seg og at egenandelsystemet i helsetjenesten blir forandret. I dag er det i vesentlig grad betalt av eldre og uføre.

Det hun her nevnte er bare noen av de viktigste krava, og det vesentligste med Statsbudjettet for 1986 bør være å snu den negative tendensen vi har i dag. Stortingsrepresentant Inger Koppernes var også tilstede på møtet lørdag. Hun vet at FFO ikke er fornøyd med regjeringen.

Funksjonshemmede har krav på lett tilgjengelighet til bussene det står i vegtrafikkloven, sa Inger Koppernes.

NSB skal få sovevogner som er tilpasset for rullestolbrukere, og ferjene vil også bli bedre tilrettelagt, lovte hun.

Tromsø

DØVES KULTURDAGER 1985 I TROMSØ 15. - 17. NOVEMBER.

Det er igjen på tide å tenke på Døves Kulturdager.

Håper at vi i år kan få til en aktiv gruppe som kan delta med forskjellige framføringer.

Det blir mange forskjellige kulturinnslag, og du finner en oversikt nedenfor.

Håper det er noe for enhver smak, og at du finner noe du vil delta i.

-----klipp-----klipp-----klipp-----klipp-----klipp-----klipp-----

Påmelding må du sende til Anton Hauge, 6065 Ulsteinvik innen 1.juni.

	navn	adresse
FOLKEDANS
FOLKESDANS FOR PAR
SKETSJ
FOTO
KLOVNESPILL
SOLO OPPTREDEN
PANTOMIME
RYTMISK FRIDANS
DEKLAMASJON
ANNET ?

PINSETREFF PÅ KVÅLES RIDESENTER I ORKDAL.

Til dere som har meldt dere på til Pinsetreff i Orkdal:

Vi kjører med privatbil fra Ålesund fredag kl.16.00.

Vi tar ferga fra Vestnes kl. 16.55.

UNGDOMSKLUBBEN.

Den 27.april hadde vi ungdomsklubben hjemme hos oss. Det var vellykket.

Vidar Sæle holdt foredrag om ungdomskonferansen og om Rusgift.

Vi så en video som svenske døve har laget. Det var salg av kaffe, brus og smørbrød. Vi solgte lodd og 4 stk. fikk merkelige gevinster. Det var litt av en opplevelse og veldig gøy. Gevinstene var:

1. gev. en klem av lederen.
2. gev. fikk ris (10 klaps)
3. gev. 2 brus
4. gev. en pose med 50 x 1 kr.

Vi hadde også spørrelek:

Torbjørn, Solveig O. og Trond Brudevold vant spørreleken. De fikk

"Barneselskap" i 1. premie. De spiste is og kjeks og drakk saft.

De var fornøyd med premien.

Dere får lese mer i Døves Tidsskrift om dette.

På bildet ser dere Vidar Sæle som er leder for Norges Døve-Ungdomsforbund,

Vidar og Mette

Trond - Karsten - Asbjørn.

Stripet genser i beige, sort og grått

Størrelse: 38/44.

Mål: Passer overvidde 87/96 cm.

Garn: Phildar Perle Coton AKALA (100% bomull): 4 nøster Africue nr. 3 (mørk beige) og 3 nøster Perle nr. 75 (lys grå), Phildar DETENTE (100% bomull), 6 nøster sort nr. 67, Phildar PERLE 5/50, 2 nøster sort. Ring (02) 72 12 00 og få oppgitt nærmeste forhandler.

Pinner: Rette pinner 3,5 og 4 mm. (Strikk eventuelt frem og tilbake på rundp.)

Tilbehør: Strikk til halsringningen.

Strikketøstet: 21 m. i bred- den og 28 p. i høyden = 10 x 10 cm.

Hullmønster strikkes slik: Masketall delelig med 2 + 2 + 2 kantm.

1. p.: 1 kantm., 1 vr., x kast, 2 vr. sammen, gjenta fra x, slutt med 1 vr., 1 kantm. Kantm. strikkes r. på alle p.

2. p.: Strikk vr. (= både m. og kastene).

3. p.: 1 kant., 1 vr., x 2 vr. sammen, kast, gjenta fra x, slutt med 1 vr., 1 kantm.

4. p.: Som 2. p. Gjenta disse 4 pinnene hele tiden.

Genseren blir strikket i ett stykke, begynner med det ene ermet. Legg opp 60 m. med sort på p. 3,5 mm (kval. DETENTE), strikk vr.bord 1 r., 1 vr., 2,5 cm. Strikk 1 p. vr. fra vrangen og øk 18 m. jevnt fordelt denne p. = 78 m. Skift til p. 4 mm. Strikk hullmønster og glattstrikk i sirper som forklart nedenfor og øk samtidig i hver side

slik: På 12te p. 1 m., så hver 4de p. 1 m. 5 ganger, så hver 2nen p.: 1 m. 8 ganger, 2 m. 2 ganger, 3 m. 3 ganger, 4 m. 2 ganger, 6 m. 1 gang og 8 m. 1 gang. = 196.

Hullmønsteret skal hele tiden strikkes i sort Perle 5/50 garn. Strikk glattstrikk når annet ikke er nevnt.

Strikk mønsteret slik: 14 p. sort i kval. DETENTE, x 6 p. lys grå, 6 p. sort, gjenta fra x ialt 3 ganger, 14 p. mørk beige, 8 p. sort, 16 p. sort hullmønster, 11 p. lys grå, 6 p. sort, 11 p. lys grå (På 10de p. begynner halsfeilingen), 17 p. mørk beige, 36 p. sort, 8 p. lys grå, 3 p. sort, 12 hullmønster, 6 p. mørk beige, 3 p. sort, 30 p. mørk beige, 6 p. lys grå, 8 p. sort, 5 p. mørk beige, 28 p. hullmønster, 17 p. sort, 6 p. mørk beige, 8 p. lys grå, 13 p. mørk beige. = ialt 322 pinner.

Når stykket fra vrangborden er 40,5 cm skal arbeidet deles på midten og (= 98 m. til hver side) hver side strikkes for seg til forbi halsringningen. Fell ved halsen slik: 5 m. 1 gang, hver 2nen p.: 4 m. 1 gang, 3 m. 1 gang, 2 m. 4 ganger, og 1 m. 6 ganger, hver 4de p.: 1 m. 2 ganger, 6 p. høyere 1 m. 1 gang. = 69 m. igjen. Strikk ialt 20 p. over disse m. På neste p. øk 1 m. og 6 p. høyere øk 1 m. Videre økes hver 4de p.: 1 m. 2 ganger og hver 2nen p.: 1 m. 5 ganger, 2 m. 4 ganger, 3 m. 1 gang og 4 m. 1 gang. Sett disse m. på en hjelpep. og strikk den andre siden.

Fell 4 m. 1 gang, så hver 2nen p.: 3 m. 2 ganger, 2 m. 2 ganger og 1 m. 8 ganger, hver 4de p.: 1 m. 2 ganger og 6 p. høyere 1 m. 1 gang. = 73 m. igjen. Strikk ialt 20 p.

over disse m. På neste p. øk 1 m. og 6 p. høyere: øk 1 m. Videre økes hver 4de p.: 1 m. 2 ganger og hver 2nen p.: 1 m. 7 ganger, 2 m. 2 ganger og 3 m. 2 ganger.

Strikk videre over alle m. igjen og legg opp 9 nye m. mellom dem. Når stykket er 87,5 cm fra vrangborden skal det felles i hver side: 8 m. 1 gang, så hver 2nen p.: 6 m. 1 gang, 4 m. 2 ganger, 3 m. 3 ganger, 2 m. 7 ganger, 1 m. 9 ganger og videre hver 4de p.: 1 m. 5 ganger, = 78 m. igjen på p. Når stykket er 115 cm fra vrangborden skal det strikkes en p. r. fra retten med sort garn og det felles 18 m. jevnt fordelt på denne p. = 60 m. igjen på p.

Skift til p. 3,5 mm. strikk vr.bord 1 r., 1 vr. med sort garn, 2,5 cm. Fell av i vr.bordstrikkning.

Vrangborden i nederkant: Legg opp 120 m. med sort garn (kval. DETENTE) på p. 3,5 mm, strikk vr.bord 1 r., 1 vr., 6 cm. Strikk 1 p. r. fra retten, skift til en annen farge og strikk 3 p. glattstrikkning. Legg arbeidet til side og strikk en vrangbord til.

Halskanten: Legg opp 220 m. med sort garn (kval. DETENTE) på p. 3,5 mm. strikk vr.bord 1 r., 1 vr., 2 cm. Strikk 1 p. r. fra retten og deretter 3 p. glattstrikkning i en annen farge.

Montering: Legg genseren flatt med et fuktig klede over og la alt ligge til det er tørt. Sy fast vrangbordene fra retten. Maske for maske. OBS! De 3 siste p. i glattstrikkning rekkes opp etter hvert som du syr fast vrangborden. Sy fast halskanten på samme måte. Trøe en sort rund strikk gjennom retrm. på vrangen av halskanten. ■

ÅL FOLKEHØYSKOLE OG KURSSENTER FOR DØVE HOVEDKURS 1985/86

Ål folkehøyskole — døves egen folkehøyskole — starter høsten 1985 med nye hovedkurs for døve.

- Vil du selv være med å planlegge og bestemme *ditt* undervisningsopplegg?
- Vil du selv ta ansvar for din skolegang?
- Vil du øke dine kunnskaper om deg selv og din situasjon?
- Vil du øke dine kunnskaper om verden rundt deg?
- Vil du lære å arbeide selvstendig?
- Synes du samarbeid og samhold er viktig?

Ja, — da bør du søke plass på våre hovedkurs.

I skoleåret 1985/86 vil vi gjennomføre disse hovedkursene:

- Ledertreningslinje
- Praktisk linje
- Sosiallinje
- Teorilinja
- Idrettslinje
- Tegnspråklærerinje

Hver linje vil vare i 16 ½ uke.

Du har mulighet til å velge to (2) linjer slik at du tilsammen får et år på folkehøyskolen. Hvilke linjer som blir før eller etter jul er dere med å bestemme når dere søker.

Dere vil få beskjed i god tid før skolen begynner hvilke linjer som blir aktuelle å begynne på først.

Du må være 18 år for å komme inn på skolen.

Søknadsskjema fås ved henvendelse til:

ÅL FOLKEHØYSKOLE OG KURSSENTER FOR DØVE
3570 ÅL
Telefon 067 81711 (også teksttelefon)

TIL MØRE - OG ROUSDITL
DØVEFORENING

Hjertelig takk
for oppmerksomheten
OG FOR DEN FINE GAVEN.

FOR VEST-AGDER DØVEFORENING

John Sandtll.

Kjære lesere, som dere set har vi god plass så bare send inn stoff til oss. I redaksjonen til dette nr. har disse vært med: Synnøve Molnes, Sigrid Melby, Leif Gunnar Kvernberg og Solveig Hjelme.

10044

Vi gir deg bedre råd

SPAREBANKEN
MØRE

KOM, SE, PRØV ERICSSON PC HOS OSS!

På Ericsson PC kan du benytte standard programvare og du får alle kommunikasjonsmuligheter du har behov for. Du skal lete lenge etter en PC som er så behagelig å arbeide med og som gir deg så mange muligheter. Kom innom, så kan du prøve selv!

TERJE WESTAD as

Kirkegaten 19, 6000 Ålesund

Telefon 071/26 094 · 21546

Øt

BANKPLASSEN

Blad & Aviser

All Aures Eftf.

BLAD - AVISER - FRUKT - TOBAKK - GRILL - ISBAR
6230 SYKKYLVEN

utgivers
**MØRE OG ROMSDAL
 DØVEFORENING**
 6017 Åsestranda

**SYKKYLVEN GJENSIDIGE
 BRANNTRYGDELAG**
 6230 SYKKYLVEN

Velkommen til vår stand
 på Sykkylvemessa 31-5-2-6-85

Sykkylven Drogeri
 Tlf. 51 060

NP **PRODUKTER**

**ELEKTRISKE
 INSTALLASJONER**
 Skip ★ Industri ★ Bollig

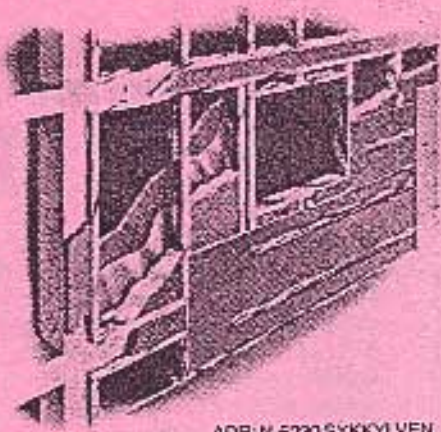
Ta kontakt for store eller små oppdrag

STERK- OG SVAKSTRØMSAVDELING
Brattvåg Elektro AS

6270 Brattvåg, tlf. 071/15 233 - 6260 Skodje, tlf. 071/ 75203

STERK- OG SVAKSTRØMSAVDELING.

- Stålprofiler til innvendige lettvegger
- Stålprofiler til himlinger
- Slissede stålprofiler til utfyllende bindingsverk i yttervegger
- Stålprofiler til bærende konstruksjoner (Gulv, vegger, tak)
- Spesialprofiler til en mengde byggetekniske formål
- Skruer og annet tilbehør til ovenforstående
- Verktøy

ADR: N-6230 SYKKYLVEN
 TEL: 071/51880
 TELEX: 40820 norp.n
**NORSK
 PROFILFORMING AS**

KONTAKTPOSTEN

Nr. 3

SOMMER 1985 SOMMER

16. årgang

organ for Møre og Romsdal daveforening og Nordvestlandets foreldrelag for hetselsheima

Ja, kjære lesere, her er Kontaktposten igjen.

Som dere vet er sommeren "agurktid" i aviser og blader, så Kontaktposten kommer også denne gangen i en litt slankere utgave enn sist.

Vi tror stoffet skal være ganske lettfordøyelig, og passe fint til å kose seg med i sommervarmen.

Hvis dere ser nøye etter vil dere finne både innbydelser til stevne og kurs, dere vil finne referat og også noe godt å bite i.

Ønsker dere en god sommer med Kontaktposten på badestranda!

- Å leve er ikke nok, solskinn,
frihet og en liten blomst må
man ha. (H.C. Andersen)

«Bind deg ein
blomekrans.»

Det er loy å være litt
romantisk om sommeren.
Pynt deg til sommerfesten
med en krans av
markblomster. Legg en
blomst under hodeputen, og
du drømmer sote drømmer.

Høstprogram 1985

August

- fre. 9. Døveforening
- tir.13. Kristiansund N. kl. 1700 (5)
- 16.-18. Døvestevne på Hauglandssenteret
- fre.23. Hyggekveld på døvesenter v/ ungdomsklubben
- lør.24. Moldegr. kl. 1500 (3)
- fre.30. Døveforening

September

- fre. 6. Kurs på Døvehytta ved Frøydis Kjelle Larsen, døvetolk, Oslo.
"Hvordan skal du bruke en tolk riktig?"
- lør. 7. Bilorientering - hyggekveld på døvesenter v/ ungdomsklubben
- tir.10. Kristiansund N. kl. 1700 (5)
- fre.13. Døveforening
- fre.20. Døves menighet - tombola og kaffesalg
- lør.21. Moldegr.

Oktober

- fre. 4. Døveforening
- tir. 8. Kristiansund N. kl. 1700 (5)
- lør.12. Cowboyfest på døvesenter v/ ungdomsklubben
- fre.18. Loddsalg på døvesenter v/ Ålesund Døves Sportsklubb
- lør.19. Moldegr.

November

- fre. 1. Døveforening
- tir. 5. Kristiansund N. kl. 1700 (5)
- fre. 8. Hyggekveld på døvesenter v/ ungdomsklubben
- 15.-17. Kulturdagene i Tromsø
- fre.22. Årsmøte v/ Ålesund Døves Sportsklubb
- lør.23. Moldegr.
- fre.29. Døves menighet - kaffesalg

Desember

- lør. 7. Moldegr.
- lør.14. Julebord ?

DØVES VENNER.

Døves Venner i Ålesund ble stiftet i 1968. Foreningens medlemmer er for det meste pårørende til døve f.eks. mor, tante, venn osv.

Døves Venner er en støtteforening for Møre og Romsdal Døveforening, de arrangerer hvert år utlodning og gir årlige gaver til Døveforeningen, de støtter spesielt drift og vedlikehold av Feriehemmet i Brusdalen.

Døves Venner har sine møter i Døvesenteret i Ålesund (Nørvasundet) hver 14.dag.

I den senere tid har det vært tynt i rekkene på møtene, ja det er faktisk bare veteranene som holder ut. Det sier seg selv at når oppmøtet er svakt gang etter gang så kan selv den ivrigste tape inspirasjonen, så derfor nå en appell til alle dere i Ålesund og omegn som har døve venner eller døve i familien: Kom på møtene til Døves Venner! Vi vil alltid ha felles saker å diskutere og vårt felles mål vil alltid være å være med på å skape gode forhold for våre døve venner.

Møt opp - Vær med på å forme møtene slik du vil ha dem !

Møtedager: September 4. og 18.

Oktober 2. og 16. og 30.

November 13. og 27.

VEL MØTT !!!

Døve er selvfølgelig også velkomne !!!

VELFERDSSEKRETÆREN.

Velferdssekretæren er på kontoret i Døvesenteret mandag 11.00 - 15.00 og onsdag 13.00 - 17.00.

Denne kontortiden vil fortsette til jeg tar ferie fra og med mandag 22.juli.

Jeg blir borte i fire uker, og mandag 19.august er jeg tilbake på plass.

Da vil det også bli kontortid på fredagene, og jeg vil være til stede på døveforeningens møter i Molde og Kristiansund.

Som dere vil se av møtelista har Kristiansund forandret møtedag til tirsdag.

Møtene begynner kl.17.00(5) og jeg vil være til stede en stund før møtet begynner hvis noen vil snakke uforstyrret med meg.

På grunn av at møtene i Kristiansund er flyttet til tirsdag, vil denne dagen passe flott til besøk hos døve i den nordligste del av fylket (Romsdal og Nordmøre). Jeg håper dere vil kontakte meg og si fra at dere ønsker besøk.

Adressen er : Velferdssekretæren for døve og tunghørte, Nørvasund, 6017 ÅSESTRANDA.

Tekst telefon : 071 46264.

Med hilsen og ønske om God Sommer!

SOLVEIG HJELME.

NORDVESTLANDETS FORELDRELAG FOR HØRSELSHEMMA arrangerte 11.06.85.
et møte på døvesenteret i Ålesund.

Emnet var KLIPRA SKOLE nå og i framtiden.

Til stede var OLAV BRUNE som er undervisningsinspektør på Klipra, og foreldrene til de fleste av barna på skolen var representert. De siste 4 årene har Klipra skole hatt store problemer med å opprettholde undervisningstilbudet til døve og sterkt tunghørte barn. Elevtallet har gått nedover, og det samme har bevilgningene til skolen.

Olav Brune redegjorde for situasjonen slik den er i dag, og for kommende år ser det bra ut, da Ålesund Kommune har stillt garanti slik at skolen får de undervisningstimene de trenger. Det er så meningen å søke de enkelte hjemmekommuner som elevene kommer fra, men man trenger ikke vente på svar fra kommunene på om de vil bevilge noe, undervisningen er sikret.

Så stilte vi spørsmålet - Hva med framtidig drift av skolen? Det er svært frustrerende både for elever, foreldre og lærere at man ikke vet hvordan skoletilbudet blir fra år til år.

Konklusjonen ble at Foreldrelaget sender et brev til Kirke- og Undervisningsdepartementet, med kopi til medlemmene i Kirke- og Undervisningskomiteen, der de ber om et møte med representanter for departementet for å orientere om situasjonen ved skolen, og prøve å få til en annen fordelingsordning for grunnressurser til de små spesialskolene. Foreldrelaget bestemte seg for å søke hjelp til å skrive dette brevet hos pedagogisk konsulent Magne Flemsæter på Ålesund skolekontor.

Atle Holsen takket Olav Brune på vegne av Foreldrelaget for at han kom og orienterte, det var en positiv og forventningsfull stemning da møtet ble hevet.

Solveig Hjelme.

HUSK RIKTIG ADRESSE TIL VELFERDSSEKRETÆREN!!!

Vi må skjerpe oss når vi skriver brev slik at ikke postverket får problemer med å finne fram.

Riktig adresse er derfor viktig. Altså :

Velferdssekretæren for døve og tunghørte
Nørvasund

6017 ÅSESTRANDA.

Vi er interessert i at brevene skal komme fram så fort som mulig.

Hvis dere vil bruke mitt navn er det nok best å sende brevet til min privat adresse. Altså : Solveig Hjelme, Magerholm 6023 EMLEIM.

KURS I BRUK AV TOLK !

Hvordan skal du bruke tolken riktig ?

Vi inviterer herved døve i Møre og Romsdal til kurs i å bruke døvetolken riktig.

Kurset vil vare i tre dager, fredag 6. - lørdag 7. og søndag 8. september 1985.

Kurs-sted blir Døvehytta i Brusdalen.

Leder for kurset blir døvetolk Frøydis Kjelle Larsen fra Oslo.

Hun har god erfaring med lignende kurs i Oslo tidligere.

Vi kan ta imot 15 deltakere, så det er viktig å være tidlig ute med påmelding.

Til dere som ikke kommer med på dette kurset kan vi si at vi håper å arrangere flere slike kurs her i fylket senere med tolker herfra som ledere.

PÅMELDINGSFRIST : 15. JULI 1985.

Vær rask, husk bare, de 15 første får bli med.!!

Deltakeravgift kr. 100,- pr. person (dekker utgiftene til mat).

VEL MØTT !!

Sendes til : Velferdssekretæren for døve, Nørvasund, 6017 Åsestranda.

Jeg/ Vi melder meg / oss på til kurs i bruk av tolk 6. - 8. september 1985.

Navn.....Adresse.....

Navn.....Adresse.....

Jeg / Vi skal overnatte på døvehytta ()

DØVESTEVNE PÅ HAUGLANDSENTERET 16 - 18. AUGUST 1985

Pris pr. person : kr. 440,-
Barn 7 - 14 år : halv pris.
Barn under 7 år: gratis.

Barn og ungdom kan overnatte på hems i sovepose.

Fredag kveld blir det varmrett etter ankomsten.

Lørdag og søndag får vi servert : Frokost

Lunch

Middag

Hver forening lager 1 times program til underholdning (kom med gode forslag).

Gjestene kan bruke båtutstyr.

Andre opplysninger fåes på stedet (f.eks. om motorbåt).

Vi gleder oss til en hyggelig helg sammen med Bergen Døveforening.

VEL MØTT !!

Påmelding til dette stevnet sendes til : Møre og Romsdal Døveforening
Nørvasund, 6017 Åsestranda.

Deltakeravgiften innbetales til postgiro nr. 3 14 39 30.

-----klipp-----

Jeg/vi ønsker å delta på døvestevne på Hauglandsenteret.

Navn :.....
Adresse :.....
Barn :.....Alder.....
Barn :..... Alder.....
Barn :..... Alder.....
Andre opplysninger:.....

ISKAKE er deilig i sommervarmen. Denne oppskriften har vi fått fra Solveig Olsen.

I S K A K E

3 eggehviter }
3 dl. sukker } piskes

1 dl. mandler blandes i (måles først - males etterpå)

Stek på 150 C , på nederste rille i ca. 1 time (kontroller steketiden)

Fyll:

$\frac{1}{2}$ l. fløte (piskes) ta en hakket Dajm oppi.

3 eggeplommer

150 gr. sukker (kan reduseres til 100 gr.) } piskes

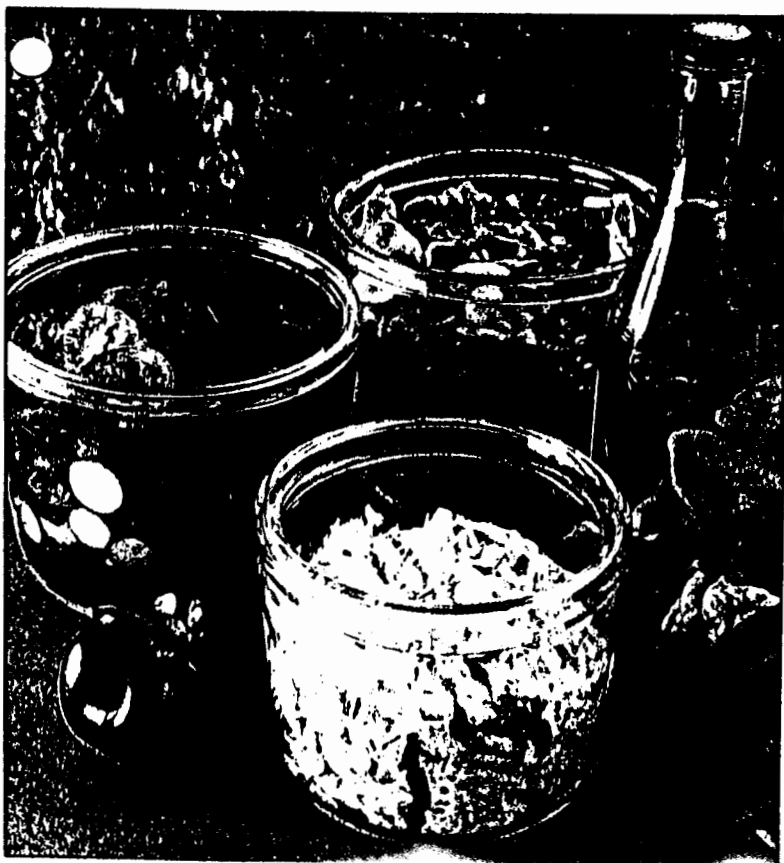
Dobbel Dajm smeltes i $\frac{1}{2}$ dl sterk pulverkaffe.

Bruk en form på 24 cm. Kaken kan fryses både med og uten fyll.

Husk bakepapir til formen.

Pynt: Fløtekrem og hakket Dajm.

TAKK SKAL DU HA SOLVEIG, dette skal det bli spennende å prøve !!

Godt tilbehør til grillmat

POTETSALAT

8-10 kokte kalde poteter
12 reddiker
100 g majones
2 dl lettrome
4 ss finhakket sylteagurk
4 ss kraft fra sylteagurkene
 $\frac{1}{2}$ dl finklippet gressløk
eller dill
sukker

Potetene skrelles og skjæres i skiver. Reddikene vaskes og skjæres i tynne skiver. Majones og rømme blandes. Tilsett finhakket sylteagurk, kraft og finklippet kryddergrønt. Smak evt. sausen til med sukker. Poteter, reddiker og rømmesaus legges lagvis i en serveringsbolle. La gjerne salaten stå og trekke noen timer før servering.

MARINERTE TOMATER

5 store tomater
4-5 reddiker
1 rød paprika
2 ss finhakket løk
3-4 ss olje
nykvernet pepper
Grønnsakene vaskes. Tomatene og reddikene skives opp, paprikaen skjæres i ringer. Legg grønnsakene lagvis med løk, olje og nykvernet pepper. La salaten få stå og trekke på et lunt sted 2-3 timer.

GRØNN SALAT

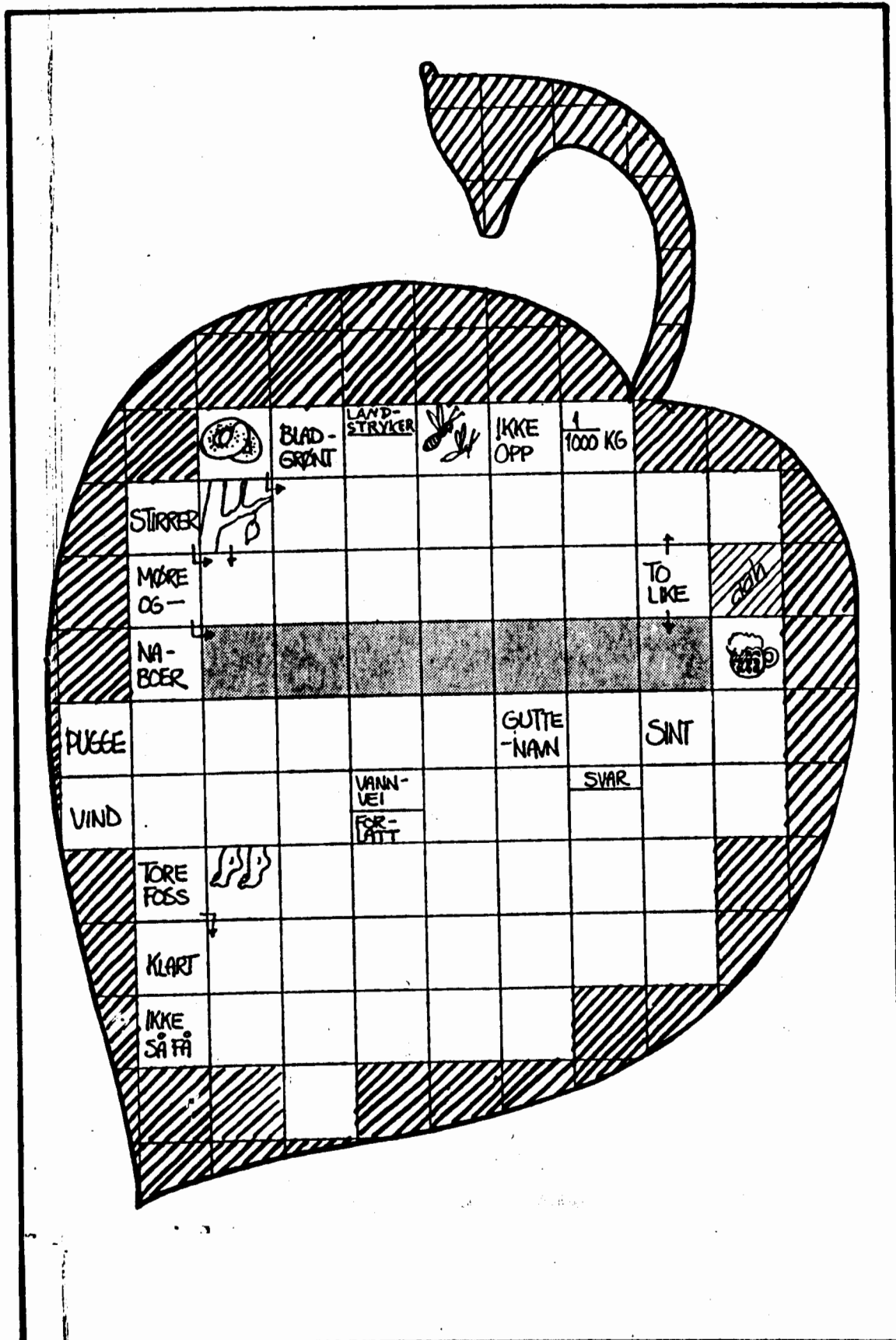
1 stort issalathode
2 grønne paprika
 $\frac{1}{2}$ agurk
rikelig hakket persille
DRESSING:
2 ss sitronsaft
1 ss vann
 $\frac{1}{4}$ ts salt
ca. 1 ts sukker

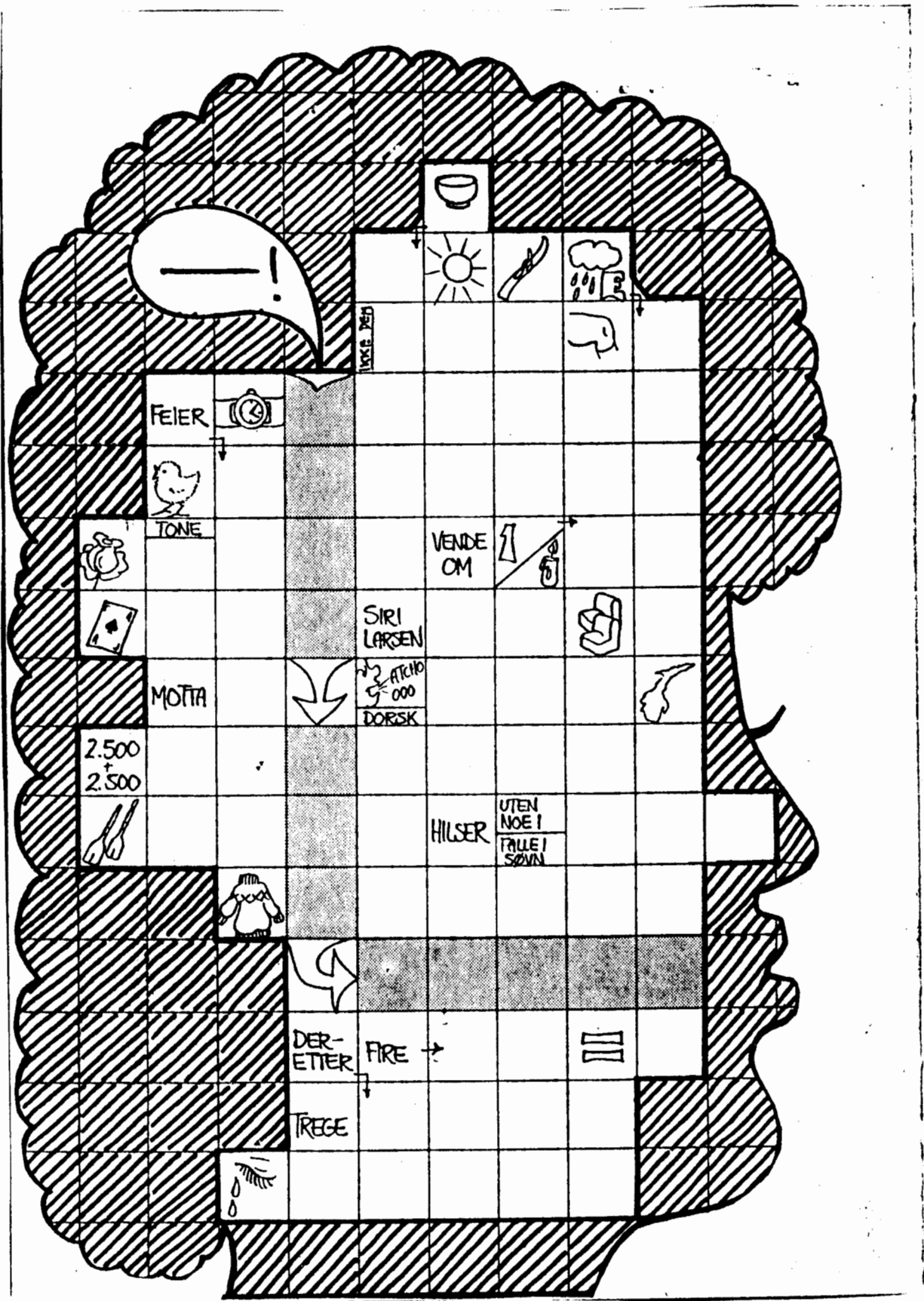
Grønnsakene vaskes godt, salat deles smått opp, paprikaen skives og agurken deles i kuber. Anrett grønnsakene i en salatholle. Ingrediensene til dressingen blandes og helles over salaten rett før servering.

X - ORD ER FINT I SOMMERFERIEN.

DISSE OPPGAVENE HAR VI SOM VANLIG FÅTT AV METTE FISKERSTRAND.

LYKKE TIL !!!

TORRE SOLEM:

FORSLAG TIL UNDERVISNING, slik det ble vist i ODF 12/5-85

1 Presentasjon av læreren, derefter av elevene.

- Spør dem om hvorfor de vil lære tegnsprog, slik at vi lærerne har noe å bygge undervisningen på.

2 Hva er tegnsprog?

- Tegnsprog er et sprog, et visuelt sprog.
- Det inneholder mimikk, lokalisasjon og rollebytte.
- Det kan være flere tegn på et ord, men bruk det du (læreren) vanligvis bruker. Ikke overdryss elevene med f.eks. 5 forskjellige tegn på et og samme ord.
- Ikke tenk norsk ved utforming av tegnsprog. Tenk i bilder. Husk mimikk og lokalisasjon, for da vil døve forstå bedre.
- Tro ikke at dere lærer å bruke tegnsproget som de døve bruker, men dere kan lære å kommunisere med døve. Det vil ta lang tid å lære å snakke slik at kommunikasjonen går problemfritt.
- Hva skal dere se på? Munnen først og fremst, så mimikken i ansiktet og så på hendene. (eks. en person kommer til meg, jeg går til personen, smerte osv)
- Unngå tyggegummi, sigarett i munnen, mye skjegg som skjuler munnen, ikke lage tegn foran munnen.
- Fortell litt om hvorfor døve ikke prater med stemme seg i mellom. Ikke press elevene til å kutte ut stemmen. La det skje naturlig.

4 Lokalisasjon

Kast en usynlig ball til hverandre, lær å bruke blikket.

Ta med eksempler som å se opp, se ned, se til siden. Blikket følger i korte øyeblikk.

5 I boken "Tegn er språk" side 61-62 punkt 2.

- La elevene vise hvordan de vil gjøre det. Andre eks. dit bort, overlegen, vet ikke, dra i noe tungt/lett, slenge unna ting, dytte.

6 punkt 3 i boken.

- Stå (pass på: bilen står, bildet står (på veggen))
- Hus (hytte, telt)
- Se (husk forskjellige retninger)
- Drikke (te, kaffe, melk, vin, vann, vann fra springen, vann fra bekken)

7 La oss myke opp litt

- Lokalisasjon med bilder. La en elev fortelle hva han/hun ser. Ta derefter opp om lokalisasjon igjen. La alle prøve.

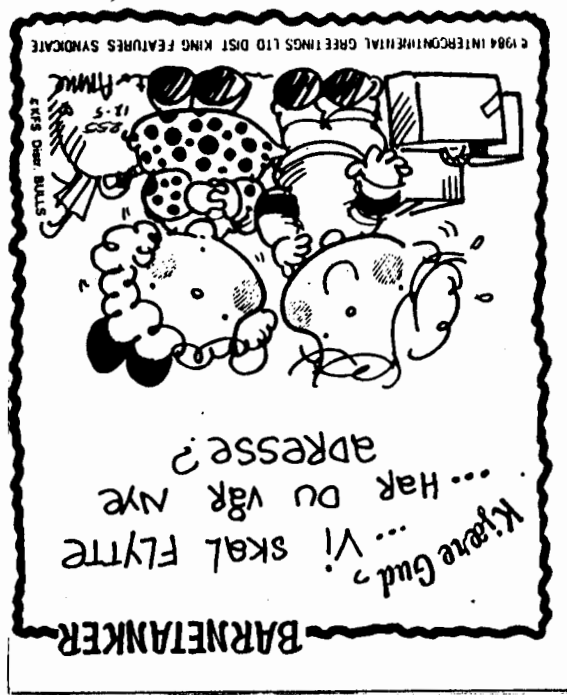
8 Mimikkøving

(ikke press, men hjelp hverandre)

PKL 3
kommer
tilslutt

NOE Å HA PÅ I KJØLIGE SOMMERKVELDER - SETT I GANG OG STRIKK !!!

9 Punkt 4 i boken

- Peketegn (bare pek, tenk ikke så mye på ordene)

10 Gjennomgå enhåndsalfabetet sammen.

- La elevene øve på navnet sitt, bokstaver når du roper opp navnene
 - Tohåndsalfabetet venter vi til med senere.

11 Navnetegn

- Fortell litt om navnetegn og ved fortelling bruker vi bokstavering
 av navn som ikke har bestemte tegn. Når vi gjentar navnet bruker
 vi bare forbokstaven.

12 Punkt 7

- Tenk handlingen og pass på at de gjør det riktig. Ordene kan læres
 etterhvert senere. Husk riktig grep på "å ta", riktig retning,
 du får - jeg får - dere får

13 Flertall

- Fortell litt om flertallsbruken

14 Gjennomgå punkt 9 og punkt 9 i veiledningsboken

15 Naturlige tegn

- Tegn som alle kan, katt, hund, skje, ost, gaffel, ball(stor, liten),
 bil, hus, telt, hat, sigarett, sigar, pipe, røke (NB munnbevegelser
 taes med) Elevene kan dikte opp flere tegn selv.

3 Når vi starter opp tegnsprogrundervisningen er det en fordel å ha tavle.
 Skriv opp ord de ikke forstår ved tegn og repeter disse ordene neste ti

Rosa genser i rutemønster

Størrelse: 36/38 (40/42) 44/ 46.

Mål på modellen: Brystvidde: 100 (108) 116 cm. Hel lengde: 62 cm. Ermelengde: 48 cm.

Garn: Pinguin Orage (60% akryl / 20% mohair / 20% ull), 12 (12) 13 noster av farge Rose nr. 137. Ring (02) 70 40 89 og få oppgitt nærmeste forhandler.

Pinner: Rette pinner 3 og 4 mm.

Monsteret strikkes over et masketall delelig med 8 + 2 kantm.

1. p.: 1 kantm., x 8 vr., (2 kast, 1 r.) 8 ganger, gjenta fra x, slutt med 1 r.

2. p.: 1 kantm., x ta de 8 r. m. på forrige p. løs av med garnet foran arbeidet og la samtidig kastene gli av p., 8 r., gjenta fra x, slutt med 1 r.

3. p.: 1 kantm., x 8 vr., ta de følgende 8 m. løs av med garnet bak m., gjenta fra x, slutt med 1 kantm.

4. p.: 1 kantm., x ta de 8 følgende m. løs av med garnet foran arbeidet, 8 r., gjenta fra x, slutt med 1 kantm.

5. til 8. p.: Som 1. til 4. p.

9. til 12. p.: Som 1. til 4. p.

13. p.: 1 kantm., x (2 kast, 1 r.) 8 ganger, 8 vr., gjenta fra x, slutt med 1 kantm.

14. p.: 1 kantm., x 8 r., ta de 8 r. m. på forrige p. løs av med garnet foran arbeidet og la samtidig kastene gli av p., gjenta fra x, slutt med 1 kantm.

15. p.: 1 kantm., x ta de følgende 8 m. løs av med garnet bak m., 8 vr., gjenta fra x, slutt med 1 kantm.

16. p.: 1 kantm., x 8 r., ta de 8 følgende m. løs av med garnet foran arbeidet, gjenta fra x, slutt med 1 kantm.

17. til 20. p.: Som 13. til 16. p.

21. til 24. p.: Som 13. til 16. p. Gjenta disse 24 pinnene hele tiden.

Strikkeshasthet: 18 m. og 22 p. mønster på p. 4 mm = 10 x 10 cm.

Ryggen: Legg opp 80 (84) 88 m. på p. 3 mm, strikk vr.bord 1 r., 1 vr., 8 cm, øk 10 (14) 18 m. jevnt fordelt siste p., = 90 (98) 106 m. Skift til p. 4 mm, strikk mønsteret: I begynnelsen av p. blir det en rute i vrang glattstriking for alle str. og i slutten av p. blir det en rute i vrang glattstriking for str. 36/38 og

44/46 og en rute med løfede m. i str. 40/42.

Når stykket er 30 cm (= når den fjerde mønsterstripen er ferdig), skal det felles av 7 m. i begynnelsen av de neste 2 p. til ermehull, = 76 (84) 92 m. igjen. Strikk 2 kantm. i hver side. Når stykket er 61 cm skal de midterste 18 (20) 22 m. felles av til halsen og hver side strikkes ferdig for seg. Fell av 8 m. til ved halsen eller 2 pinner. Sett de siste 21 (24) 27 m. på en tråd til skulder.

Forstykket: Legg opp og strikk tilsvarende ryggen, men begynn mønsteret med en rute med løfede m. for str. 36/38 og 44/46. Str. 40/42 begynner med en rute i vrang glattstriking.

Fell av til ermehull i samme høyde og på samme måte som på ryggen. Når stykket er 58 cm skal de midterste 14 (16) 18 m. felles av til halsen og hver side strikkes ferdig for seg. Fortsett å felle i begynnelsen av hver p. fra halsen: 4 m. 1 gang og 3 m. 2 ganger. Sett de siste 21 (24) 27 m. på en tråd til skulder i samme høyde som på ryggen.

Ermene: Strikkes likt for alle størrelser. Legg opp 40 m. på p. 3 mm, strikk vr.bord 1 r., 1 vr., 8 cm, øk 18 m. jevnt fordelt siste p., = 58 m. Skift til p. 4 mm, strikk mønsteret, begynn med 5 r. Øk 1 m. i hver side hver 4de p. 21 ganger. Strikk 2 p. etter siste øking og legg deretter opp 8 nye m. i begynnelsen av de neste 2 p., = 116 m. Fell alle m. rett av når ermet er 48 cm (= når den 8de mønsterstripen er ferdig).

Halsen: Legg opp 98 m. på p. 4 mm, strikk mønsteret med 1 kantm. i hver side, MEN gjenta hele tiden bare de 4 første pinnene så mønsteret blir stripet istedenfor rutet. Fell av når stykket er 25 cm.

Montering: Legg delene flatt med et fuktig klede over og la alt ligge til det er tørt.

Sy skuldersonnene med maskesting.

Sy i ermene, pass til mønsteret slik at en rute med vrang glattstriking på bolen kommer mot en rute med løfede m. på ermet. Sy erme- og sidesømmene. Sy sammen halskanten og sy fast i halsringningen. ■

Døve-idrett:

Tre gull til Spjelkavik-jente

Sist helg var det norsk mesterskap for døve i frildrett i Drammen. May-Britt Ludvigsen (18) fra Spjelkavik gjorde det svært godt. Hun deltok i seks øvelser og fikk tre gull og tre sølv. Hun vant 100 m, 200 m og lengde, og ble nr. 2 på 400 m, 800 m og i høyde. Banedekket var meget dårlig, så resultatene var ikke av beste sort.

May-Britt konkurrerte for første gang i fjor, og Arne Olav Løvik, som er den best kjente idrettsutøveren blant døve på Nordvestlandet, vil hjelpe henne videre.

Løvik deltok sjøl i et 5000 m baneløp for svaksynte i Grimstad samme helg, et løp han vant med hele 46.8 sekunders forsprang til nestemann. Tida var 16.54.5. Dette er også norsk rekord for svaksynte, slike rekorder noteres oftsielt for første gang i år.

Neste måned skal Løvik delta i maraton i OL for døve i Los Angeles, og han har trent hardt med sikte på denne oppgaven. Han har fremdeles verdensrekorden på maratondistansen for handikaket, men Løvik regner med å få hard konkurranse i Los Angeles.

May-Britt Ludvigsen fra Kongstein imponerte.

De tre deltakerne fra Ålesund før avreise til Drammen: Svein Børre, sjåfør Karsten og Kjell F.

DØVEMESTERSKAP I FRIIDRETT I DRAMMEN 14. - 15. JUNI 1985

Hellas Døveavdeling stod som arrangør av årets DM i friidrett som var holdt på Marienlyst idrettsplass i Drammen.

Kjell Fiskergård og Svein Børre Hjelme deltok fra Ålesund Døves Sportsklubb. Karsten Ramsvik kjørte med sin egen bil, og Svein Børre og Kjell satt på med han til Oslo. Der overnattet de tre hos Kjells svoger.

Svein Børre løp 200 m. for første gang og ble nr. 6 i junior, fin tid 27,1. Han ble nr. 4 i lengdehopp og fikk 4,84 m. (personlig rekord). På 100 m. fikk han tiden 13,2, og ble nr. 5.

Svein Børre ble nr. 2 i kule på 7,30 m. og fikk sølvmedalje i junior (med seniorkule). Det var flott gjort av Svein Børre. Jeg håper han blir bedre neste år. Trolig blir det DM i friidrett i Trondheim neste år.

Kjell løp 5000 m. og ble nr. 4 på tiden 18.50 (personlig rekord) tidligere 19.035. Det var en tung grusbane og det regnet. Han løp 1500 m. og ble nr. 6.

KJELL FISKERGÅRD.

MEDLEMSKONTINGENT.

Da postgiroblanketten for innbetaling av medlemskontingenten ble sendt ut, strømmet det inn med innbetalinger, men en del av dere har ikke betalt.

Foreningen venter på at dere skal betale - dere må betale medlemskontingenten NÅ !!!

BJØRG OG LORENTS NESS skal reise til Los Angeles i forbindelse med Sommerlekene for døve i juli.

LYKKE TIL OG GOD TUR !!!

F E S T !!

Det blir fest på Døvehytta LØRDAG 29. JUNI 1985 kl. 17.00 (5).

Mat - kaffe - underholdning !

Alle er hjertelig velkommen !!

UNGDOMSTREFF PÅ RIDESENTERET I ORKDAL.

Fredag 24. mai dro vi til Orkdal. Vi kjørte med to biler. Trond og jeg kom fram sent på kvelden, for vi måtte lete lenge før vi fant fram.

Karsten og Erlend kjørte først Einar Djupvik Og hans kone til Trondheim, så kjørte de tilbake til Orkdal.

Lørdag ettermiddag kom Svein sammen med sine foreldre i bil.

Det var bare Erlend og Sigrid som red på hester, de red ca. $\frac{1}{2}$ time.

Vi hadde det morsomt, brennte bål og grillet pølser. Det er vanlig at de brenner bål i Trøndelag på Pinseaftnen. Bålet varmet godt.

Søndag kjørte vi tur til Trondheim. Vi var på Storhavna, på Brattøra og på Døveskolen på besøk. Så kjørte vi tilbake til Orkdal.

Vi hadde konkurranse med 10 spørsmål og svar. Det var litt vanskelig, og det ble Trond Brudevold som vant med tre rette. Svein Børre og Erlend fikk to rette og Karsten fikk en rett.

Det var et hyggelig samvær, selv om det var litt regn av og til.

Andre pinsedag kjørte vi hjem. Vi kjørte om Magerholm og satte av Erlend og Svein Børre. Takk for hyggelig tur. FLOTT GJORT !!

ROLF ARTZEN, sekr.

Døve barn har fått mønstersted på Åse

En rekke gjester med helse- direktør Torbjørn Mork i spissen blir i dag med på den offisielle åpning av det nye senteret for barn med hørselsvansker ved fylkes- sjukehuset på Åse, eller audiopedagogisk avdeling som det heter på fagspråket. La det med en gang være sagt at resultatet er imponerende. Maken finnes ikke i hele Norge. Den som i første rekke har kjempet saka gjennom er tidligere overlege Arvid B. Hansen. Dette vil det nok også bli gitt behørig uttrykk for under innvielsen.

Avdelingen kan nå flytte fra en trang tilværelse på knappe 100 kvadratmeter i sjukehusets underetasje til det seksdoble areal i et nydelig nybygg i det sørvestre hjørne av sjukehusområdet. Om-

lag 7 millioner kroner har fylket og kommunen investert i bygning med utstyr og inventar, og det ser ut til å være vel anvendte penger.

Den audiopedagogiske avdelingen får to seksjoner. Den ene er en barnehage med plass til 12 barn, av disse seks døve og seks med normal hørsel. Seks hørsels- hemmede barn i alderen fra 0 til 7 år vil til enhver tid få opphold i observasjonsavdelingen, der en regner med å kunne ta imot 50-60 barn i løpet av et år. Nybygget vil bety et kolossalt fram- skritt både for barna, foreldrene og betjeningen. Både utstyr og behandlingsmuligheter er betyd- dellig bedret, og der blir også eget oppholds- og konferanserom for foreldrene.

Test- og undervisningsrommet får særlig avansert utstyr. En

menning er at undervisningsrommet som har fått plassering i et inn- montert barnebyrå, og en lek- kedam med fontene i anngang- hallen mellom bygningene to hø- vedfløyer. Utadørs vil det utnytte det fine terrenget til lek og andre fritidsaktiviteter.

Tallet på stillinger ved avdelingen er utvidet fra 7 til 12.

Oskar Norderval har vært i ørende utvalg for det nye møn- ster-anlegget.

● MØRE OG ROMSDAL DØVEFORENING

HISLUTTEI NORGES DØVEFORBUND

T O L K E L I S T E

Rita Selvåg Skinnes, Ulsteinvik, tlf.nr.070 11420.

Ledig torsdag og hver dag etter kl.14.00, kan lørdag og søndag.

Margareth Abelseth, Langevåg, tlf.nr. 93288(Ronny Vangsnes,nabo).
hjemneværende.

Pernille Fårstød, Langevåg, tlf.nr. 92351 ttlf.

Etter avtale, kan ordne med fri fra jobben.

Ann Karin Voldsund, Leinøy, tlf.nr.070 88371(foreldre)

Ledig: Mandag-tirsdag etter kl.17.00, onsdag og fredag e,kl.15.00.

Ståle Voldsund, Leinøy,daglig på Ulstein Hatlø A/S, tlf.nr.070 10050
maskin og rør på Ulstein.

Ledig e.kl.16.00, kan event. få fri.

Aasta Vasstrand, Myrabakken, Spjelkavik,tlf.nr.40613.

På sykehuset mellom kl.08.00 - 16.00, hverdager om kvelden
innenfor Ålesund og Sula.

Målfrid Myhr, Brendhaugen 20, 6023 Emleim, tlf.nr.071 30383.
Hørselsentralen, tlf.071 46654 ttlf.

Arbeider på hørselsentralen og kan kontaktes der for tolking
på sykehuset.

Solveig Hjelme, Magerholm, 6023 Emleim, tlf.nr. 071 30061

Ledig etter avtale tirsdag og torsdag + fredag formiddag og
muligens i helga.

Velferdssekretæren for døde og tunghørte, Nørvasund, 6017 Åsestranda
skal drive tolkeformidling. Kontaktes på ttlf.nr. 071 46264 eller
pr. brev.

" TEGN ER SPRÅK. "

Vinteren 84/85 har tegnspråkundervisningen i Møre og Romsdal dreiet seg om tv-kurset "Tegn er språk".

Kurset startet i tv 10.oktober 84, og første halvdel av kurset ble avsluttet før jul. Studieringene ble gjennomført med eller uten hjelp av video-kassetter. Disse stedene har hatt studieringer: Åheim, Hareid, Fosnavåg, Ørsta, Sykkylven, Langevåg, Ålesund, Godøy, Molde og Kristiansund.

Ikke alle kursene ble arrangert av døveforeningen. Både AOF, Friundervisningen og Husmorforbundet har vært arrangører.

Døveforeningen hadde høsten 84 syv kurs med tilsammen 77 elever. På våren ble antallet kurs redusert til seks, og antall elever var 51.

Andre del av "Tegn er språk" startet 30. januar 85, og som dere ser ble det en del forfall blandt deltakerne, men jevnt over var det god oppslutning og interesse.

TEGNSPRÅKLÆRERKONFERANSEN.

I tiden 14. - 17. januar 85 ble det avholdt tegnspråklærerkonferanse på Ål. Leif Gunnar Kvernberg og Solveig Hjelme deltok fra Møre og Romsdal.

Det var en svært givende konferanse der vi ble kjent med en del av tegnspråkforskerne, og de fortalte om sin forskning og de resultatene de er kommet fram til og arbeider videre med. Denne konferansen har dere tidligere fått referat fra.

Vi syntes imidlertid ikke at et slikt referat fra et så viktig emneområde var godt nok. Hvis vi skal undervise i et språk må vi kjenne det til bunns, og derfor har vi fått tak i en av forskerne, Odd-Inge Schrøder, slik at dere skal få første hånds informasjon og orientering på distriktssamlingen i Valldal 14.-16.06.

STYRET.

Med i styret i perioden 16.09.84. - 16.06.85. har vært:

fra Ålesund.....Leif Gunnar Kvernberg (leder)
fra Ålesund.....Solveig Hjelme (sekretær)
fra Sykkylven.....Anne Turid Furland (medlem)

Styret har i perioden hatt tre (3) møter.

Styret takker alle for et godt arbeidsår !

Leif Gunnar Kvernberg

Anne Turid Furland

Solveig Hjelme

Solveig Hjelme

H J E L P !!!

Er det noen som har lyst å hjelpe til med å skaffe annonser til KONTAKTPOSTEN ??

Vi trenger annonser for å betale porto og andre utgifter i forbindelse med kopiering osv.

Vi har fått en del hjelp fra noen av dere allerede, men vi trenger flere annonser, så hvis noen har lyst er vi takknemmelige. Kontakt Leif Gunnar eller Solveig om dette.

REFERAT FRA KURS/ TREFF I VALLDALLEN, NURI HOTELL
14. til 16. juni 1985

Det var oppmøte kl. 19.00 på fredag. Vi spiste middag og stemningen var på topp. Etter middag var det navneopprop og praktiske opplysninger av Leif Gunnar K.. Arrangementskomiteen (Leif Gunnar, Solveig Hj. og Anne Turid F.) hadde gjort et godt forarbeid og fått tak i "verdens beste" foredragsholder, Odd Inge Schrøder. Han snakket om tegnspråk- forskning, myter, grammatikk og mye annet. Vi får bare håpe at han kommer igjen en annen gang, slik at flere får sjansen til å høre alt det interessante han har å berette om. Så var det valg av nytt distriktsutvalg for tegnspråklærere.

VALG AV NYTT DISTRIKTSUTVALG FOR TEGNSPRÅKLARERE I MØRE & ROMSDAL

Valgkomite oppnevnt 14.7.: Kristine Stiansen og Anne Karin Voldsund.

Deres forslag var samme utvalg som har vært og begrunnelsen var at de har fungert godt og at de geografisk bor i nærheten av hverandre.

Utvalget består av: Leif Gunnar Kvernberg, Solveig Hjelme og Anne Turid Furland. Adressen er: Distriktsutvalget for tegnspråklærere i M & R, Døvesenteret, Nørvasund, 6017 Åsestranda. Du kan be utvalget om hjelp til arrangement av kurs i ditt lokalmiljø, men meningen er at til høsten skal man selv ordne med lokaler, annonsering etc, men først ta kontakt med utvalget.

Kontaktpersonene blir også de samme som før: Kristine Stiansen i Molde og Målfrid Johnsen i Kristiansund N.

Distriktsutvalget vil komme med nærmere informasjon i brevform i august.

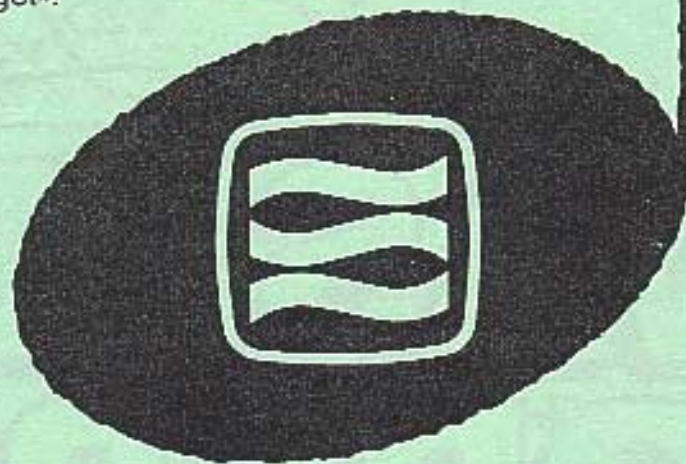
Målfrid

Referent Målfrid Myhr

**Sunnmørsbanken
spelar
på mange
strengar**

Ikkje berre fordi vi er største banken på Nord-vestlandet, men også fordi vi ser på støtte til kultur-

arbeid innanfor idrett, foreiningar og lag som ein viktig del av vår verksemd. Brukar du Sunnmørsbanken, er du også med på «laget»!

Sunnmørsbanken a/s

VI ORDNER ALT I REISER.

NORWEST
REISEBYRÅ
 6230 Sykkylven
 Tlf. 071/52700

MEK EM AV
 BERG HANSEN KJEDEN

**Har De hørt
 om det nye
 batteriet som
 varer og
 varer?**

Fotograf P. P. LYSHOL
 6230 SYKKYLVEN — Tlf. 27

ACTIVAIR 3

Be om det!

P.P. Lyshol
 FOTOGRAF

KVASNES DØRER

Kvasnes Trevarefabrikk A/S har lang erfaring i produksjon av dører, og kontinuerlig produktutvikling sikrer deg et gjennomprøvd og funksjonelt produkt.

Vi bruker bare førsteklasses materialer, både når det gjelder trevirke, glass, lister og beslag, og på grunn av spesialisert produksjon og god materialutnyttelse kan vi levere kvalitetsdører til svært konkurransedyktige priser.

Vi produserer et godt utvalg heve/skyvedører, altandører og hoveddører i furu.

Kvasnes Trevarefabrikk A.S 6024 Eidsnes Telefon 071-40186

KONTAKTPOSTEN

16. årgang

Nr. 5

JULEN 1985

God Jul

Av innholdet i dette nr. av KONTAKTPOSTEN kan vi nevne:

Døves Kirkemøte

Ledertreningskurs for ungdom

Ekstraordinært årsmøte i

Møre og Romsdal Døveforening

Vi ber også døvetolkene om å være oppmerksom på innkallingen til årsmøte og kurs.

Også alle barn må se nøye etter så finner de innbydelse til JULETRIFEST.

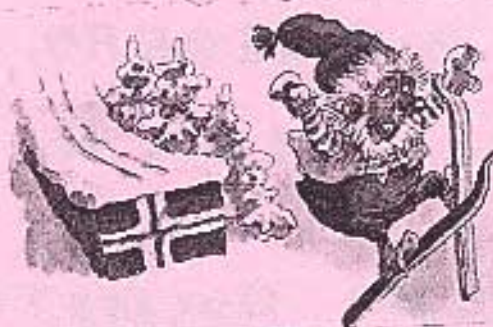
Og obs, obs !!! Foreldrelaget arrangerer medlemsmøte med interessant foredrag.

Foredrag blir det også i Ålesund Døves Sportsklubb.

Av innholdet ellers kan nevnes : Intervjuer, noen oppskrifter på kaker og annet godt til jul og mye annet.

JULEN 1985, har vi skrevet på dette nr. av KONTAKTPOSTEN.

Ja, vi nærmer oss faktisk jul i år også. Selv om det ennå er ca. 1 mnd. igjen, er vel de fleste begynt med litt forberedelse til jul. DØVES JUL er kommet i salg og DØVES KULTURDAGER er vel overstått for i år. I den forbindelse kan vi vel si at Møre og Romsdal markerte seg positivt med både unge og eldre deltakere.

HUSK FOREDRAG OG ÅRSMØTE

i

ÅLESUND DØVES SPORTSKLUBB

FREDAG 13. DESEMBER 1985

PÅ DØVESENTERET

KL. 19: FOREDRAG OM ORIENTERINGSLEP

v/LARS R. LUNDANES m/tolk

KL. 20: ÅRSMØTE.

Vel møtt. STYRET.

I den søte julebordtid

Nå er vi midt oppe i julebordtiden - noen er på mange, andre på noen få. Men uansett så blir vi fristet av bugnende matbord med all verdens god mat. Kaloririk mat. Og linjene våre tenker vi jo på hele året, så hvorfor ikke tenke litt på dem under julebordet også? Ikke for at gleden over all den gode maten skal bli borte, tvertom, men glem ikke å forsyne deg med litt salat og grønnsaker i tillegg til det mer kaloririke. For med en passe blanding av fiber og annet så får du fortgang i forbrenningen og du føler deg bedre.

En Julehilsen

TIL TEGNSPRÅKLÆRERNE og andre interesserte

Hei tegnspråklærer!!!

Snart er året 1985 ute, og det er på tide med et nytt brev fra oss i distriktsutvalget.

Det har ikke skjedd så mye nytt innenfor kursvirksomheten lokalt, men et nytt sted er kommet med på listen over steder der det holdes tegnspråkkurs. Dette nye stedet er Åndalsnes, og vi hører rykter om god oppslutning om kurset der.

Det vi i distriktsutvalget håper på er at flere av de døve selv skal bli interessert i å undervise. Det er jo de som best kan dette med tegnspråk.

Derfor håper vi også at det snart kommer så langt at det kan gis et skikkelig kursopplegg slik at døve kan få opplæring i å bli tegnspråklærere. Det kan være enten lengre kurs på Ål eller et annet opplegg lokalt. Men vi må heller ikke glemme de hørende tegnspråklærerne, dere vil vi fortsatt trenge, og kanskje, hvis det med tiden kommer nye lærebøker, så vil det ikke bli så vanskelig å være hørende tegnspråklærere som det til dels kan være i dag.

Må også nevne at 15 tegnspråklærerinstruktører (puh..) fra Norge har vært på studietur til Danmark nylig, for å se på hvordan de driver der.

Det er jo riktig at vi også reiser ut for å se hvordan andre land gjør det.

Tiden var desverre for kort til å få med alt, men det vi så virket veldig bra.

Det ble lagt stor vekt på å lære fra seg tegnspråket slik døve snakker.

Men dette får dere sikkert høre mer om ved en senere anledning.

Til slutt vil jeg takke dere alle for godt samarbeid i 1985. Jeg ønsker dere en riktig god jul og et godt nyttår med fortsatt aktiv innsats for å spre tegnspråkkunnskaper til hele Møre og Romsdal.

Med hilsen for Distriktsutvalget

LEIF GUNNAR KVERNBERG, Fredsbervn.15,
6000 ÅLESUND

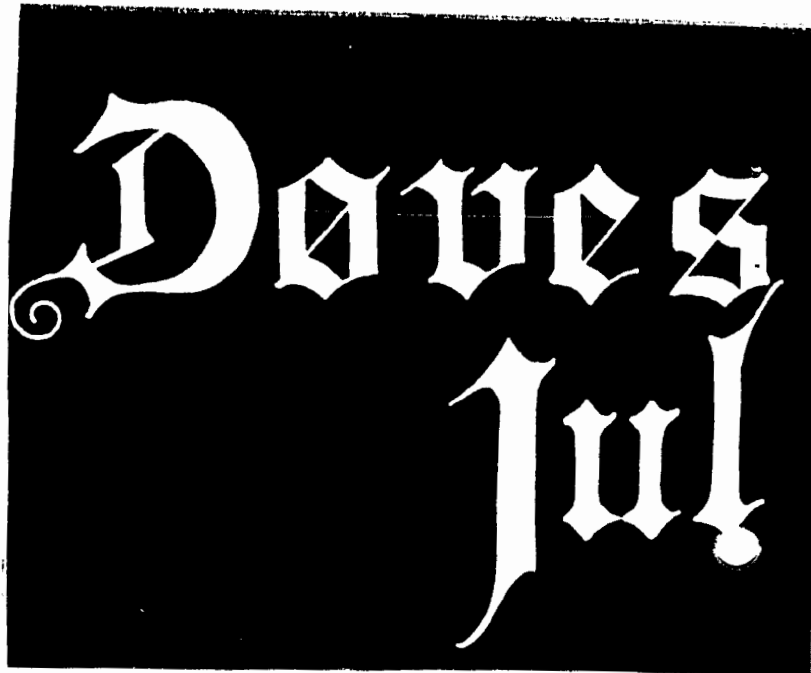
VIL DU SELGE DØVES JUL ??

Kanskje det er fint å tjene
litt ekstra penger til jul ?
Døves Jul koster kr. 20,-
pr. blad, og du som selger
får kr. 3,- i lønn pr. blad.
Hvis du vil selge kan du henvende
deg til : Adolf Standal,
Nørvegt. 10 b,
6000 ÅLESUND

Navn.....

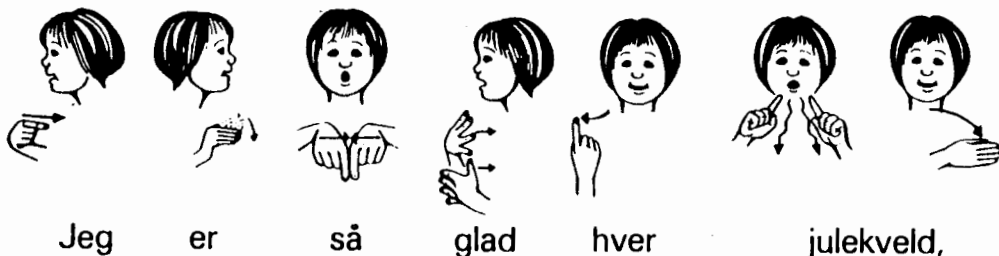
Adresse.....
.....

Jeg vil selge Døves Jul og bestiller
.....hefter.

Hvordan skal vi synge julesangene med tegn ?

Boken "Sanger i hverdagen" har tegn til både til julesanger og andre sanger.
Boken er utgitt av Institutt for Kristen Oppseding og selges i de fleste
bokhandlene. Boken fåes både på nynorsk og bokmål.

To av foredragsholderne kom fra Norges Døveforbund. Her ser vi Tor Inge Gausnes og Ole Mosand (med briller). Tor Inge representerer foreldreutvalget og Ole representerer skoleutvalget.

Trygdesjef Svein Baadnes fra Molde orienterte greit om trygder og rettigheter. "Snakk med trygdekontoret!" sa han, "de er der for å rettlede og hjelpe deg."

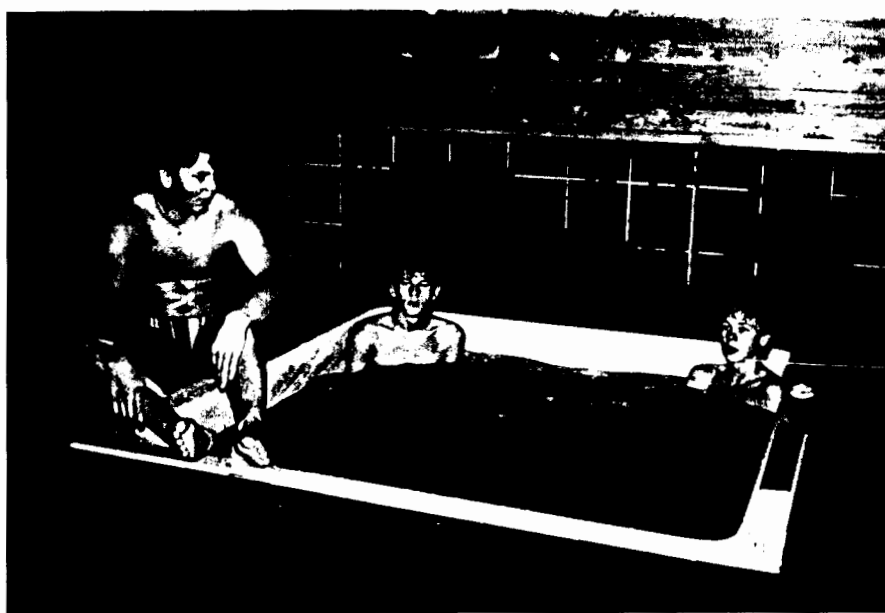

Toril Kjøllesdal Kriken fra Åheim er mor til en hørselshemmet pike. Hun ble valgt til foreldrelagets representant til det nyoppstartede foreldreutvalget i NDF. Vi sier lykke til med oppgaven.

Det var også trivelig for barna i Geiranger:

De minste fikk boltre seg i lekerommet under tilsyn av barnevaktene. Her er Trond godt begravd i en haug med baller. Tore er litt mer forsiktig og holder seg ved siden av Solfrid som var barnevakt denne gangen. Solfrid er også döv, så her var det ingen problemer med å forstå hverandre.

De største holdt seg for det meste i svømmehallen. Her var det både stort basseng og boblebad. Synes nok karene på bildet ser litt trøtte og "vasstrukne" ut.

Å R S M Ø T E O G K U R S

I NORSK DØVETOLKFORENING, AVD. MØRE OG ROMSDAL

TID: LØRDAG 25. JANUAR 1986 kl. 10.00 - 18.00

STED: DØVESENTERET, NØRVASUND, 6017 ÅSESTRANDA

ÅRSMØTE:

kl. 10.00

VELKOMMEN

VALG AV DIRIGENT OG REFERENT

GODKJENNING AV ÅRSMELDING

OG REGNSKAP

SAKER:

KONTINGENT

VEDTEKTER

VALG AV STYRE OG VALGKOMITE

Forslag til styre: leder, sekretær, kasserer
og en vararepresentant

Andre årsmøtesaker må være styret i hende innen 10. jan.-86

KL. 12.00

LUNSJ

KURS:

kl. 12.45

TEGNSPRÅK

OPPBYGNING - AVLESNING (teori / praksis)

av audiopedagog HARRIET LANGE

og LEIF GUNNAR KVERNBERG

kl. 15.00

KAFFE

kl. 15.20

INFORMASJON

PRAKTISKE PROBLEMER VEDR. TOLKING

CA. KL. 18.00

SLUTT

NB. STEMMERETT PÅ ÅRSMØTE KUN FOR MEDLEMMER SOM HAR BETALT
KONTINGENTEN FOR 1985.

~~X~~
SVARSLIPP.

PÅMELDING INNEN 10. JANUAR -86 TIL: SOLVEIG HJELME, DØVSENTERET,
NØRVASUND, 6017 ÅSESTRANDA

NAVN:.....

ADR:.....

Medl. av NDTF, avd. Møre & Romsdal

Ikke medlem

Ønsker medlemskap for-85

Må betales innen 25.1.86 kr 100,- til kasserer Ståle Voldsund,
Leinøy.

NB. Kursavgift: kr 25,- grunnet meget dårlig økonomi i foreningen.

REFERAT FRA STYREMØTE PÅ DØVESENTERET I NØRVASUND LØRDAG 26.OKT. KL. 14.00.

Til stede: Martin Stavås, Magne Lid, Harald Oppigaard, Kjell Fiskergård, Solveig Olsen og Målfrid Johnsen.

Velferdssekretær Solveig Hjelme var til stede.

Sak 26.: Julebord på Ørskogfjellet 14. des. 1985.

Vedtak: Medlemmene dekker selv middag. Reiseutgiftene betaler døveforeningen. Overnatting dekker døveforeningen når det ikke går ferge om natten.

Sak 27.: Dørklokke og lysblinkanlegg til Døvesenteret.

Vedtak: Døveforeningen dekker utgiftene til anlegget.

Sak 28.: Tolk til døve foreldre på foreldremøter i skolen.

Vedtak: Døveforeningen skriver brev til skoledirektøren med begrunnelse at skolen skal fremme kontakten mellom skole og hjem.

Sak 29.: Einar Djupvik utgifter i forbindelse med deltakelse på "Tegnspråkpoesi/ drama kurs på Ål fra 5.- 10. aug.:

Vedtak: Enstemmig vedtatt at Djupvik ikke får dekket utgiftene grunnet at han meldte seg på frivillig.

Sak 30.: Innbydelse i forbindelse med 85 års jubileum til Stavanger.

Vedtak: Kjell Fiskergård representerer for Møre og Romsdal Døveforening.

Sak 31.: Årsmøtet 1986.

Vedtak: Årsmøtet blir den 22. februar.

Sak 32.: Tilskott fra Gjemnes Kommune sosial kr. 1000,-

Rauma " kultur kr. 1000,-

Møtet hevet kl. 15.30

MÅLFRID JOHNSEN SOLVEIG OLSEN KJELL FISKERGÅRD MARTIN STAVAAS
MAGNE LID HARALD OPPIGÅRD

Julegodter

Fylte dadler

Dadler og grønnfarget mandelmasse

Ta ut steinene av dadlene. Rull små stenger eller kuler av mandelmassen og legg dem i dadlene.

Knekk

1 dl fløte
1 dl sirup
1 dl sukker
1 dl knust kavring
25—30 mandler
1 ts margarin

Bland fløte, sirup og sukker i en kasserolle. Kok blandingen til den holder knekkprøven (hell noen dråper av knekkmassen i kaldt vann). Når den kan formes til en kule blir knekken seig. Vil du at den skal være litt fastere, må knekkmassen koke enda en stund). Tilsett kavring og hakede mandler 2—3 min. før knekken er ferdig og margarin i siste min. Hell knekken i papirformer. Det tar noen timer før knekken blir helt hard.

Mandelkarameller

50 g margarin
3 dl sukker
2 dl kremfløte
3 dl kaffeløte
1½ dl sirup
1 ss vaniljesukker
skoldede mandler

Bland alle ingrediensene bortsett fra mandlene i en kasserolle. Kok massen på svak varme og rør av og til. Når den er blitt seig — hell noen dråper i et glass kaldt vann, og når massen kan formes til en kule, er karamellene ferdige. Hell massen i en smurt langpanne. Skjær i ruter og trykk en mandel i hver rute. Skjær løs bitene før de har stivnet helt. Pakk dem i gjennomsiktig papir, cellofan eller matpapir.

Kokoskonfekt

100 g mandelmasse
½ ss rom
1 ss kakao
50 g kokos

Bland mandelmassen med rom, kakao og ⅔ av kokosen. Form til en pølse og rull i resten av kokosen. Marsipanen holder seg best hvis man skjærer av den etter hvert som man skal spise den.

Konfekt med cocktailbær

Mandelmasse
Røde cocktailbær
kokesjokolade

Hakk cocktailbærene fint og bland dem med mandelmassen. Form marsipanen til en firkantet stang og pensle den på alle sider med smeltet sjokolade.

Juletreffest. 5. Januar. 86.

DET BLIR DØVEGUDSTJENESTE I VOLSDALEN KIRKE KL. 11.00

JULETREFESTEN BEGYNNER KL. 13.00 PÅ HAVLY HOTELL.

Programmet for resten av dagen er ikke helt fastlagt enda, men vi kan love at det blir litt av hvert for både små og store. For de som var med til Tromsø vil det kanskje bli et hyggelig gjensyn med Anton og Fuglen hans.

VI MÅ BEGYNNE Å TENKE PÅ JULEBAKSTEN, HER ER EN ADVENTSKRANS OG EN JULEKAKE SOM OGSÅ SMAKER GODT I TIDEN FØR VI BEGYNNER Å SPISE AV DE "RIKTIGE" JULEKAKENE. KALASKRINGLE ELLER ADVENTSKRANS.

400 g hvetemel

100 g smør

1/2 ts. salt

1/2 dl. sukker

1 1/2 ts. kardemomme

vel 2 dl. melk

50 g gjær

1 egg til pensling

Fyll:

50 g mykt smør

1 dl. sukker

1/2 dl. hakkede mandler

3 ts. kanel

smuldre smøret i melet,

rør gjæren ut i den kalde melken,

etterhev 30 - 40 min.

stek ved 200° i 25 - 30 min.

Pensling:

Sammenvispet egg, 1/2 dl. hakkede mandler,

2 ss perlesukker.

FASTERS JULEKAKE.

Varm til ca. 40° : 4 dl. melk

Rør ut : 1 pk. gjær

Tilsett : 1/2 ts. salt

1/2 dl. olje

75 g smeltet margarin

1 sammenvispet egg

2 dl. sukker

Sikt i : ca. 1 1/4 l. hvetemel

1 ts. kardemomme.

Deigen skal være relativt løs.

Bland godt og hev ca. 1 time.

Elt godt tilsett om nødvendig mer mel.

Hev en gang til ca. 1/2 time.

Elt og tilsett 175 g rosiner og

175 g sukat. Pensle med sammenvispet

egg og stek ved 200° i ca. 3/4 time.

Fra det første møtet i Døvblitt-gruppa i Ålesund. Leder Kjell Fiskergård fra Døveforeningen var til stede og ønsket de døvblitte velkommen som underavdeling.

MØTE MED STEFAN OG PETER OG 12 ANDRE DØVE FRA BULGARIA.

På ferieturen vår i sommer var vi en tur til Budapest i Ungarn.

Vi bodde på en campingplass i byen, og der var også et volleyball lag med døve fra Bulgaria. De tok kontakt med oss da de så at vi brukte tegnspråk, og vi fikk en livlig aften sammen.

Jeg hadde aldri trodd at det skulle være så lett å samtale på norsk og bulgarsk tegnspråk, men det gikk uten noe særlig problemer, og hvis vi ble stående fast kunne Stefan skrive meget godt på engelsk.

De fortalte at de kom fra en turnering i Bratislava i Tsjekkoslovakia, og nå var de på veg hjem. De fortalte at i Bulgaria har de høye fjell med mulighet for skigåing om vinteren, og om sommeren bruker de å dra til Svartehavet og bade. En av dem hadde også vært i Sverige en gang i forbindelse med friidrett, han hadde bare godt å si om Sverige og regnet med at Norge var omtrent det samme. De anbefalte oss å komme til Bulgaria på ferie neste gang til Burgas ved Svartehavet, det er mye billigere i Bulgaria enn i Ungarn. Vi syntes faktisk at det var billig i Ungarn også, men det hadde vært interessant med en tur til Bulgaria. Fikk også adressene til Stefan og Peter så hvem vet kanskje vi drar og besøker dem. Det var iallfall et hyggelig bekjenskap, og kvelden gikk så altfor fort. Det var fint å oppdage at så lenge man har tegnspråk og fantasi finnes det ikke språkproblemer.

Akkurat

Husk fortiden,
tenk på fremtiden,
men lev i nået.

SOLVEIG HJELME

NY UNDERAVDELING AV MØRE OG ROMDAL DØVEFORENING.

Fredag 25. oktober 1985 ble det startet en gruppe for døvblitte i Ålesund. Gruppen skal være en underavdeling av Døveforeningen og den vil ha sine møter i Døvesenteret i Ålesund (gamle kommunehuset i Nørvasund). Det var Helge Herland og Astrid Sund Martinsen fra NDF's Døvblitt-utvalg som var til stede som initiativtakere til gruppa.

Det ble også valgt et styre for gruppa, og Jorun Rokkones fra Vegsund ble valgt til leder. Hun vil ikke tiltre som leder før på neste møte i gruppa fordi hun er svært opptatt for tiden. Neste møte blir på Døvesenteret 10. desember kl. 18.30.

Da vil de som har vært på Ål på lederkurs orientere om sin erfaring derfra.

Et glimt av forsamlingen ved det ekstraordinære årsmøtet i Møre og Romsdal Døveforening. Årsmøtet ble holdt i trivelige lokaler i Sanitetsforeningen i Kristiansund. Her er det pause med kaffe og smørbrød og praten går livlig.

Målfrid Johnsen fra Kristiansund som har hatt det praktiske arbeidet med salget av eiendommen i Frei. Nå kan hun puste lettet ut etter vel utført arbeid.

EKSTRAORDINÆRT ÅRSMØTE I MØRE OG ROMSDAL DØVEFORENING I SANITETSFORENINGENS
LOKALER I KRISTIANSUND N - LØRDAG 21. SEPTEMBER 1985 KL. 14.00.

Sak.: Salg av eiendommen "Furulund" gnr. 38, bnr. 29 i Frei.

25 personer var til stede, av disse var det 23 stemmeberettigede.

Formann Kjell Fiskergård ønsket alle hjertelig velkommen.

Valg av dirigent, Tor Inge Gausnes, og referent, Solveig Hjelme.

Innkallingen: Det var en del tvil om loven var fulgt m.h.t. innkallingen til dette ekstraordinære årsmøtet.

Det var innkallt med for kort frist og det var ikke sendt skriftlig melding til medlemmene.

Det var i denne forbindelse mottatt et skriv fra Kristine Margrete Stiansen der hun protesterer på innkallingen.

Heggem påpekte at grunnen til den korte fristen var at denne saken hastet.

Det ble likevel hevdet at i mnd. fristen ble holdt, men at innkallingen ikke stod i Døves Tidsskrift før en uke etter.

Alle medlemmene får dessuten Døves Tidsskrift, så det ble derfor ikke sendt skriftlig innkalling til alle, man er nå klar over at dette var en feil. Det ble satt fram forslag om at innkallinga likevel måtte bli godkjent slik at møtet kunne fortsette.

Vedtak: Innkallinga blir enstemmig godkjent.

Saklisten: Ingen hadde noe å bemerke til saklisten.

Vedtak: Saklisten blir enstemmig godkjent.

Det var en sak på saklisten nemlig: Salg av eiendommen på Frei.

Målfrid Johnsen holdt her en fyldig og grei orientering om saken:

Eiendommen er 8,7 mål og ble kjøpt av Døveforeningen i 1934.

I 1980 ble det enighet om at eiendommen skulle selges. Dette ble ikke vedtatt og protokollført av årsmøtet.

Det ble så nedsatt en komite som skulle ordne med salget. Denne fungerte dårlig, og i 1984 kom saken opp igjen - fremdeles uten resultat.

Årsmøtet 1985 satte ned en ny komite. Det ble så oppdaget at det hadde skjedd arbeid på eiendommen. Det var kommunen som skulle bygge en vei gjennom tomta. De hadde forgjeves prøvd å få tak i tomtas eier bl.a. gjennom annonse i avisen. Eiendommen er blitt regulert av kommunen for lenge siden, og nå kunne de ikke vente lenger.

Det var tre byggmestere som bød på tomta, og det var byggmester Kåre Løvik som bød høyest med kr. 400.000,-.

Det ble avholdt styremøte om dette i Pinsa, der det ble gjort vedtak om å

selge eiendommen til Kåre Løvik for kr. 400.000,-.

Neste problem var at siden Døveforeningen kjøpte eiendommen har det skjedd en navneforandring i foreningen. I skjøtet står det " De Døves Forening", nå er navnet Møre og Romsdal Døveforening og tidligere var det Møre Kr. Døveforening. Dette ble ikke godtatt av sorenskriverkontoret.

Navneforandringen har ikke vært vedtatt på noe årsmøte, men det ble framlagt kopier av protokollen omkring den tid navneforandringen skjedde, og dette ble til sist godkjent.

Sorenskriveren vil nå ha vedtak på følgende:

1. Vedtak om at eiendommen "Furulund" gnr.38, bnr.29 i Frei skal selges.
2. Vedtak om at Møre og Romsdal Døveforening pantsetter eiendommen "Furulund" gnr.38, bnr.29 i Frei kommune i forbindelse med sikkerhet for lån stort kr. 400.000,- som firma Kåre Løvik A/S har fått innvilget i Forretningsbanken A/S i Kristiansund.
3. Vedtak om at Målfrid Johnsen har fullmakt til å undertegne følgende papirer vedr. salg av eiendommen:
 - a) Panteobligasjon vedr. pantsettelse av eiendommen "Furulund" gnr.38, bnr.29 i Frei som sikkerhet for forannevnte.lån.
 - b) Søknad om fradeling av de 4 innregulerte boligtomter på eiendommen "Furulund" gnr.38, bnr.29 i Frei, samt fradeling av veigrunn til innregulerte boligveier.
 - c) Skjøter vedr. overdragelse av de forannevnte boligtomter til tomtekjøpere samt skjøte til Frei kommune vedr. overdragelse av veigrunn.
4. Videre må det gis fullmakt til Målfrid Johnsen til å representere Møre og Romsdal Døveforening ved avholdelse av kartforretning og utarbeidelse av målebrev for de innregulerte tomter og veigrunn.

Lånebeløpet kr. 400.000,- overføres fra Forretningsbanken A/S til Møre og Romsdal Døveforenings kapitalkonto så snart panteobligasjonen er tinglyst.

Dirigenten takket Målfrid Johnsen for god orientering.

Her tok årsmøtet en pause med kaffe og mat, og alle fikk anledning til å diskutere saken.

Pkt. 1, som må sies å være hovedsaken, skal tomte selges ?

Styrevedtak av 18.05.85. sak nr. 18 ble her framlagt.

Vedtaket lyder: Styret har vedtatt å selge eiendommen til Kåre Løvik til pris kr. 400.000,-

Pengene blir satt inn på kapitalkonto i Nordmøre Sparebank inntil vi får tak i nytt landsted.

Utvalget har fått mandat til å selge tomte til høyest mulig pris og legge det fram for årsmøtet.

Heggem: Jeg tror ikke dette står protokollført, men denne sjansen til å få så god pris kunne vi ikke miste, så vi fikk ikke tid til å få godkjenning fra årsmøtet. Fant heller ikke dette pålegget noe sted.

Kvernberg: Jeg synes vi skal stemme over det vedtaket styret har gjort i saken.

Forslaget om at årsmøtet skulle gi sin godkjenning av styret's vedtak gikk så til avstemming.

Ingen krevde skriftlig avstemming og forslaget ble så enstemmig vedtatt.

Vedtak: Tomta er solgt for kr. 400.000,- til Kåre Løvik.

Pantsettelse av eiendommen:

Døveforeningen må pantsette eiendommen for at Kåre Løvik skal få låne penger.

Går årsmøtet med på å pantsette eiendommen som sikkerhet for lån som Løvik har fått innvilget i banken ?

Kvernberg: Når tomta er solgt, hvorfor skal den da pantsettes ?

Johnsen: Har vært i kontakt med banken om dette og når vi får pengene og tinlysingen er klar er saken ute av verden.

Forslag: Årsmøtet vedtar at eiendommen pantsettes som sikkerhet for lån som

* Kåre Løvik har fått.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Pkt. 3 og 4 kan sees som ett pkt. Det gjelder fullmakt.

Målfrid Johnsen skal skrive under alle papirer i forbindelse med salget.

Kan årsmøtet gi henne fullmakt til dette alene eller skal vi ha flere personer for å være sikrere ?

Det gikk her spørsmål til Målfrid Johnsen om hun ønsket at de skulle være flere personer for å føle seg sikrere.

Målfrid Johnsen hadde ikke noe ønske om dette.

Forslag: Trygve Krogstad foreslår at Målfrid Johnsen får fullmakt til å undertegne alle papirer.

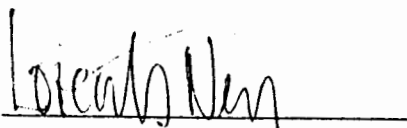
Vedtak: Årsmøtet gir Målfrid Johnsen fullmakt til å undertegne alle papirer i forbindelse med salget. Enstemmig vedtatt.

To personer ble så valgt til å undertegne protokollen:

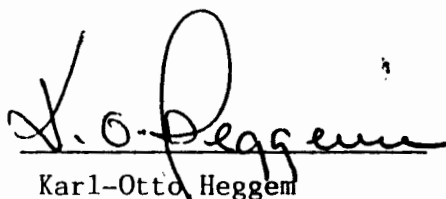
Lorents Ness og Karl-Otto Heggem ble enstemmig valgt.

Dirigenten takket nå for seg og ga ordet til formannen.

Formannen takket dirigenten for vel utført jobb og erklærte årsmøtet for hevet kl. 16.15.

Lorents Ness

Karl-Otto Heggem

REFERAT FRA LEDERTRENINGSKURS I ÅLESUND 1. - 3. NOVEMBER 1985.

arrangør var Norges Døve Ungdomsforbund, med kursleder Vidar Sæle fra Bergen
sted: Hotell Havly, Ålesund.

Det var i alt 15 deltakere på kurset, 6 deltakere fra Oslo, 7 fra Bergen og
2 fra Ålesund.

Vi fikk lære om intervjuing og det var litt vanskelig syntes jeg.

Oversikt over Ungdomsklubbene i Norge:

Bergen	Vestfold
Oslo	Ålesund
Trondheim	N.Norge x
Stavanger	Telemark
↓	
selvstyrte	4 av 3 steder samarbeider med Døveforeningen.
Ungd. klubber	N.Norge er også selvstyrt.

Nye klubber: N.Trøndelag ? Oppland ? Vest Agder og Aust Agder (Kristiansand S) ?

Hvorfor medlemsdemokrati ?

Demokrati er et fremmedord og betyr folkestyre.

Krav: erfaring, man må være ivrige og aktive og interessert

"læring"

Konstituere.

Kjønnsfordeling er også viktig, ikke bare jenter eller bare gutter.

Styret skal ikke gjøre alt arbeidet, men organisere arbeidet altså fordele oppgavene slik at flest mulig medlemmer blir aktive.

Viktig: å begynne presis.

Det skal være utall på styremøtet, f.eks. 3, 5, 7.

Hvis du har lyst å lære om klubbstyrer så kan du kjøpe en bok i bokhandelen som heter: "NÅR BESTEMTE DU NOE I KLUBBEN SIST ?"

Jeg vet ikke hva den koster, men den er på 32 sider.

Problemstilling:

F. eks. årsmøtevedtak på at klubbstyret ikke skal få gratis brus på møtene sine lenger.

Styret nekter å bøye seg for vedtaket. Hvordan bør dette problemet løses ?

1) - Ta det opp på årsmøtet igjen

- Betale brusen

ledertreningskurs forts.

2) - Velge nytt styre

NB: Fordi årsmøtet har full myndighet !

Sekretærens oppgaver:

Føre referat i møteboka / protokoll.

-Skriv brev og plakater

-Kopiere og arkivere

- Hva slags møte

-Dato, årstall, sted.

-Tilstede, fravær, forfall.

-sakliste, skrive ned forslag

-vedtak

Møteboka skal leses opp og godkjennes.

Kassererens oppgaver:

-Ansvar for kassen

-Føre regnskap, lage budsjett

-Må vite om regnskapet er i balanse underskudd - overskudd

-Vite hvor mye klubben har fått fra kommune/fylke

-Holde orden på kvitteringer og bilag, sette inn i perm.

Gruppearbeid.

Vi skulle være styret i en ungdomsklubb og holde styremøte.

1) Oslo har 15 000,- hva bruker vi pengene til.

Vedtak: Disco anlegg

2) Bergen har fått 10.000,- av kommunen med bekjed: bruk pengene.

Styremøte

Økonomi:

Kommunen	16.000,-
- 5000,-	møbler, discotekanlegg
- 5000,-	vedlikehold
- 3000,-	diverse
- 3000,-	kontorutstyr
- 3000,-	i kassen

Gruppearbeide:

- konstituere dere!
- sekretær skriver referat, og noterer hvem som blir formann osv...
- lag en liste over saker dere mener årsmøtet bestemmer over. Husk å lage plakat for møtet.!

referent : Sigrid Melby

INTERVJU

av Sigrid Melby

Britt Rekdal Olausen er 17 $\frac{1}{2}$ år, ugift og bor i Spjelkavik. Hun er praktikant og ansatt ved Audiopedagogisk avdeling på Åse.

- Hva er din største interesse ? Jeg er mest interessert i video.

- Din favoritt-mat, hva er det ? Det er Kylling M/Pommes Frites og Salat.

- Hva er din favoritt-sport ? Fotball. - Og hvilket lag liker du best ?

Jeg liker best Liverpool. - har du noe favoritt-dyr ? - Ja, hund er mitt favoritt-dyr. - Hvilken film liker du best ? Dynastiet. -Er det ellers noe du setter stor pris på ? Det jeg liker aller best er å reise til syden. - Hva liker du dårligst ?

Å være hjemme. -Hva er du mest redd for ? Jeg er mest redd for atomkrig.

-Når blir du sint ? Når foreldrene kjefter på meg. -Når blir du glad ? Når bror min kommer fra militæret.

-Er du medlem i døveforeningen ? Ja, jeg har vært det siden ca. 1984.

-Hva er din favoritt-type ? Det er James Dean. Og til sist -hva er din favoritt-bil ? Min favoritt-bil er en BMW.

Takk til Britt for intervjuet.

Svein Børre Hjelme er 16 år, ugift og bor på Emblem. Han er skoleelev.

-Hva er din største interesse ? For tiden er min største interesse fritidsklubben.

-Hva er din favoritt-mat ? Det er hamburger og pizza. -Din favoritt-sport, hva er det ? Det er fotball, og topplaget heter Manchester United.

-Har du et favoritt-dyr ? Ja, hund. -Hvilken film liker du best ? Jeg liker best James Bond filmer. -Hva er det du liker aller best ? Å se fotball på tv.

-Hva liker du dårligst ? Svømming. -Hva er du mest redd for ? Jeg er mest redd for krig. -Når blir du sint ? Når noen mobber. - Når blir du glad ? Når mennesker er glade i hverandre. -Er du medlem i Døveforeningen ? Ja, jeg tror siden 1983.

-Hva er din favoritt-type ? Pene jenter. -Din favoritt bil ? Opel Kadett GSI.

Takk til Svein Børre for intervjuet.

FORELDRELAGET ØNSKER SINE MEDLEMMER VELKOMMEN TIL FOREDRAGSKVELD
PÅ DØVESENTERET (det gamle kommunehuset) I NØRVASUND, ÅLESUND.

TIRSDAG 3.DESEMBER KL. 18.30.

FOREDRAGSHOLDER: AUDIOPEDAGOG HARRIET LANGE

EMNE: "TEGNSPRÅK DREIER SEG IKKE BARE OM Å BRUKE HENDA".

(hovedoppgave ved Statens Spesiellærerhøgskole)

Mange av Foreldrelagets medlemmer kjenner nok Harriet Lange. Hun arbeidet på Klipra skole til 1983, da hun reiste til Oslo for å ta 3.avdeling ved Statens Spesiellærerhøgskole. I den forbindelse laget hun en undersøkelse av det tegnspråket elevene på Klipra skole bruker. Det er resultatet av denne undersøkelsen hun vil fortelle oss om.

VI ØNSKER SPESIELT VELKOMMEN BARN OG FORELDRE SOM VAR MED PÅ UNDERSØKELSEN.

VEL MØTT ALLE SAMMEN !!!

Styret.

DØVBLITTGRUPPA!!!!

Det blir møte i Ålesund Døvblittgruppe tirsdag 10. desember kl. 18.30.

Sted : Døvesenteret i Nørvasund.

Det blir skrivetolk med på møtet (Målfrid Myhr).

ALLE DØVBLITTE OG PÅRØRENDE ER HJERTELOG VELKOMMEN.

KIRKEMØTE I OSLO 27. - 29. SEPTEMBER 1985.

ved Trygve Krogstad.

Vi var fire representanter fra Møre Døves Menighet som var på Kirkemøte i Oslo 27.-29.september. Disse var: Solveig Olsen, Inger-Anne Krogstad, Erling Fylling og Trygve Krogstad.

Det var regn og storm da vi fløy fra Vigra fredag 27. sept. kl.11.30,- men vel framme i Oslo fikk vi se sola.

Vi fikk tid på oss til å gå og handle i byen før vi møtte opp på Grand Hotell kl.16.00.

Snakket med mange gamle kjente som vi ikke hadde sett på mange år. Møtet startet med buss til døvekirken hvor Gunnar Vatn, Oslo (ex. kirketjener) ledet det hele. Formann i Oslo menighetsråd, Helga Rogstad, åpnet med å ønske alle velkommen til Kirkemøtet 1985. Hovedpresten pastor A. Kjuus åpnet og avsluttet andakten.

Presentasjon av arrangementskomiteens formann Karin Jensen, ass. domprost Jørgen Rostrup, som var gjest, og kallskapellån Kjell Steinbru som holdt en kort andakt og ledet salmesangen.

Etter dette var det tilbake med bussen til Grand Hotell.

Kl. 19.00 var det festmiddag i Roccocosalen med krystallkroner i taket. Oslo's biskop Årflot m/frue var æresgjester ved middagen. Festen ble ledet av Karin Jensen, og før desserten var det en kort tale av biskop Årflot, tolket av pastor A. Kjuus. Så var det fest-tale av pastor G. Abelsnes, Stavanger om fata Morgana (hildring), deretter var det tale av fru Hammer fra Bergen om misjonsarbeide på Madagaskar. Det var valg av misjonskomite som skal arbeide med retningslinjer for misjonsarbeide og innsamling av penger til dette. Så hadde vi en pause, deretter var det konkurranse med lysbilder og leker og med red.T.Sander som dommer i svart hatt.

Vi holdt på til kl.01.00. Vel oppe på våre rom, som var rene luksus i forhold til det vi er vant med av hotellrom, var det videofilm på TV til kl. 03.00, men vi var for trette til å se hele stykket, så vi sovnet så snart vi var i dyna.

Lørdag morgen var det frokost på Grandkjelleren, deretter tok vi fatt på forhandlingen med en kort andakt som innledning. Hovedtema var: Å leve sammen v/pastor Asgeir Straume, skissert med lysbilde og en plakat om å skyte blink.

Vilje til troskap gir fellesskap i ekteskapet, f.eks. økonomi, vennskap i familien, sjelelige forhold, seksualliv, forhold til barna og om hverdagen.

forts.

Så fikk vi gruppearbeid fordelt på 5 bord. Vi fikk følgende spørsmål som vi diskuterte:

- 1) Hvordan kan vi leve lykkelig i ekteskapet?
 - 2) Hvordan kan foredraget hjelpe oss til å leve lykkelig og riktig overfor våre venner og naboer, familie m.v.?
 - 3) Hvordan kan vi leve lykkelig i enslighet ?
 - 4) Hvorfor er det mange som tror at sex er det viktigste i livet ?
- Det var debattaler om sex av pastor A. Kjuus, fung.kirketjener Britt Dahl og Torbjørn Sander. Som vanlig er det mest futt i talene til Torbjørn Sander. Det var også taler om samboer-forhold v/Liv Eikeland og Straume, Bergen, og Steinbru, Oslo .

Vi fikk en del orientering om Kirkemøtet som skal arrangeres i Stavanger i 1986.

Undertegnede foreslo Kirkemøte 1987 i Ålesund, mente at også de små foreningene må få arrangere Kirkemøte. Det var imidlertid snakk om at Bodø skulle få Kirkemøtet 1987, og kanskje får vi i 1988 ??? Det ble framsatt spørsmål fra Tone Rørvik om hvorfor unge døve så sjelden går i kirken. Prestene svarte at det kom av skilsmisser og dårlige forhold i familien.

Glemte forresten å nevne at vi hadde lunch kl.12.00 på toppen, Etoile (7.etasje), midt i debattene.

Kl. 19.00 var det festmiddag i Speilsalen. Alt der var i rosa farger så som gardiner, portierer, stoler og tepper. Veldig flott å se på. Oslo's biskop m/frue var gjester til middagen.

Søndag 29. sept. etter frokost var det busstur til Hjemmet for døve på Nordstrand og omvisning der. Etter denne fine omvisningen, bar det rett til Oslo Domkirke for døvegudstjeneste kl.11.00, ledet av hovedpresten, pastor A. Kjuus.

Kl. 13.00 var det festlunch i Speilsalen, Grand Hotell.

Der var taler av repr. fra Oslo Kommune, fru Valeur, og fra Kirke- og Undervisnings Departementet, Queesh (statssekr.)

Avslutningstale av domprost Rostrup og takketale av pastor A.Kjuus til arrangementskomiteen og til oss.

Det var minnerike dager i Oslo og det viktigste var at vi fikk treffe gamle kjente som vi ikke har sett på mange, mange år.

Først da vi skulle reise tilbake til Ålesund, småregnet det.

Vi var hjemme ca. kl. 22.00.

Vi vil takke Oslo Døves Menighet for alt vi har fått og sett på Kirkemøtet 1985.

Trygve Krogstad.

FØDT

Kvinneklubben, Bergen:

Martin fikk en søt lillebror 5. november.

Rita, I. Selvåg, og Bjørn Skinnnes.

ABBY DALTON NESTEN DØV

- I fjorten år har jeg gjort alt for å skjule mitt handikap. Først nå har det gått opp for meg at det absolutt ikke finnes noen grunn til at jeg skulle skamme meg over det!

Abby Dalton, Julia i Falcon Crest, forteller nå for første gang om sin døvhet. I femten år har hun hatt sterke høreapparater i begge ørene! Jeg har truffet Abby Dalton flere ganger, og jeg har intervjuet henne to ganger for. Men aldri har det slått meg at hun faktisk nesten er døv!

Hørselen hennes er så sterkt nedsatt at hun klassifiseres som handikappet.

- Sannheten er at jeg bare har 60% hørsel på venstre øre og 45% på høyre! sier hun.

Men jeg er ikke den eneste som er blitt «lurt» av Abby. Med årene er hun blitt en ren mester i å skjule handikappet.

- Det var min venninne Margaret Ladd som fikk meg til å stå frem og innrømme at jeg har dette

problemet, forteller Abby. - Hun skjelte meg huden full og truet med å fortelle det til alle vennene mine hvis jeg ikke gjorde det selv. «Du har ingen ting å skamme deg over!» freste hun. Og det har jeg vel ikke heller.

Margaret selv oppdaget Abbys hørselsproblem en dag mens de holdt på å repetere en scene. Plutselig gikk det opp for henne at Abby ikke hørte et ord av hva Margaret sa!

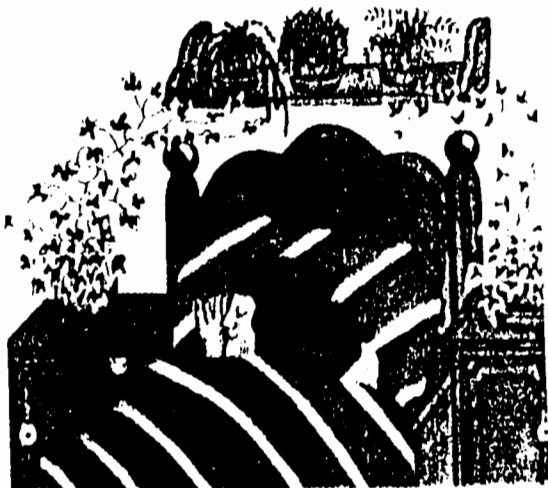
- Etter hvert er jeg blitt riktig flink til å lese på munnen, men av og til skjer det at jeg mister tråden, og da er det klart jeg får vanskeligheter. Det var på den måten jeg ropet meg

Abby har sørget for å holde høreapparatene omhyggelig skjult under håret. Nå har det kommet frem at de også ga utslag på den tekniske apparaturen i studio. Det har vært en del forstyrrelser, men ingen har kunne begripe hvor de kom fra!

Abby selv føler enorm lettelse over å kunne snakke åpent om problemene sine. - Jeg føler meg minst ti kilo lettere!

Abby er ikke alene om å ha nedsatt hørsel. President Reagan har også høreapparat. Det var en stor nyhet i sin tid. Og han var alvorlig redd for at det skulle få innvirkninger på valgresultatene. I dag vet vi at den frykten var helt ubegrunnet.

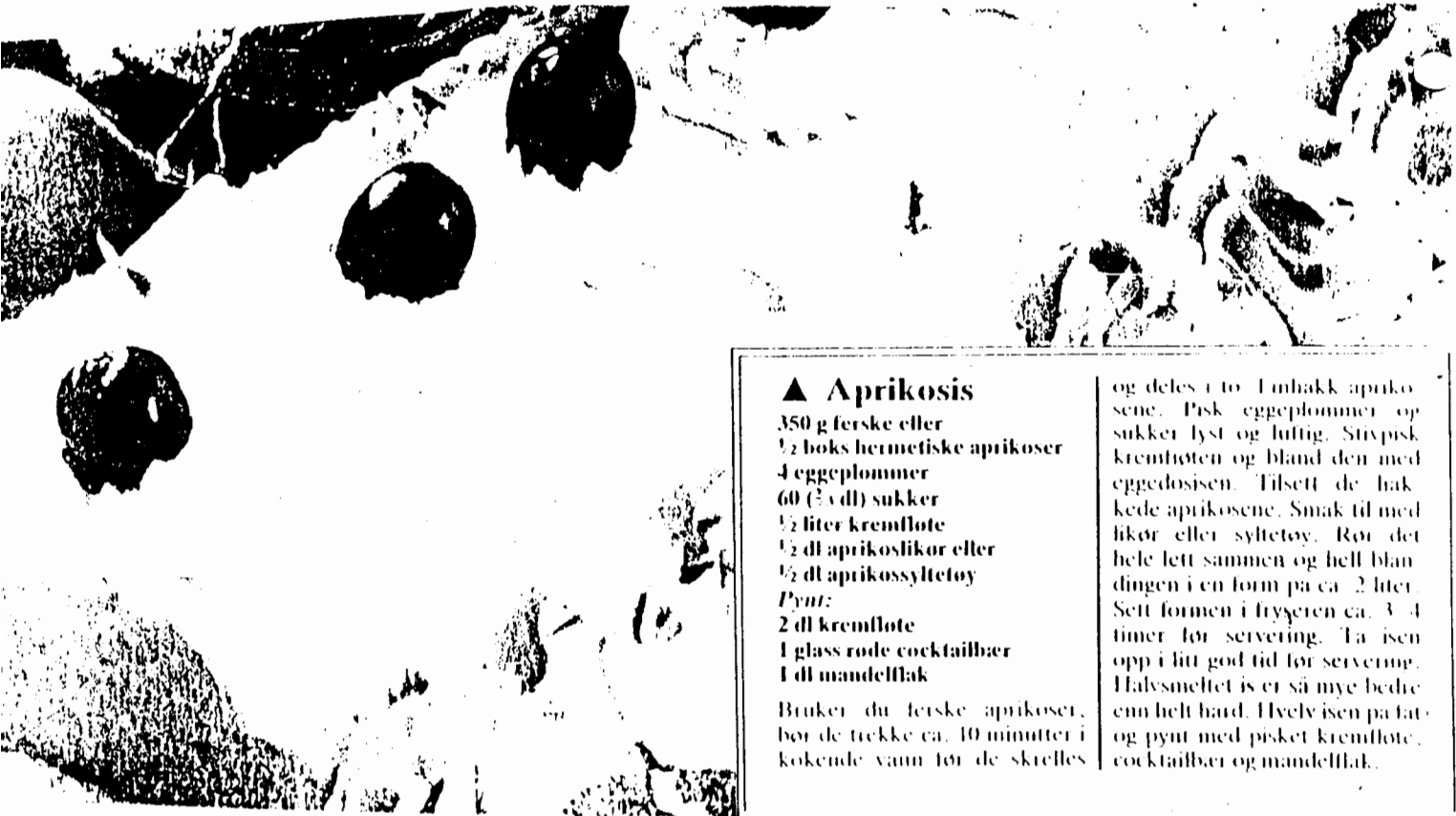
Og Abby gjør store fremskritt i å ta handikappet sitt humoristisk. - Det har jo selvfølgelig sine fordeler - når ungdom maser på meg, kan jeg bare stenge av høreapparatene! bemerket hun filosofisk.

Planter i soverom

Mange luret på om det kan være farlig eller usunt å sove med planter i soveværelset? Grunnen til denne frykten er at plantene forbrøker surstoff i rommet, men det skal virke ligvare mange planter i

et værelse for det overhodet er snakk om at det er farlig. Man kan saktens være helt trygg. Om dagen frigjøres dessuten surstoff. Det gjør rommet svært friskt, i tillegg til at plantene er en fryd for øyet.

▲ Aprikosis

- 350 g ferske eller 1/2 boks hermetiske aprikoser
- 4 eggeplommer
- 60 (3/4 dl) sukker
- 1/2 liter kremfløte
- 1/2 dl aprikoslikør eller
- 1/2 dl aprikosylltetøy

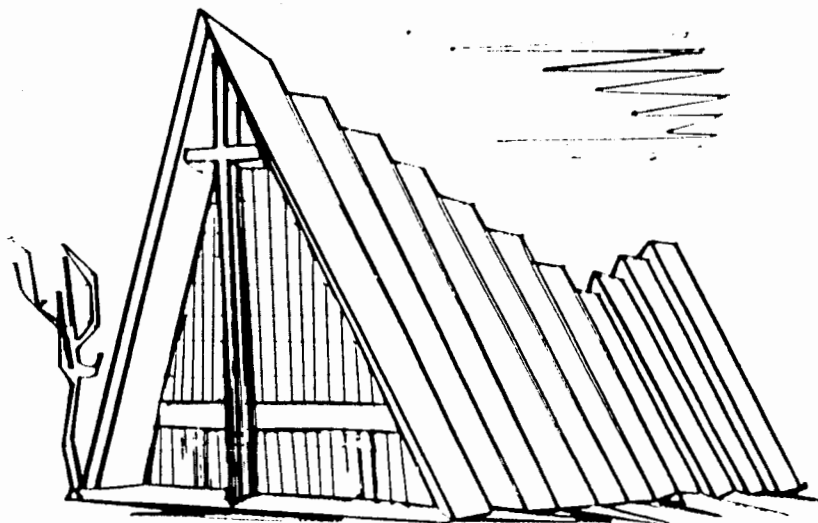
Pynt:

- 2 dl kremfløte
- 1 glass røde cocktailbær
- 1 dl mandellak

Bruker du ferske aprikoser, bør de trekke ca. 10 minutter i kokende vann før de skrelles

og deles i to. I bhakk aprikosene. Pisk eggeplommer og sukker lyst og luftig. Strøpisk kremfløten og bland den med eggedosisen. Tilsett de hakkede aprikosene. Smak til med likør eller syltetøy. Rør det hele lett sammen og hell blandingen i en form på ca. 2 liter. Sett formen i fryseren ca. 3-4 timer før servering. La isen opp i litt god tid før servering. Halvsmeltet is er så mye bedre enn helt hard. Hvelv isen på fat og pynt med pisket kremfløte, cocktailbær og mandellak.

DØVES KULTURDAGER

TROMSØ 1985

ARRANGØRER:
NORGES DØVEFORBUND og TROMSØ OG OMEGNS DØVEFORENING

Ja, så er Døves Kulturdager 1985 en saga blott, det vil si for oss som var så heldige å få være til stede på Kulturdagene vil de stå som en uforglemmelig opplevelse i lang tid fremover, det var virkelig fantaktisk.

Som patrioter må vi vel si at Møre og Romsdal gjorde det godt med sine framføringer både i folkedans og skuespill, undertegnede var selv litt svak for de to sunnmøringene som kom til Tromsø og traff isbjørn - som sunnmøringer flest ga de ikke opp før de hadde fått temmet den, ja de fikk den til og med til å danse.

Men man trenger ikke være patriot for å rope tre ganger tre hurra for laget vårt i konkurransen: "Vi leter gjennom bøker". Selv om de ledet etter forhåndskonkurransen og måtte stille med favoritt-stempel, noe som jo gir litt ekstra nerver, så holdt de hodet kaldt og gikk helt til finalen der de møtte laget fra Oslo. En ørliten bom på siste spørsmål førte til at de måtte nøye seg med 2.plass, men det ble en hårfin seier til Oslo, og lagene var så absolutt jevn gode, så derfor: 3x3 HURRA og gratulerer til Harald Oppigård, Torbjørg Fiskergård og Leif Gunnar Kvernberg som reddet Møre's ære.

Må også nevne May Britt Ludviksen som sammen med en venninne fra Kongstein skole i Stavanger hadde en gripende framføring av sangen: Sammen for livet, virkelig bra !!

Av kjentfolk ellers kunne vi også observere Britt Olausen og Anita Navelsaker i "Western Saloon", fra Trondheim Døveskole, og Tanja Solheim i kirkespillet "En følgesvenn".

Solveig Hjeltnes.

Kjell og Solveig i Tromsø 1985.

For de som filmet og fotograferte var lyset et tilbakevendende problem i Tromsø.

Nok er det mørketid, men dette var vel litt i mørkeste laget. Tar likevel med det jeg festet til filmen mens jeg var der oppe.

Her er altså utsikten fra vårt vindu i 9.etg på SAS hotellet.

Og her ser vi "superlaget" fra Møre i aksjon under kunnskaps konkurransen der de til slutt endte på en fin 2.plass. Harald, Torbjørg og Leif Gunnar.

Og så er det Anton og fuglen hans. Vi håper vi får se dem igjen ved flere anledninger. Et hyggelig bekjendtskap.

Solveig,
(flau fotograf).

T.O.L.K.E.L.I.S.T.E.

Margareth Abelseth, Langevåg, tlf. 071 93288 (Ronny Vangsnes, nabo).

Pernille Farstad, Langevåg, tlf. 071 92351 tulf.

Etter avtale, kan ordne med fri fra jobben.

Ann Karin Voldsund, Leinøy, tlf. 070 88371 (foreldre)

Ståle Voldsund, Leinøy, daglig på Ulstein Batlo A/S, tlf. 070 10050

Ledig e. kl. 16.00, kan event. få fri.

Aasta Vasstrand, Myrabakken, Spjelkavik, tlf. 071 40613

På sykehuset mellom kl. 08.00 - 16.00, hverdager om kvelden innenfor Ålesund og Sula.

Målfrid Myhr, Brendhaugen 20, Emblem, tlf. 071 30383. Hørselsentralen tlf. 46654 tulf.

Arbeider på hørselsentralen og kan kontaktes der for tolking på sykehuset.

Harrlet Lange, Gate 2, Hus Bc, 6017 ÅSESTRANDA tlf.nr.071 47346

Sølvi Ejlertun Alnes, Statsråd Daaesgt. 6, 6000 ÅLESUND /

tlf. 071 26218 helst mellom kl. 16.00 - 18.00.

Magnhild Vatn, Blindheimsbreivika, 6020 VEGSUND tlf. 071 43871

Solveig Hjelme, Magerholm, 6023 EMLEIM tlf. 071 30061

man. 11.00 - 15.00 ons. 13.00 - 17.00 fre. 14.00 - 19.00 tulf. 46264 tolkeformidling.

MØTELISTE FOR DESEMBER 1985.

- Tirsdag 3. Foreldrelaget. Medlemsmøte med foredrag av Harriet Lange, kl. 18.30.
- Lørdag 7. Moldegruppe i Røde Kors Huset kl. 15.30, velferdssekr. til stede.
- Tirsdag 10. Døvblitt gruppe i Ålesund på Døvesenteret kl. 18.30.
- Fredag 13. Ålesund Døves Sport har årsmøte. Kl. 19.00 Foredrag om orientering ved Lars Roger Lundanes. Kl. 20.00 Årsmøte.
- Lørdag 14. Julebord på Ørskogfjell Hotell.

JANUAR:

- Søndag 5. Døvegudstjeneste i Valsdalen kirke.
Juletreffest for små og store på Høyly kl. 13.00.

JULEFERIE FOR VELFERDSSEKRETÆREN:

- Velferdssekretæren tar juleferie fra og med mandag 16. desember 1985
Mandag 6. januar 1986 kl. 11.00 er velferdssekr. på plass på kontoret igjen.

KONTORTIDEN:

Kontortiden blir som før: Man. 11.00 - 15.00, ons. 13.00 - 17.00, fre. 14.00 - 19.00 (19.30).

Tlf. nr. 071 46264.

Adresse: Velferdssekretæren for døve og tunghørte, Nørvasund, 6017 ÅSESTRANDA

REFERAT FRA KURS/ TREFF I VALLDALEN, NURI HOTELL.
14. til 16. juni 1985

Det var oppmøte kl. 19.00 på fredag. Vi spiste middag og stemningen var på topp. Etter middag var det navneopprop og praktiske opplysninger av Leif Gunnar K.. Arrangementskomiteen (Leif Gunnar, Solveig Hj. og Anne Turid F.) hadde gjort et godt forarbeid og fått tak i "verdens beste" foredragsholder, Odd Inge Schrøder. Han snakket om tegnspråk- forskning, myter, grammatikk og mye annet. Vi får bare håpe at han kommer igjen en annen gang, slik at flere får sjansen til å høre alt det interessante han har å berette om. Så var det valg av nytt distriktsutvalg for tegnspråklærere.

REFERAT FRA FOREDRAGET TIL ODD INGE SCHRØDER:

MYTER:

Tegnspråket er internasjonalt, er det mange som sier og tror...

Det stemmer ikke, hvert land har sitt tegnspråk, på samme måte som talespråket er forskjellig fra land til land.

MEN det finnes et internasjonalt tegnspråk GESTUNO som benyttes ved internasjonale døvekongresser. Dette tegnspråket har ca 1750 tegn. På samme måte finnes det også internasjonalt talespråk.

Tegnspråket er fattig.....

En tegnspråkbruker vet at dette ikke er riktig. Tegnspråket er et rikt språk.

Eks.: Arabere har mange forskjellige ord for kamel, men vi i Norge bruker kun ordet kamel. Eskimoene har mange ord for snø, men det har ikke en araber.

Eks.: Tegnet "å bære" gjøres på mange forskjellige måter, det kommer an på hva vi bærer (koffert, plankestabel, ryggsekk o.l.)

Jo mer kunnskap vi sitter inne med, jo rikere er tegnspråket. Akkurat på samme måte er det med talespråket også.

Tegnspråk er et bildespråk.....

Eks.: katt, bil. Det er en vanlig oppfatning at tegnspråket er et bildespråk, men man kan på tegnspråk snakke om abstrakte emner f.eks.: kjærlighet, savn o.l..

Eks.: Trondheim døveskole hadde/har et tegn for TIRSDAG (pekefinger mot haken). Hvorfor et slikt tegn? Jo,

hver Tirsdag spiste elevene fisk (torsk) til middag. Ergo ble de to tegnene like.

Tegnspråket er ikke et eget språk, men bygget på talespråket.....

Dette er også en vanlig oppfatning. Men det norske tegnspråket er et eget språk. Det har sin egen oppbygning/grammatikk akkurat som norsk. Arabisk er også eget språk med sin grammatikk og oppbygning. Mange sier at v/ bruk av tegnspråket snakket man "feil" norsk. Ja, OK, men man snakker riktig tegnspråk. HUSK at tegnspråket er morsmålet til døve.

"Du döv" heter det på tegnspråk, men på norsk heter det: "Du er döv", fordi det er to forskjellige språk.

Tegnspråket er oppfunnet av munkar eller indianere.....

Enkelte steder bruker munkar tegn fordi de ikke får lov til å bruke stemmen. Indianere bruker også tegn. Det er hånd og armbevegelser. De benytter ikke mimikk og kroppspråk. Det er altså helt forskjellig fra tegnspråket.

Døvelærere har sagt at tegnspråk skader stemmen.....
og glemmer norsken.

Eks.: Hvis en nordmann bor i Amerika i 10 år. I denne tiden møter han ikke en eneste nordmann, så reiser han tilbake til Norge. Man vil da oppdage at han har glemt mange norske ord, men da er det ikke snakk om at det "skader" norsken. Se på små døve barn. De lærer seg tidlig tegnspråk og får på den måten mange begreper. Det skader ikke norsken.

Husk hva døves morsmål er. TEGNSPRÅK ikke norsk talespråk. Barna må først lære begrepene for å lære et sidemål(norsk).

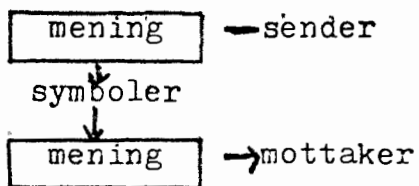
En uttalelse som sto i Aftenposten:"at man ikke kan bruke ironi i tegnspråket".

Eks.: En trøndervits er morsom på trøndersk. Gjengitt på bokmål er ikke vitsen så morsom lenger.

Det er viktig for selvfølelsen at tegnspråket er et SPRÅK og aksepteres som det. Døve har idag muligheter til bedre utdanning via døvetolk. Men husk at man ikke skal si ja og tusen takk til tolken, så forsto man kanskje ingenting. Vi må møtes (den døve og tolken). OG ALLE MÅ VI TA TEGNSPRÅKET ALVORLIG.

HISTORIKK - UTVIKLING AV TEGNSPRÅKET

Kommunikasjon

Kommunikasjon er et vidt begrep: se, ta, føle, snakke. Språk er en form for kommunikasjon. Språk binder menneskene sammen - gir felleskap.

Hvor gammelt talespråket er, vet man ikke. Når man finner gamle skjelett, kan man ikke se det.

Tegnspråket vet man heller ikke hvor gammelt er.

Alle mennesker har tegn i sin naturlige språkutvikling (eks. hamre, gre håret etc.). Dette kan utvikles og benyttes i tegnspråkundervisningen. Alle språk har sine lyder. Tegnspråk har sine lyder og norsk har sine.

PIDGIN — KREOLER

Hvite folk tok svarte slaver. Slavene hadde et eget språk og slaveeierne hadde sitt eget språk. Når de to partene skulle samtale ble det et blandings-språk - PIDGIN.

(Enkelt språk, Ingen har dette som morsmål.)

Barna til foreldre som kommuniserte slik utviklet etterhvert et eget, rikt og fullverdig språk = kreoler.

Kreolerengelsk - engelsk

Det ble gjort en undersøkelse som viste at 40% av engelskmennene hadde "hvitsnipp"-arbeid, men 8% av kreolere har "hvitsnipp"-arbeid. Kreolerengelsk har aldri blitt akseptert som et skikkelig språk. Evnene kunne være like gode, men snakket man kreolerengelsk ble man ikke akseptert p.g.a. språket. De fleste døve barn har hørende foreldre. De vokser opp med talespråket før de kommer inn i døvemiljø v/f.eks døveskolen, og da først utvikler de et godt tegnspråk.

HVA VET VI OM TEGNSPRÅK? HVOR GAMMELT ER DET?

Xenofon skrev 400 f. Kr. om noe som skjedde i Lille-Asia, og indirekte fant man her et bevis på at døve den gang også brukte tegnspråk. Konklusjon: Døve har alltid brukt tegnspråk. Aristoteles (ca 350 f.Kr.) en filosof; sa: "døve er uten all fornuft og moral". Hans ord forsinket døveundervisningen i tusen av år. For konklusjonen ble at det ikke nyttet å undervise døve da de var uten fornuft og moral.

Justinian (500 e. Kr.) skrev en Lovsamling og i den sto det også om døve.

Moderne døveundervisning begynte i Paris i 1750 av de l'Epée

(katolsk prest). I 1780 begynte undervisning av døde i Tyskland av Heinicke, men han brukte kun talespråket. Det var en meget uheldig strid som begynte, enten tegn eller tale.

En norskfødt lege Castberg tok utdanning - flyttet til Danmark. Han eksperimenterte med strøm i øret, men de døde hørte ikke bedre av det. Castberg, 1807 i København: dødeundervisning, begynte med tegnspråk. Danmark var det første land i Europa med døveskole som ble støttet av kongen og staten. Alle døde fikk undervisning.

Andreas Møller ble döv som 7-8 åring. Han ønsket å bli døvelærer men måtte til Amerika for å ta den undervisningen. (Underforstått han var jo döv, kunne godt få undervisning, men ikke bli lærer selv). Men i 1815 begynte han å undervise døde i Norge. Og i 1825 fikk vi vår 1. døveskole som var støttet av Staten.

Balchen, Kristiania 1848, var døvelærer, og begynte døveskole i Oslo med taleundervisning (ikke tegnspråk).

Et viktig årstall var 1880. I Milano var det døvelærerkongress i 1880 og der ble det vedtatt at døde ikke skulle lære tegnspråk - kun talespråket.

DØV - DØVSTUM. Norge var det første nordiske land som kuttet ut ordet dövstum i 1885. Noen år senere kom de andre nordiske land etter.

TYPER TEGNSPRÅK

Tegnspråknorsk = tegn som følger det norske talespråket

Før mente man at brukte en tegn for hvert ord, løste man alle problemer. (Denne tankegangen er det ikke lenge siden man hadde).

Eks.: Bilen er i veien

Bilen er på veien

Hun er på vei

Han la i vei

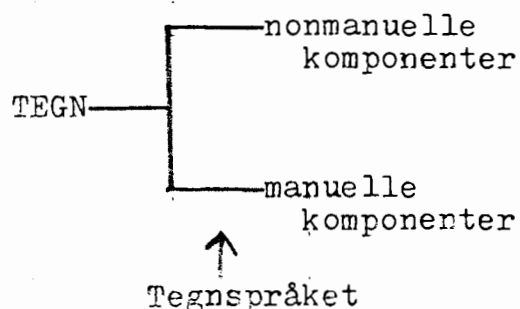
Han strøk på dør etc.

Omsett disse setningene til tegnspråknorsk og tegnspråk, og legg merke til forskjellen.

Språkets 2 plan:

setninger(grammatikk)

lyder (vokaler, konsonanter)

William Stokoe, 1960, tegnspråkforsker på Gallaudet College, Washington. Dette er den eneste høyskole for døde i verden. Idag har vi mange tegnspråkforskere rundt omkring i verden. I 1982 ble det for første gang undervist i tegnspråk på Universitetet i Trondheim, språkvitenskapelig studium.

Første gang man ser tegnspråk oppfatter man hendene, men når døde snakker med hverandre ser de på ansiktet ikke hendene. Det perifere synet ser på hendene.

Norsk talespråk:

Bil
mil } → forskjellige lyder
pil }

På tegnspråk er munnbevegelsen den samme, men man bruker forskjellige håndformer.

Vi har ca 28 håndformer i tegnspråket.

I tillegg kommer:

håndstilling

håndretning

håndplassering (på kroppen)

Forskyvning: Eks.: Tegnet "konge" er oppe på hodet, men det blir litt vanskelig i samtale, så krona blir skjev foran hodet. Dette er mest naturlig.

Suttons system. En Amerikaner ved navn Sutton har prøvd å lage stenografi for tegnspråk. Eks.: 4

NONMANUELLE del av tegnspråket:

Blikk

Mimikk

Munnstilling

Hode/kropp

Eks.: Kofferten er veldig tung. Her viser man med kroppen at kofferten er veldig tung.

Dialekt. Det er dialekttegn i Norge. Dette merket man mer av før i tiden. I dag reiser vi mer omkring, man har mer kontakt med hverandre. Det ville ikke nytte å gjøre tegnspråket likt i Norge, og på samme måte er det med det norske språket. VI MÅ HA DIALEKTER, FORDI TEGNSPRÅK ER ET LEVENDE SPRÅK.

Sosiolekt (arbeid/yrke) Gruppespråk. F.eks. man spiller bridge, her vil det være mange tegn som andre grupper ikke har, fordi de ikke spiller bridge.

Registre. Forandrer språket alt etter hvem man snakker med. Dette gjøres ubevisst. Eks.: når døve snakker ^{på} hørende eller motsatt, og man snakker forskjellig måte med forskjellige døve. På samme måte er det på talespråket.

Generasjonsbetingete ord/ tegn: Noen tegn forsvinner som man brukte før, på samme måte med talespråket.

Sverige var det første land i verden som på Riksdagen i 1981 vedtok at døveundervisningen skal være to-språklig.

For 10 år siden hadde vi noe som het: "riktig" norsk tegnspråk. Det språket døve brukte var noe "mindre begavede døve" brukte. Det er skremmende å tenke på hva som var dengang (for så kort tid siden), men heldigvis er dette forandret.

LOKALISASJON

er å plassere tegn i rommet. tid - rom

Det finnes ikke i talespråket. En nybegynner i tegnspråk vil f.eks. bruke små tegnbevegelser og alt plassert på samme sted. Tegnspråket har ikke småord, på samme måte har ikke talespråket lokalisasjon. Bruk av lokalisasjon i tegnspråk finner vi for første gang i en bok av Sigurd Skavland: "Om tegnsprog" fra Trondheim 1875.

Hvis vi ikke hadde lokalisasjon hadde tegnspråket kanskje ikke vært et eget språk, men kun et hjelpespråk.

Man kan dele lokalisasjon i 4 typer:

1. Direkte lokalisasjon
2. Lokalisasjon v/peking → proform eks. bruke pekefinger eller forskjellige håndformer
3. Indirekte lokalisasjon → Man forteller første gang hva som skjedde, etterpå gjøres kun bevegelsen, og da vet man hvorfor
4. Rolleskift → eks. v/tolking, ikke peke, men ved mimikk, blikk, bevegelse vise hvem som snakker.

På kroppen har vi punktlokalisasjon.

Under forelesningen om lokalisasjon ble vi inndelt i grupper på ca 4 personer, og fikk utleyert flere eksempler slik at vi kunne øve oss på lokalisasjon. Dette er veldig vanskelig for hørende.

På tegnspråket uttrykker vi oss forskjellig. Det er ikke dermed sagt at noen har feil tegnspråk. Alt er riktig. Hørende ut-

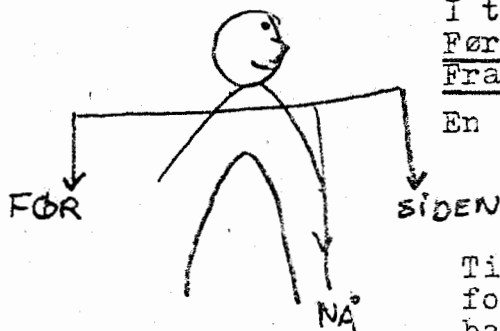
trykker seg også forskjellig.

I tegnspråkundervisningen er det viktig å prøve å frigjøre seg fra teksten i kursheftene.

TID

Hvordan bruke tid i tegnspråket?

I talespråket bøyer man verbet.

I tegnspråket har vi en tidslinje. (se figur).
Før, det er bakover i tiden (bakover m/tegn)
Framtiden, det er fremover med tegn

En annen tidslinje er ned opp
eks. barn - voksen
vokser

Tid oppfattes på forskjellige måter i forskjellige kulturer. I Norge er fortid bakover og framtid framover. I Kina er fortid nedover og framtid oppover, mens f.eks. i gamle Hellas var det motsatt av det som er i Norge.

Talespråket:

Verb+ tid
ord

Tegnspråket:

Tid+ verb
ord

ASPEKT:

Talespråket:

verb + aspekt
tegn

Tegnspråket:

aspekt
verb
ord ordord ord

1. Iterativ gjentar korte bevegelser (røyke, røyke, røyke)
2. Durativ langsomme bevegelser (r ø y k e e e)
3. Inkoativ sove - sovne, våke - våkne. Gå fra en tilstand over i en annen tilstand
4. Abruptiv avbrytning

Vi forkorter ikke på tegnspråk - gjør det på annen måte.

SETNINGSTYPER

Vi må skille mellom mimikk og setningstyper

Mimikk: sur, blid, overrasket

Tonefall, intonasjon

Talespråket: ER DU DØV? Intonasjonen går alltid opp på slutten av setningen.

? dø —v Konfererer tegnspråkets mimikk og tegnet
DØV - DU

"Dame glemme bok" . Denne setningen o.l. kan få flere forskjellige betydninger utifra bl.a. mimikken som brukes.

Det er svært viktig å lære å bruke ansiktet for at setningene ikke skal misforstås.

"Gutt slå jente". Tegn og mime kan gjøres forskjellig og vil da få forskjellig betydning.

Spesielt hørende som lærer seg tegnspråket bør være seg bevisst hvilke NONMANUELLE komponenter som man benytter i tegnspråket.

Eks.:

Hevete bryn

Sammentrukne bryn

Utvidede øyne

Blikk-kontakt

Hode/kropp fram

Hode-rist

Hvis man vet hvilken type mimikk som skal brukes i de forskjellige setningstyper, vil det kanskje være enklere for hørende å lære seg tegnspråk. Man vil da ha en del grammatikalske regler å gå etter.

Eks.: En setning som begynner med HVORFOR. Hvordan vil mimikken være da? Jo, det ville være sammentrukne øyenbryn

Odd- Inge Schrøder har mange tanker/ ideer om hvordan man best kan lære fra seg tegnspråket.

I Oslo, distriktsutvalg for tegnspråklærere er det kommet forslag om å danne egen forening for tegnspråklærere, som bør arbeide med:

bedre utdanning

bedre undervisningsopplegg

lærebøker, opplegg

samhold

utveksling av erfaringer.

Til Høsten vil det for første gang være et tilbud på Ål om et 4 måneders tegnspråklærerkurs.

Elisabeth Engberg Pedersen har laget et hefte "Grammatikk i tegnspråket".

Hvordan ønsker man å informere elevene på tegnspråk-kurs? Forklare lokalisasjon og gi eksempler.

Øve på vanlig mimikk: Er du lei deg, sint etc.

Håndalfabetet - viktig å trene på

Gjennomgå naturlige tegn. Oppmuntre elevene om at de kan litt tegn fra før av.

Det er litt konflikt mellom kommunikasjon og tegnspråkundervisning. Hva er det elevene ønsker, jo å kunne kommunisere med døve.

Man mangler tegnspråkmateriell.

Det har tidligere blitt anbefalt fra Døveforbundet om at det helst skal være kun en lærer. Men man ser at det rundt i Norges land er benyttet to lærere. 1 hørende og 1 döv.

I Møre og Romsdal har vi vært veldig "snille" og kun benyttet en lærer.

Dette tegnspråkmateriell som bør benyttes i undervisningen er: trinn 4 og 5 og "Tegn er språk". Ev. "Moren og det hørsels-hemmede barnet". Man behøver på ingen måte å følge kursheftene slavisk. Det er opptil den enkelte tegnspråklærer å legge opp undervisningen, men selvfølgelig utfra retningslinjene fra Døveforbundet. Det har kommet informasjon fra Helge Herland om at det ikke kommer noen nye hefter til høsten, men at ovennevnte hefter benyttes. Til orientering så er det hjelpehefte til "Tegn er språk".

De døve må bli mer aktivt med på tegnspråk-kursene. Ønsker den døve ikke å undervise, kan han/hun komme av og til.

VALG AV NYTT DISTRIKTSUTVALG FOR TEGNSPRÅKLARERE I MØRE & RØMSDAL

Valgkomite oppnevnt 14.7.: Kristine Stiansen og Anne Karin Voldsund.

Deres forslag var samme utvalg som har vært og begrunnelsen var at de har fungert godt og at de geografisk bor i nærheten av hverandre.

Utvalget består av: Leif Gunnar Kvernberg, Solveig Hjelme og Anne Turid Furland. Adressen er: Distriktsutvalget for tegnspråklærere i M & R, Døvesenteret, Nørvasund, 6017 Åsestranda. Du kan be utvalget om hjelp til arrangement av kurs i ditt lokalmiljø, men meningen er at til høsten skal man selv ordne med lokaler, annonsering etc, men først ta kontakt med utvalget. Kontaktpersonene blir også de samme som før: Kristine Stiansen i Molde og Målfrid Johnsen i Kristiansund N.

Distriktsutvalget vil komme med nærmere informasjon i brevform i august.

Målfrid

Referent Målfrid Myhr